BLOM ECOLOGIE
Verbindt natuur en samenleving

Quickscan Wet natuurbescherming

Boulevard de Wielingen 16, 24 en 25 te Cadzand-Bad

Oriënterend onderzoek ecologie in het kader van de Wet natuurbescherming

blomecologie.nl

Colofon

Status:	Definitief
Project:	2022-0157
Datum:	13 juli 2022
Revisie:	21 juli 2022
Samensteller:	ing. B.C.E. Vleeshouwers
Collegiale toets:	ing. J. Dekkers
Opdrachtgever:	Adromi B.V.
Contactpersoon:	S. van Werven

Disclaimer
Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

BLOM ECOLOGIE
Verbindt natuur en samenleving

Inhoud

1 Inleiding 4

1.1 Planlocaties 5

1.2 Beoogde ruimtelijke ingreep 6

2 Methode 7

2.1 Uitvoering onderzoek 7

2.2 Soortenbescherming 7

2.3 Gebiedsbescherming 9

2.4 Houtopstanden 9

2.5 Houdbaarheid en toepassing 9

3 Beoordeling 10

3.1 Soortenbescherming 10

3.2 Gebiedsbescherming 18

3.3 Houtopstanden 19

4 Samenvatting 20

4.1 Soortenbescherming 20

4.2 Gebiedsbescherming 20

4.3 Houtopstanden 20

5 Conclusie 21

5.1 Conclusie 21

5.2 Uitvoerbaarheid 21

5.3 Vervolgstappen 21

5.4 Te treffen maatregelen 22

1 Inleiding

Aan de Boulevard de Wielingen te Cadzand-Bad zijn drie woonpercelen met bijgebouwen gesitueerd. De initiatiefnemer is voornemens de bestaande bebouwing te slopen en al het aanwezige groen (bomen/struiken) te verwijderen ten behoeve van meerdere appartementencomplexen. Op Boulevard de Wielingen worden 14 appartementen gerealiseerd en op Boulevard de Wielingen 24 en 25 worden er 14 en 5 appartementen gebouwd.

De beoogde ruimtelijke ingreep heeft mogelijk een negatief effect op beschermde flora en fauna (soortenbescherming), beschermde natuurgebieden (gebiedsbescherming) en/of beschermde houtopstanden. Ten behoeve van de beoogde ruimtelijke ingreep geldt de wettelijke verplichting onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de mogelijke effecten van de ruimtelijke ingreep daarop.

Adromi B.V. begeleidt de ruimtelijke procedure en heeft Blom Ecologie verzocht de planlocaties te onderzoeken op aanwezigheid van beschermde soorten, gebieden en houtopstanden. Vervolgens wordt getoetst of de beoogde ruimtelijke ingreep uitvoerbaar is in het kader van de Wet natuurbescherming en/of provinciaal beleid.

Onderzoeksdoelen

- Welke, krachtens de Wet natuurbescherming, beschermde flora en fauna zijn (potentieel) aanwezig op de planlocaties en welke negatieve effecten kunnen optreden als gevolg van de beoogde ruimtelijke ingreep?
- Heeft de beoogde ruimtelijke ingreep een negatief effect op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden of de wezenlijke kenmerken en waarden van provinciaal aangewezen beschermde gebieden?
- Leidt de beoogde ruimtelijke ingreep tot kap van houtopstanden zoals bedoeld in de Wet natuurbescherming?
- Dienen er vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming en/of provinciaal aangewezen beschermde gebieden te worden genomen, en zo ja, welke?

Figuur 1.1 De planlocaties zijn gelegen aan de Boulevard de Wielingen 16 (1), 24 (3) en 25 (2).

1.1 Planlocaties

De planlocaties zijn gelegen aan de Boulevard de Wielingen 16, 24 en 25 te Cadzand-Bad (figuur 1.2).

1. Boulevard de Wielingen 16 is een huurwoning uit 1959. Deze woning is opgebouwd uit baksteenmuren met spouw en een pannendak met dakbeschot. Naast de woning is een garage gesitueerd bestaand uit baksteenmuren en een pannendak. Op dit perceel wordt een appartementencomplex met 14 appartementen gerealiseerd. In de garage is er geen dakbeschot of spouwmuur aanwezig.
2. Boulevard de Wielingen 24 staat er sinds 1965 en bestaat uit een vakantiehuizen-verhuurbedrijf en tweetal bovengelegen appartementen. Op dit perceel wordt een appartementencomplex met 14 appartementen gerealiseerd. Het gebouw is opgebouwd uit baksteenmuren en een pannendak. Er is een spouwmuur en dakbeschot aanwezig.
3. Boulevard de Wielingen 25 is een woning dat gebouwd is in 1960 en is leegstaand. De woning is opgebouwd uit baksteenmuren met een pannendak. Er is een dakbeschot en spouwmuur aanwezig. Daarnaast is er nog een schuur aanwezig. Deze schuur is overwoekerd met klimop en wordt gesloopt in de beoogde ontwikkeling. Op dit perceel wordt een appartementencomplex met 5 appartementen gerealiseerd.

Het perceel van Boulevard de Wielingen 16 en 24 worden goed onderhouden. Het perceel van Boulevard de wielingen 25 wordt niet onderhouden en hier is een hoge mate aan overwoekering aanwezig van gewone braam, tevens is hier een bomenrij aanwezig. Er is geen oppervlaktewater aanwezig op de planlocaties. Tussen boulevard de Wielingen 24 en 25 is een bomenrij aanwezig en op alle planlocaties zijn er meerdere (jaarrond groene) struiken en heesters aanwezig. Op alle planlocaties worden alle struiken en bomen verwijderd in de beoogde ontwikkeling. In figuur 1.3, figuur 1.4 en bijlage 1 zijn een aantal foto's opgenomen die een impressie geven van de planlocaties en de directe omgeving hiervan.

Figuur 1.2 De planlocaties (rood omkaderd) zijn gelegen aan de Boulevard de Wielingen 16, 24 en 25 te Cadzand-Bad.

De planlocaties liggen centraal in het dorp Cadzand-bad. De omgeving van Cadzand wordt gekenmerkt door de Noordzee en agrarische percelen. De omliggende bebouwing bestaat voornamelijk uit appartementen complexen en vrijstaande woningen. Op circa 2,2 km ten westen van de planlocaties is het natuurgebied 'Het Zwin' in België gelegen. Op circa 250 m ten noorden is de Noordzee gelegen.

Figuur 1.3 Op de Boulevard de Wielingen 25 te Cadzand-Bad is de tuin sterk overwoekerd met gewone braam,

Figuur 1.4 Op de Boulevard de Wielingen 16 te Cadzand-Bad zijn er verscheidende (jaarrond groene) struiken en heesters aanwezig.

1.2 Beoogde ruimtelijke ingreep

De beoogde ruimtelijke ingreep betreft de sloop van Boulevard de Wielingen 16, 24 en 25 te Cadzand-Bad ten behoeve van de realisatie van 33 appartementen.
Onderstaand volgt een korte opsomming van de ingrepen en effecten:

- slopen van bebouwing: algemene sloopwerkzaamheden en afvoer sloopmateriaal;
- verwijderen van struiken en bomen: kapwerkzaamheden en afvoer hout;
- verwijderen terreininrichting, waaronder gedeelte van het groen: graafwerkzaamheden, transport (afvoer) van materiaal en groen;
- egaliseren terrein: graafwerkzaamheden en grondtransport;
- realisatie nieuwbouw: algemene bouwwerkzaamheden;
- revitalisatie terrein en aanleg verharding: allerhande (straat- en hoveniers) werkzaamheden.

2 Methode

Dit oriënterend onderzoek verkent alle relevante vakgebieden met betrekking tot de Wet natuurbescherming. Hierbij wordt een beoordeling gegeven van de aanwezigheid van specifieke potentie voor beschermde flora en fauna op de planlocaties, de betekenis van de planlocaties voor de aanwezige soorten en de effecten van de voorgenomen ingrepen op de soorten. Dit onderzoek bestaat uit een veldbezoek en raadpleging van externe bronnen. De reikwijdte bestaat uit de Wet natuurbescherming en de provinciale omgevingsverordening.

2.1 Uitvoering onderzoek

Het veldbezoek is een momentopname van de aanwezige flora en fauna. Op basis van dit veldbezoek wordt een inschatting gemaakt omtrent de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten. Tijdens het veldbezoek is de planlocaties nauwkeurig onderzocht, waarbij ook gelet werd op sporen en delen of restanten van planten en/of dieren. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 27 juni 2022 en is uitgevoerd door ing. B.C.E. Vleeshouwers. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren; droog, 8/8 bewolkt, 19° Celsius en windkracht 1-2 (Bft).

Vaak zijn er al gegevens bekend over een planlocaties en de directe omgeving hiervan. Deze gegevens worden onder andere beheerd in rapporten en naslagwerken en door de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF). In NDFF wordt normaliter hierbij een straal van 2 km aangehouden rondom de planlocaties. Afhankelijk van het karakter en ligging van de planlocaties kan een afwijkende afstand aangehouden worden. Raadpleging van externe bronnen levert vaak nuttige aanvullende informatie op en biedt daarmee een vollediger beeld van de (mogelijk) aanwezige flora en fauna.

2.2 Soortenbescherming

De soortenbescherming is opgedeeld in de volgende beschermingsregimes: Vogelrichtlijnsoorten (Wnb art. 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (Wnb art. 3.5) en Andere soorten (Wnb art. 3.10). Hierin worden rust- en voortplantingsverblijfplaatsen en het functioneel leefgebied beschermd. Bij overtreding van een verbodsbepaling geldt een ontheffingsplicht.

Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1)

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijn (Wnb art. 3.5)

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Andere soorten (Wnb art. 3.10)

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
   a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
   b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
   c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Van de verboden als bedoeld in *Andere soorten* Wnb art. 3.10 eerste lid kan door bevoegd gezag vrijstelling verleend worden voor het opzettelijk doden of vangen van individuen en voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of vaste rustplaatsen voor bepaalde soorten.

Voor alle soorten in Nederland geldt dat er sprake is van een algemene zorgplicht (Wnb art. 1.11) . Hierin wordt voorgeschreven dat nadelige gevolgen voor flora en fauna voorkomen moeten worden. Het uitgangspunt van de algemene zorgplicht is dat het doden, verwonden, verontrusten of beschadigen van flora en fauna wordt vermeden. Deze zorgplicht geldt voor iedereen.

In de Omgevingsverordening van de Provincie Zeeland is voor de volgende soorten vrijstelling opgenomen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen:

Tabel 2.1 Vrijgestelde soorten in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Zeeland.

Vrijgestelde soorten		
Aardmuis	Gewone bosspitsmuis	Rosse woelmuis
Bastaardkikker	Gewone pad	Tweekleurige bosspitsmuis
Bosmuis	Huisspitsmuis	Veldmuis
Bruine kikker	Kleine watersalamander	Vos
Dwergmuis	Meerkikker	Wild zwijn
Dwergspitsmuis	Ondergrondse woelmuis	Woelrat
Egel	Ree	

2.3 Gebiedsbescherming

In Nederland zijn natuurgebieden aangewezen met een beschermde status. Deze natuurgebieden betreffen hoofdzakelijk Natura 2000-gebieden en provinciaal beschermde gebieden.

Natura 2000-gebieden

Voor werkzaamheden in Natura 2000-gebieden is bij mogelijke effecten een Voortoets vereist. Met de Voortoets wordt bepaald of de plannen mogelijk negatieve effecten hebben op de doelstellingen van Natura 2000-gebieden. Ten aanzien van Natura 2000-gebieden kunnen ook externe effecten als stikstofdepositie en licht- of geluidsuitstraling van invloed zijn. Bij negatieve effecten op beschermde natuurgebieden dient een vergunning voorhanden te zijn.

Provinciaal beleid

Onderstaande teksten zijn gebaseerd op de meest recente versie van de Omgevingsverordening.

Natuurnetwerk Zeeland

Binnen het Natuurnetwerk Zeeland geldt het 'nee, tenzij'-principe. Het uitgangspunt is dat een bestemmingsplan geen nieuwe activiteiten mogelijk maakt die de wezenlijke kenmerken en waarden, kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) aantasten. Uitzonderingen hierop betreffen ruimtelijke ontwikkelingen met een groot openbaar belang, situaties waarbij geen reële andere mogelijkheden zijn en situaties waarbij negatieve effecten zoveel mogelijk worden beperkt en gemitigeerd. Bij aantasting van het Natuurnetwerk Zeeland geldt een compensatieplicht

2.4 Houtopstanden

Houtopstanden onder de Wnb betreffen zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, met een oppervlakte van 1000 m^2 of meer, of een rijbeplanting met meer dan 20 bomen. Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaand melding te doen bij gedeputeerde staten. Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, dient deze binnen drie jaar herplant te worden.

Het vellen van houtopstanden is niet meldingsplichtig in het kader van de Wnb als het één van de volgende typen houtopstanden betreft (Wnb art. 4.1):

a) houtopstanden binnen de door gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
b) houtopstanden op erven of in tuinen;
c) fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
d) naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, niet ouder dan twintig jaar;
e) kweekgoed;
f) uit populieren of wilgen bestaande: (1) wegbeplantingen, (2) beplantingen langs waterwegen en/of (3) éénrijige beplantingen langs landbouwgronden;
g) het dunnen van een houtopstand;
h) uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: (1) ten minste eens per tien jaar worden geoogst, (2) bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en (3) zijn aangelegd na 1 januari 2013.

2.5 Houdbaarheid en toepassing

De beoogde ruimtelijke ingreep wordt getoetst aan de actuele wetgeving en provinciale verordening. Over het algemeen heeft een quickscan Wet natuurbescherming een houdbaarheid van 3 jaar, mits binnen deze periode de omstandigheden op de planlocaties, de wetgeving en de provinciale verordening niet wezenlijk veranderen.

3 Beoordeling

3.1 Soortenbescherming

Op basis van het veldbezoek en de bureaustudie wordt per soortgroep besproken wat de potentie van de planlocaties en de directe omgeving daarvan voor het voorkomen van soorten is, en welke effecten daarop te verwachten zijn ten gevolge van de beoogde ruimtelijke ingreep. Voor een aantal van de nationaal beschermde soorten geldt vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. In de voorliggende beoordeling is specifiek gelet op de potentiële aanwezigheid van beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt.

Planten

Binnen een straal van 2 km van de planlocaties is het voorkomen bekend van de volgende beschermde planten: grote leeuwenklauw, kleine wolfsmelk en muurbloem (NDFF 2012-2022).

Grote leeuwenklauw groeit op zonnige, open plaatsen en op matig voedselrijke tot voedselrijke kalkhoudende grond. Voorbeelden hiervan zijn bermen langs onverharde wegen, akkers, waterkanten, braakliggende grond, dijken, tuinen en langs spoorwegen. De planlocaties bestaan uit meerdere gebouwen en de omliggende tuinen. Echter is er geen kalkhoudende grond aanwezig wat benodigd is voor deze soort om te groeien. Tevens zijn er monoculturen van gras aanwezig op de Boulevard de Wielingen 16 en 24. Bij Boulevard de Wielingen 25 is de tuin overwoekerd met hoge grassen en gewone braam. De grote leeuwenklauw kan zich niet vestigen wanneer er een grote concurrentie aanwezig is. Derhalve door gebrek aan geschikte groeiplaatsen en de hoge mate aan monotone en overwoekerde tuinen kan de grote leeuwenklauw uitgesloten worden op de planlocaties.

Kleine wolfsmelk komt voor op open, zonnige, vrij warme, vochtige, matig voedsel- en stikstofrijke, kalkhoudende, kleiige, niet te sterk bemeste, omgewoelde grond. (leem, klei, löss en mergel). Ze groeit in akkers met graan of hakvruchten, op stoppelvelden, op braakliggende grond, langs spoorwegen en paden en op open plekken van dijken en bermen (FLORON Verspreidingsatlas Vaatplanten, 2022). Gezien op de planlocaties geen kleiige en/of kalkhoudende gronden aanwezig zijn kan de aanwezigheid van kleine wolfsmelk worden uitgesloten.

Muurbloem groeit alleen op oude, verweerde muren van kerken, ruïnes, stadsmuren en forten die met zachte kalkspecie zijn gevoegd. Zij staat bovenop muren of uitspringende randen, in scheuren en nissen, op min of meer scheefstaande muurdelen of aan de voet van muren (FLORON Verspreidingsatlas Vaatplanten, 2022). Op de muren van de bebouwing is geen vegetatie waargenomen. Daarnaast worden woonhuizen niet gevoegd met een zachte kalkspecie. Hierdoor zijn er geen groeiplaatsen aanwezig voor de muurbloem. Derhalve kan de aanwezigheid van muurbloem uitgesloten worden.

Ter plaatse van de planlocaties is slechts sprake van inheemse of aangeplante planten zonder beschermde status. Enkele waargenomen soorten betreffen: gewone braam, grote teunisbloem, klaproos, klimop, madeliefje en paardenbloem. Er is weinig Op de muren van de bebouwing is geen (beschermde) muurvegetatie aangetroffen. aangetroffen boom en struiken soorten zijn es, esdoorn, laurierkers, rododendron, vlinderstruik en zwarte els. De beoogde ruimtelijke ingreep leidt niet tot aantasting van beschermde en/of kwetsbare vegetatie. Gelet op de functie, ligging en het gebruik van het perceel in relatie tot de habitatpreferentie van kwetsbare en zeldzame soorten wordt de aanwezigheid hiervan niet verwacht. Daarnaast zijn beschermde planten niet aangetroffen gedurende het veldbezoek. Hiermee kan worden uitgesloten dat er sprake is van het opzettelijk vernielen van beschermde planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

Grondgebonden zoogdieren

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid bekend van de volgende zoogdieren: bosmuis, bruine rat, dwergspitsmuis, egel, haas, huisspitsmuis, konijn, ree, rosse woelmuis, vos en wezel (NDFF 2012-2022). Voor de volgende soorten geldt dat deze beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming en dat er geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen: haas, konijn en wezel.

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen aangetroffen van (beschermde) zoogdieren. Hazen hebben een voorkeur voor kleinschalig gras- en bouwland en open velden als akkers en weilanden. Hazen maken geen gebruik van holen maar rusten in legers (ondiepe kuilen in de grond). Konijnen hebben een voorkeur voor halfopen landschappen zoals perken, tuinen, bosranden met een goed vergraafbare zandige bodem waar ze holen in kunnen graven. De planlocaties zijn gedeeltelijk verhard en gelegen in stedelijk gebied, op de planlocaties is geen goed vergraafbare grond aanwezig. Derhalve bestaan de planlocaties niet uit geschikt leefgebied voor hazen en konijnen. De aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen en essentieel leefgebied van de haas en het konijn op de planlocaties kan op voorhand uitgesloten worden.

De wezel heeft een voorkeur voor een structuurrijk kleinschalig (cultuur-) landschap, maar wordt ook wel in bebouwde omgeving aangetroffen. De wezel is sterk afhankelijk van voldoende dekking. Door zijn kleine formaat is de soort dan ook kwetsbaar voor predatoren. Bij Boulevard de Wielingen 16 en 24 zijn er geen tot weinig dekkingsstructuren aanwezig in de vorm van ruwe vegetatie, bosschages en houtwallen. De tuin van Boulevard de Wielingen 25 is verwilderd en overwoekerd door onder andere gewone braam en klimop. Op de planlocatie zijn geen sporen zoals uitwerpselen, latrines of prooiresten waargenomen. De planlocatie is gelegen in een stedelijke omgeving waardoor er een hoge mate van verstoring aanwezig is. De planlocatie bestaat derhalve niet uit geschikt leefgebied voor de wezel. In de omgeving van de planlocatie is voldoende geschikt leefgebied voor de wezel aanwezig. Van aantasting van essentiële onderdelen van leefgebied van de wezel in de beoogde ruimtelijke ingreep is derhalve geen sprake.

De planlocaties heeft enkel mogelijk een functie voor algemene soorten. Dit betreft met name bruin rat, egel, mol en veldmuis. Dergelijke soorten zijn dermate opportunistisch dat in de directe omgeving voldoende vergelijkbaar habitat aanwezig is waar ze zich al dan niet tijdelijk kunnen ophouden. Bovendien geldt voor dergelijke algemene soorten vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Op en rondom de planlocatie zijn geen holen, nesten of sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van beschermde zoogdiersoorten die buiten de Omgevingsverordening van de provincie vallen (zie Wnb art. 3.10).

Vleermuizen

Binnen een straal van 2 km is het voorkomen bekend van de gewone dwergvleermuis (NDFF 2012-2022). Onder de Wet natuurbescherming zijn alle in Nederland voorkomende vleermuizen als Habitatrichtlijnsoorten beschermd (Wnb art. 3.5). Laanvormige bomenrijen, oude bomen met gaten en scheuren, (oude) gebouwen met kieren en spleten en/of structuurrijke groenelementen kunnen een functioneel onderdeel zijn van een vleermuishabitat. Ongeacht de mogelijke aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen kunnen vleermuizen gebruikmaken van de planlocaties tijdens vliegbewegingen en foerageeractiviteiten. Hier dienen in het kader van de algemene zorgplicht mogelijk maatregelen genomen te worden (zie H5.4).

Op de planlocaties zijn alle bomen geïnspecteerd op de aanwezigheid van boomholten, loshangende bastdelen, scheuren, spleten of andere openingen welke kunnen dienen als verblijfplaats. Alle bomen worden gekapt in de beoogde ruimtelijke ingreep. In de bomen op en nabij de planlocaties zijn geen boomholten aangetroffen. De ontwikkeling resulteert derhalve niet in het wegnemen van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen.

De te slopen bebouwing is nauwkeurig geïnspecteerd op de aan- dan wel afwezigheid van potentiële verblijfplaatsen en geschikte invliegopeningen. Alle gevels en daken van de betreffende bebouwing zijn gecontroleerd op eventuele openingen als open stootvoegen, kierende daklijsten, scheefliggende dakpannen, ontbrekende specie en overige gevelafwerkingen die vleermuizen toegang kunnen verlenen tot een open dakruimte en/of spouwmuur. Een dergelijke verblijfplaats moet voldoen aan een geschikt microklimaat, met een constante (lage) temperatuur, een hoge luchtvochtigheid en weinig invloed van weersomstandigheden. Boulevard de Wielingen 16 bestaat uit een woning en naastgelegen garage. De woning is opgebouwd uit baksteenmuren met spouw en een pannendak met dakbeschot. In de muren zijn er geen openingen aanwezig die toegang bieden tot de spouwmuur. Echter zijn er kierende kantpannen aanwezig aan de kopgevels van de woning (figuur 3.1). Door de aanwezigheid van openingen die naar potentieel geschikte verblijfplaatsen leiden is het mogelijk dat de beoogde ruimtelijke ingreep resulteert in het wegnemen van vleermuisverblijfplaatsen.

Figuur 3.1 Kierende dakpannen aan de kopgevels van Boulevard de Wielingen 16 te Cadzand-Bad.

De garage op het perceel is opgebouwd uit enkelsteense muren en een pannendak zonder dakbeschot. Door het gebrek aan spouw en dakbeschot in de garage kan de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen uitgesloten worden.

Boulevard de Wielingen 24 bestaat uit een woning dat is opgebouwd uit baksteenmuren met spouw en een pannendak met dakbeschot. In de muren van de bebouwing zijn ventilatiegaten en stootvoegen aanwezig op circa 2,5 m hoogte en laag bij de grond (<20 cm). Tevens zijn er kierende kantpannen aanwezig aan de kopgevels van de bebouwing. Door de aanwezigheid van openingen die naar potentieel geschikte verblijfplaatsen leiden is het mogelijk dat de beoogde ruimtelijke ingreep resulteert in het wegnemen van vleermuisverblijfplaatsen (figuur 3.2).

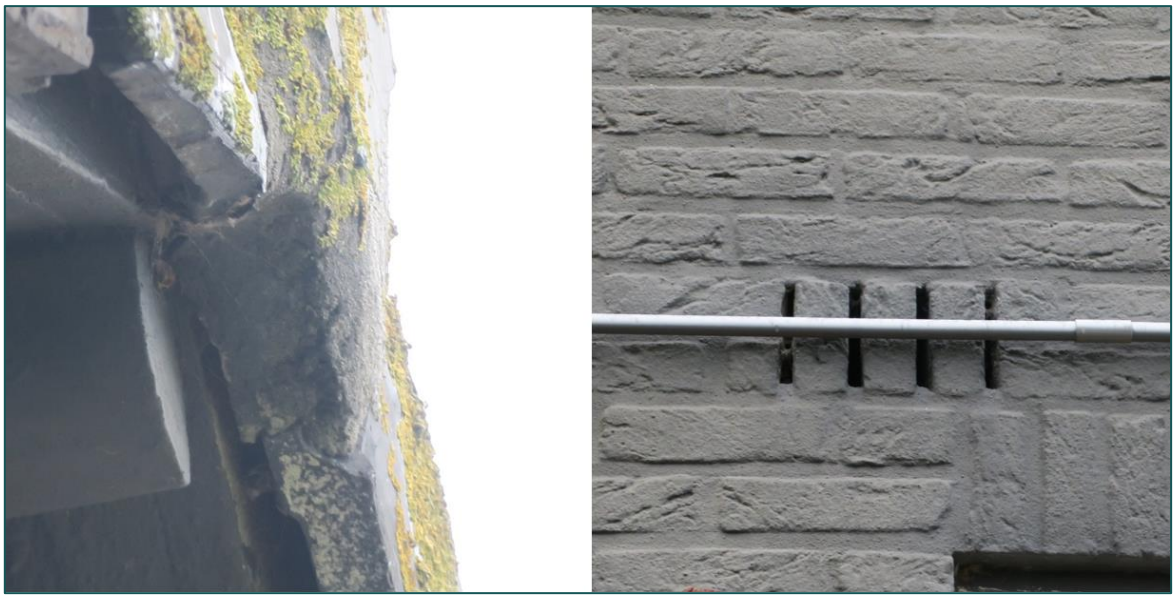

Figuur 3.2 Kierende dakpannen aan de kopgevels en ventilatiegaten aan de Boulevard de Wielingen 24 te Cadzand-Bad.

Boulevard de Wielingen 25 bestaat uit een woning en schuur dat is opgebouwd uit baksteenmuren met spouw en een pannendak met dakbeschot. Tevens zijn er kierende kantpannen aanwezig aan de kopgevels van de bebouwing. Door de aanwezigheid van openingen die naar potentieel geschikte verblijfplaatsen leiden is het mogelijk dat de beoogde ruimtelijke ingreep resulteert in het wegnemen van vleermuisverblijfplaatsen (figuur 3.3).

Figuur 3.3 Kierende dakpannen aan de kopgevels en ventilatiegaten aan de Boulevard de Wielingen 24 te Cadzand-Bad.

De schuur is opgebouwd uit perceel is opgebouwd uit enkelsteense muren en een pannendak zonder dakbeschot. Door het gebrek aan spouw en dakbeschot in de garage kan de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen uitgesloten worden.

Door de sloop van de drie woningen aan de Wielingen 16, 24 en 25 te Cadzand-Bad is het mogelijk dat de beoogde ruimtelijke ingreep resulteert in het wegnemen van vleermuisverblijfplaatsen. Gebaseerd op de bekende verspreidingsgegevens, de ligging van de planlocaties (stedelijk gebied) en de type bebouwing/bomen is potentie voor verblijfplaatsen van de volgende vleermuissoorten: gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis (tabel 3.1). Om aan- of afwezigheid van vleermuizen vast te stellen dient aanvullend onderzoek plaats te vinden middels veldbezoeken in de periode april-september (zie **H5.3**).

Naast de mogelijkheid dat vleermuizen de planlocaties gebruiken als verblijfplaats, bestaat de mogelijkheid dat vleermuizen de planlocaties gebruiken als foerageergebied en/of vliegroute. Op en rondom de Boulevard de Wielingen 16 zijn er geen structuren aanwezig die kunnen dienen als vliegroute/foerageergebied. Op Boulevard de Wielingen 24 en 25 zijn bomenrijen en bebouwing aanwezig. De bomenrijen staan niet in verbinding met andere bomenrijen, bosschages en/of bosgebieden. In de directe omgeving van de planlocaties zijn er voldoende alternatieven aanwezig die als foerageergebied en vliegroute kunnen dienen. De beoogde ruimtelijke ingreep leidt derhalve niet tot aantasting van een essentiële vliegroute of een essentieel foerageergebied.

Tabel 3.1 Samenvatting van de beoordeling van verblijfplaatsen, essentiële vliegroute en foerageergebied voor verschillende vleermuissoorten.

Vleermuissoort	Potentie	Onderbouwing
Gewone dwergvleermuis	Ja	Geschikte openingen in bebouwing.
Ruige dwergvleermuis	Ja	Geschikte openingen in bebouwing.
Laatvlieger	Ja	Geschikte openingen van voldoende grootte in bebouwing.
Gewone grootoorvleermuis	Nee	Planlocaties liggen binnen stedelijk gebied met (te) veel lichtverstoring
Meervleermuis	Nee	Afwezigheid groot oppervlaktewater in de omgeving en buiten bekende verspreiding
Watervleermuis	Nee	Geen geschikte boomholtes en buiten bekende verspreiding
Rosse vleermuis	Nee	Geen geschikte boomholtes en buiten bekende verspreiding
Tweekleurige vleermuis	Nee	Buiten bekende verspreiding en afwezigheid van zeer hoge bebouwing voor paarverblijfplaatsen.
Vleermuizen algemeen	**Potentie**	**Onderbouwing**
Massawinterverblijfplaats (gewone dwergvleermuis)	Nee	Afwezigheid hoge bebouwing met bufferende vermogen
Essentiële vliegroute	Nee	Geen aantasting van lijnvormige structuren
Essentieel foerageergebied	Nee	Geen aantasting van houtopstanden met struweel en oppervlaktewater

Tabel 3.2 Samenvatting van de potentie voor vleermuissoorten op de planlocaties.

Vleermuissoort	Zomer	Kraam	Paar	Massawinter
Gewone dwergvleermuis	Ja	Ja	Ja	Nee
Ruige dwergvleermuis	Ja	Nee	Ja	Nee
Laatvlieger	Ja	Ja	Ja	Nee

Amfibieën

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid bekend van de volgende amfibieënsoorten: Alpenwatersalamander, boomkikker, bruine kikker, kamsalamander, kleine watersalamander en rugstreeppad (NDFF 2012-2022). Voor de volgende soorten geldt dat deze beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming en dat er geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen: Alpenwatersalamander, boomkikker, kamsalamander en rugstreeppad.

Amfibieën leven zowel in een aquatisch als terrestrische omgeving. Deze omgevingen betreffen voortplantingswater, foerageergebieden en overwinteringsstructuren. Deze habitatonderdelen dienen op korte afstand van elkaar te liggen. Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën aangetroffen op de planlocaties.

De Alpenwatersalamander, boomkikker en kamsalamander worden vaak aangetroffen bij verscheidende oppervlaktewateren zoals sloten, vennen en solitaire waterplassen. Daarnaast hebben ze dekkingsmogelijkheden nodig op te schuilen en te overwinteren. Denkend aan (oude) hout/takkenhopen, houtwallen, bosschages en stenenhopen. In een straal van 1km rondom de planlocaties zijn er verscheidende geschikte wateren aanwezig en zijn er meerdere waarnemingen bekend van genoemde soorten. Echter bieden de planlocaties geen schuilmogelijkheden, overwinteringsmogelijkheden en oppervlaktewateren voor deze soorten. Derhalve kan de aanwezigheid van deze soorten en geschikt leefgebied van de Alpenwatersalamander, boomkikker en kamsalamander op de planlocaties uitgesloten worden.

De rugstreeppad is een pionierssoort die vooral voorkomt in zandige gebieden met vergraafbare grond. De soort komt derhalve vaak voor op ruig, onbeschaduwd terrein met lage tot geen vegetatie zoals braakliggende bouwterreinen, zandafgravingen en duingebieden. Het voorplantingswater is ondiep en warmt snel op, en bij voorkeur zonder vegetatie en concurrentie van andere amfibieën (BIJ12 kennisdocument Rugstreeppad, 2017; Creemers & Van Delft, 2009). Momenteel wordt het voorkomen van rugstreeppad op de planlocaties niet verwacht wegens het ontbreken van functioneel leefgebied in de vorm van vergraafbaar zand, ondiepe poeltjes of geschikte overwinteringslocaties. Desalniettemin kan de rugstreeppad opduiken wanneer zandige terreinen ontstaan tijdens graaf- en bouwwerkzaamheden (bijlage 2). Er zijn maatregelen benodigd ten aanzien van rugstreeppadden (zie **H5.4**).

Het is niet uit te sluiten dat algemene soorten, zoals de bruine kikker en gewone pad voorkomen op de planlocaties. Deze dieren vallen echter onder de vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkelingen op basis van de vastgestelde provinciale verordeningen. Er is ten aanzien van amfibieën geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen in het kader van de Wet natuurbescherming.

Reptielen

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid van inheemse reptielen niet bekend (NDFF 2012-2022). Voor alle inheemse reptielen geldt dat deze beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming en geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen.

Reptielen zijn over het algemeen verbonden aan structuurrijke en weinig verstoorde biotopen als heidevelden, bosgebied en natuurlijke oevers. Door de afwezigheid van structuurrijke biotopen en de hoge mate van menselijke verstoring is het voorkomen van beschermde reptielen binnen het plangebied uitgesloten. Er is ten aanzien van reptielen geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen in het kader van de Wet natuurbescherming.

Vissen

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid van beschermde vissoorten niet bekend (NDFF 2012-2022). Op de planlocaties en binnen de invloedssfeer van de beoogde ruimtelijke ingreep bevindt zich geen oppervlaktewater. Er is ten aanzien van vissen geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen in het kader van de Wet natuurbescherming.

Insecten en andere ongewervelden

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid van beschermde insecten of ongewervelden niet bekend (NDFF 2012-2022).

Op de planlocatie zijn gedurende het veldbezoek geen (sporen en/of delen van) beschermde vlinders, libellen of andere ongewervelden aangetroffen. Op de planlocatie zijn geen plantensoorten aangetroffen die specifiek voor een beschermde ongewervelde een waardplant vormen. Ook is er geen sprake van oud hout, zure vennetjes of andere specifieke omstandigheden die duiden op de mogelijke aanwezigheid van beschermde insecten of andere ongewervelden. Er is ten aanzien van insecten en andere ongewervelden geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen in het kader van de Wet natuurbescherming.

Vogels

Op de planlocaties en de directe omgeving hiervan zijn tijdens het veldbezoek de volgende soorten waargenomen: ekster, houtduif, huismus, merel en Turkse tortel. Gedurende het veldbezoek zijn er enkele huismussen gehoord op naastgelegen percelen. Binnen een straal van 100 meter van de planlocaties is vastgestelde aanwezigheid van nestlocaties van jaarrond beschermde vogels niet bekend (NDFF 2012-2022).

Vogels - Jaarrond beschermde nestlocaties (cat. 1 t/m 4)

Huismussen zijn sterk geassocieerd met mensen. De nestplaats is in de regel gebonden aan bebouwing. Voor zijn voedsel is de huismus sterk afhankelijk van wat de mens hem al dan niet bewust biedt. Deze voedselbron moet continu aanwezig zijn. De huismus heeft een sterke binding met mensen en komt tot broeden in of tegen gebouwen in dorpen en steden, in en bij boerderijen, maneges, kinderboerderijen en andere vormen van bebouwing in het landelijk gebied.

Op plekken waar menselijke bebouwing wordt afgewisseld met groenvoorzieningen zijn meer huismussen dan op plekken waar geen groen aanwezig is. (BIJ12 kennisdocument Huismus, 2017). Alle drie de woningen en bijgebouwen beschikken over een pannendak echter alleen de woningen beschikken ook over dakbeschot. In de bebouwing aan de Boulevard de Wielingen 16 en 24 zijn geen openingen aanwezig in het pannendak die naar geschikte nestlocaties leiden voor huismussen. Tevens zijn er houten planken aangebracht die dieren weerhouden om onder de dakpannen te komen. Het voorkomen van nestlocaties van huismus op de Boulevard de Wielingen 16 en 24 kan derhalve uitgesloten worden. De bebouwing aan de Boulevard de Wielingen 25 is tevens opgebouwd uit een pannendak met dakbeschot. Echter mist er een kantpan waardoor er een geschikte opening aanwezig in het dak. De beoogde ruimtelijke ingreep leidt tot grote aantasting van groene delen en resulteert mogelijk in afname van essentieel leefgebied. Echter biedt de directe omgeving voldoende alternatief leefgebied. Om de aan- of afwezigheid van nestlocaties van huismussen in de bebouwing op de planlocaties vast te stellen dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden (zie **H5.3**).

De gierzwaluw heeft als oorspronkelijk rotsbewoner de rotsen ingeruild voor bebouwing. De soort broedt daardoor hoofdzakelijk in stedelijk gebied in donkere holtes van ventilatieschachten, spleten in muren en onder (pannen)daken (BIJ12 kennisdocument Gierzwaluw, 2017). Doordat de soort niet direct vanuit zijn nest kan opstijgen, moet hij zich naar beneden kunnen laten vallen. Het nest dient hierdoor een vrije aanvliegroute van minimaal 1 meter breed, en minimaal 3 meter onder de nestopening te bevatten. Hierbij dienen zo min mogelijk belemmerende elementen, zoals bomen, aanwezig te zijn. Voedselvluchten kunnen op vele kilometers (tot wel 1000 km) van het nest plaatsvinden, waardoor het foerageergebied niet nader te definiëren is. Bij de drie woningen zijn er kierende kantpannen aanwezig die breed genoeg zijn om als invliegopening voor gierzwaluwen te fungeren. Hierdoor kan de aanwezigheid van gierzwaluwnesten op de planlocaties niet uitgesloten worden. Om de aan- of afwezigheid van nestlocaties van gierzwaluwen in de bebouwing op de planlocaties vast te stellen dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden (zie **H5.3**).

In en rondom de bebouwing zijn geen sporen zoals braakballen, veren en krijtsporen, van uilen met jaarrond beschermde nesten (kerkuil en steenuil) aangetroffen. Er zijn geen grote nesten of horsten aangetroffen in de bomen op en rondom de planlocaties.

De aanwezigheid van in bomen broedende soorten als buizerd, sperwer en ransuil kan uitgesloten worden. In de directe omgeving van de planlocaties zijn voldoende alternatieven aanwezig voor foerageergebieden en leefgebieden van uilen en roofvogels. Door de locatie van de bebouwing en de gedeeltelijke verharding is er geen sprake van essentieel leefgebied van roofvogelsoorten en uilen.

Vogels - Algemene broedvogels en cat. 5

De planlocaties voorzien in beperkt voedselaanbod en structuurrijke schuilgelegenheden voor algemene soorten. De struiken, bomen en bebouwing vormen voor algemene broedvogels zoals merel, duiven en kleine zangvogels geschikte nestlocaties. Gedurende het broedseizoen zijn de nesten en de functionele leefomgeving van voornoemde soorten beschermd. Het broedseizoen vangt aan onder bepaalde klimatologische omstandigheden en betreft indicatief de periode 15 maart t/m 15 juli. Ten aanzien van algemene broedvogels en categorie 5 soorten kunnen de kap- en sloopwerkzaamheden worden opgestart buiten het broedseizoen en/of na het ongeschikt maken van de planlocaties. Indien de beoogde werkzaamheden in het broedseizoen worden opgestart dient de locatie voorafgaand aan de werkzaamheden geïnspecteerd te worden door een ter zake deskundige.

Tabel 3.3 Vogelsoorten onder categorie 5: Honkvaste broeders, maar voldoende flexibel

Vogelsoorten onder categorie 5			
Blauwe reiger	Ekster	Kleine bonte specht	Tapuit
Boerenzwaluw	Gekraagde roodstaart	Kleine vliegenvanger	Torenvalk
Bonte vliegenvanger	Glanskop	Koolmees	Zeearend
Boomklever	Grauwe vliegenvanger	Kortsnavelboomkruiper	Zwarte kraai
Boomkruiper	Groene Specht	Oeverzwaluw	Zwarte mees
Bosuil	Grote bonte specht	Pimpelmees	Zwarte roodstaart
Brilduiker	Hop	Raaf	Zwarte specht
Draaihals	Huiszwaluw	Ruigpootuil	
Eidereend	IJsvogel	Spreeuw	

3.2 Gebiedsbescherming

Natura 2000

De planlocaties maken geen deel uit van een Natura 2000-gebied. Op een afstand van circa 500 m ligt het Natura 2000-gebied 'Westerschelde & Saeftinghe' (figuur 3.1).

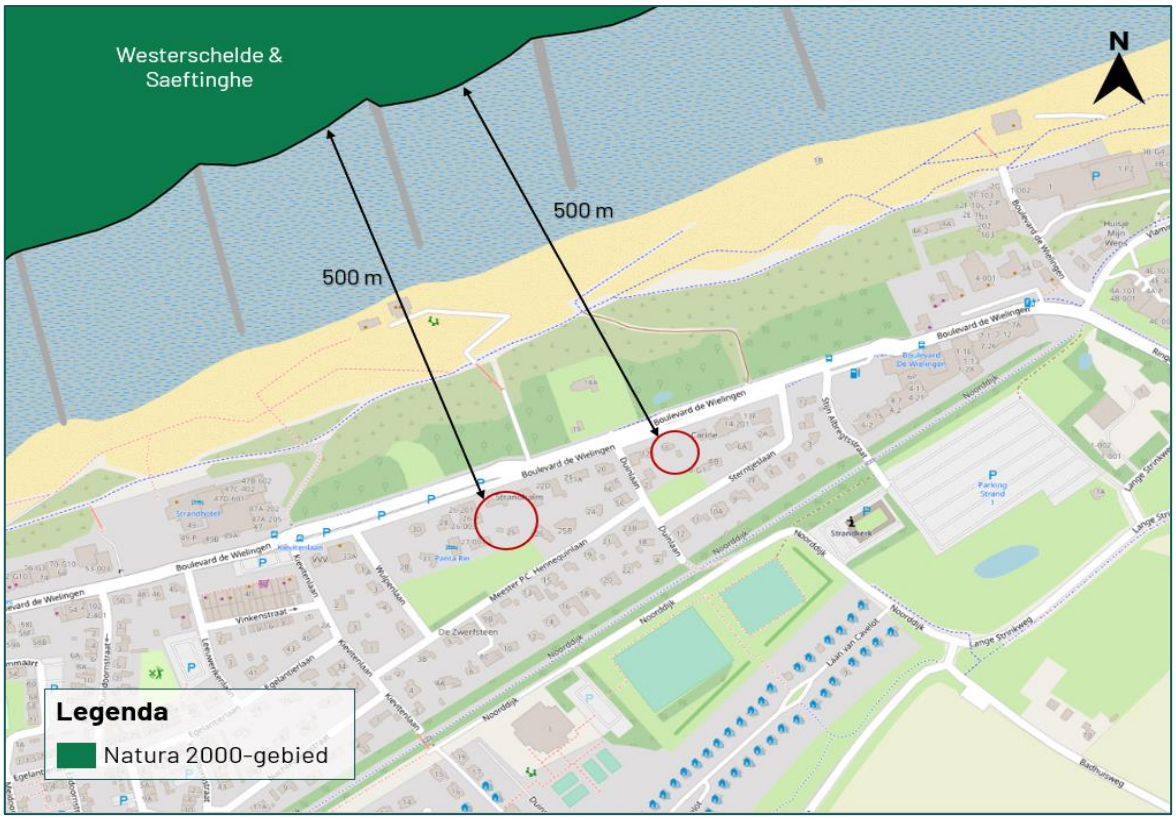

Figuur 3.4 De planlocaties liggen op een afstand van circa 500 m tot het Natura 2000-gebied 'Westerschelde & Saeftinghe' (bron: nationaal Georegister PDOK).

De beoogde ruimtelijke ingreep betreft de realisatie van 33 appartementen. Ondanks dat deze buiten een Natura 2000-gebied uitgevoerd wordt, kunnen er nog steeds effecten optreden. Voor een aantal effecten (trillingen, geluid, optische verstoring etc.) geldt dat de afstand tot de omliggende Natura 2000-gebieden per definitie te groot is om te resulteren in negatieve effecten. Een toename in stikstofdepositie kan een negatief effect sorteren op stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden. Ten opzichte van de huidige situatie leidt de beoogde ruimtelijke ingreep in de gebruiksfase tot een toename in het aantal verkeersbewegingen. De nieuwbouw zal zonder gasaansluiting in de gebruiksfase geen stikstofuitstoot hebben.

Gedurende de bouwfase kan er een beperkte en tijdelijke stikstofemissie verwacht worden ten gevolge van het gebruik van mobiele werktuigen en bijbehorende verkeersbewegingen. De Wet natuurbescherming bevat ten gevolge van de Stikstofwet per d.d. 1 juli 2021 een partiële vrijstelling voor activiteiten gedurende de bouwfase. Hiermee kunnen de gevolgen van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden door aangewezen activiteiten van de bouwsector buiten beschouwing worden gelaten (Wnb art. 2.9a). De juridische status van deze partiële vrijstelling kan in de toekomst wijzigen. Als activiteiten van de bouwsector worden aangewezen (algemene maatregelen van bestuur stikstofreductie en natuurverbetering):

a. het verrichten van een bouwactiviteit of een sloopactiviteit die het feitelijk verrichten van bouw- of sloopwerkzaamheden aan een bouwwerk betreft, met inbegrip van de daarmee samenhangende vervoersbewegingen;
b. het aanleggen, veranderen of verwijderen van een werk, met inbegrip van de daarmee samenhangende vervoersbewegingen.

Gezien er een geringe afstand (500 m) is tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied 'Westerschelde & Saeftinghe', dient er een berekening met de AERIUS-Calculator uitgevoerd te worden. Hiermee kan inzichtelijk gemaakt worden of er sprake is van een verhoging van de stikstofdepositie binnen stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden van Natura 2000-gebieden.

Provinciaal aangewezen gebieden

De planlocaties zijn buiten het Natuurnetwerk Zeeland gelegen (figuur 3.3). Bij een nieuwe ontwikkeling (nieuw bestemmingsplan) in het Natuurnetwerk Zeeland wordt dit toegestaan als dit geen aantasting geeft van de wezenlijke kenmerken of waarden van het Natuurnetwerk Zeeland. Ten aanzien van het Natuurnetwerk Zeeland geldt dat externe werking geen toetsingskader is.

Figuur 3.5 De planlocaties liggen op een afstand van circa 50 m tot het Natuurnetwerk Zeeland (bron: kaarten.zeeland.nl).

3.3 Houtopstanden

Wet natuurbescherming

In de beoogde ingreep zijn geen kapwerkzaamheden voorzien aan (i) zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, met een oppervlakte van 1000 m2 of meer of (ii) een rijbeplanting met meer dan 20 bomen. Een meldingsplicht in het kader van Wnb is niet noodzakelijk.

Algemene Plaatselijke Verordening

Naast het landelijk en provinciaal beleid waar deze beoordeling op wordt getoetst hebben gemeenten echter vaak een eigen beleid omtrent het kappen dan wel vellen van bomen en struiken. Dit is vaak opgenomen in een Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Gemeentelijke Verordeningen mogen niet strijdig zijn met landelijk/provinciaal beleid. Het is derhalve aanbevelingswaardig om in de voorbereidende fase de bepalingen in de APV af te stemmen met de gemeente om conflicterende situaties in een later stadium te voorkomen.

4 Samenvatting

4.1 Soortenbescherming

Er dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden naar de volgende soorten of soortgroepen: vleermuizen, huismussen en gierzwaluw. De planlocaties zijn mogelijk geschikt leefgebied voor soorten welke niet beschermd zijn (behoudens de algemene zorgplicht) en/of waarvoor een vrijstelling geldt. Voor broedvogels geldt dat de nesten van alle soorten beschermd zijn tijdens het broedseizoen (indicatief 15 maart – 15 juli).

Tabel 4.1 Overzicht van de Soortenbescherming.

Soortgroep	Bescherming Wnb	Soortspecifiek onderzoek	Mogelijke functie planlocatie
Planten			
Grondgebonden zoogdieren			
Vleermuizen	art. 3.5	Ja	Verblijfplaats/essentiële vliegroute/essentieel foerageergebied
Amfibieën			
Reptielen			
Vissen			
Insecten en andere ongewervelden			
Vogels (cat. 1 t/m 4)			
Huismus	art. 3.1	Ja	Nestlocatie/foerageergebied
Gierzwaluw	art. 3.1	Ja	Nestlocatie
Vogels (Algemeen en cat. 5)			

4.2 Gebiedsbescherming

De planlocatie maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000-gebied of provinciaal aangewezen beschermde gebieden. Gelet op de aard van de werkzaamheden, de afstand tot de gebieden en de beoogde situatie dienen de effecten van stikstofemissie inzichtelijk gemaakt te worden. Dit kan middels de AERIUS-Calculator.

Tabel 4.2 Overzicht van beschermde gebieden in het kader van gebiedsbescherming.

Gebiedsbescherming	Afstand	Mogelijke effecten	Nader onderzoek
Natura 2000	500 m	Stikstof	AERIUS
Natuurnetwerk Zeeland	50 m	Geen	N.v.t.

4.3 Houtopstanden

Op de planlocaties zijn geen houtopstanden aanwezig waarvoor bij kap een meldingsplicht geldt in het kader van de Wet natuurbescherming.

5 Conclusie

5.1 Conclusie

De sloop van 3 woningen en bijgebouwen ten behoeve van de realisatie van 33 appartementen aan de Boulevard de Wielingen 16, 24 en 25 te Cadzand-Bad is uitvoerbaar in het kader van de Wet natuurbescherming.

5.2 Uitvoerbaarheid

De beoogde ruimtelijke ingreep leidt niet tot overtreding van verbodsbepalingen omtrent houtopstanden in het kader van de Wet natuurbescherming. Er dienen enkele algemene maatregelen worden getroffen ten aanzien van de algemene zorgplicht, foeragerende vleermuizen en algemene broedvogels. Om negatieve effecten omtrent gebiedsbescherming uit te sluiten, dient vooraf een berekening door middel van de AERIUS-Calculator uitgevoerd te worden. Voorafgaand aan de werkzaamheden dient met aanvullend onderzoek te worden vastgesteld of de te slopen bebouwing en aanwezige groenstructuren een relevante functie hebben voor huismus, gierzwaluwen vleermuis. (soortenbescherming). Indien er sprake is van overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kan bevoegd gezag onder voorwaarden een ontheffing verlenen. De voorwaarden betreffen: er is geen andere bevredigende oplossing, er is sprake van een wettelijk belang (vleermuizen: er is sprake van een reden van sociale of economische aard, huismus, gierzwaluw: er zijn belangen vanuit volksgezondheid -klimaatsverandering- aan te voeren) en er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort (een robuust en ruim maatregelenpakket van tijdelijke en permanente voorzieningen wordt hiertoe voorgesteld en uitgevoerd). Wegens het voorgaande onderzoek is er geen reden om aan te nemen dat eventueel benodigde ontheffingen, mits de juiste maatregelen worden getroffen, er sprake is van een gedegen alternatievenafweging en een wettelijk belang kan worden aangevoerd, niet verkregen zouden kunnen worden.

5.3 Vervolgstappen

- Voor de beoogde ruimtelijke ingreep dient aanvullend onderzoek naar huismus uitgevoerd te worden. Een aanvullend onderzoek naar huismus wordt uitgevoerd middels twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april t/m 15 mei, conform het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017).
- Voor de beoogde ruimtelijke ingreep dient aanvullend onderzoek naar gierzwaluw uitgevoerd te worden. Een aanvullend onderzoek naar gierzwaluw wordt uitgevoerd middels drie gerichte veldbezoeken in de periode 15 mei t/m 15 juli met minstens één veldbezoek tussen 20 juni en 7 juli, conform het Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12, 2017).
- Voor de beoogde ruimtelijke ingreep dient aanvullend onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd te worden. Een aanvullend onderzoek naar vleermuizen wordt uitgevoerd middels minimaal vijf gerichte veldbezoeken in de periode 15 april t/m 30 september, conform het meest actuele Vleermuisprotocol (NGB). Hiervan dienen drie rondes in het voorjaar en twee rondes in het najaar plaats te vinden. De potentie van de planlocaties voor verschillende typen verblijfplaatsen en vleermuissoorten wordt in tabel 3.1 en 3.2 uiteengezet. Er is geen sprake van aantasting van een mogelijk essentieel foerageergebied of essentiële vliegroute.
- Voor de beoogde ruimtelijke ingreep dient rekenkundig inzichtelijk te worden gemaakt of er sprake is van een verhoging van stikstofdepositie binnen stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van Natura 2000-gebieden. Dit kan middels de AERIUS-Calculator.

5.4 Te treffen maatregelen

- Tijdens de werkzaamheden moet voorzichtig worden gehandeld met alle voorkomende flora en fauna (algemene zorgplicht).
- Wanneer ondanks zorgvuldig handelen, onderzoek en advies schade lijkt te ontstaan voor beschermde flora en fauna, dient direct contact opgenomen te worden met een ter zake deskundige.
- Eventueel aanwezige vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken) voorafgaand aan de werkzaamheden gefaseerd verwijderen. Dit om grondgebonden dieren de kans te bieden zelfstandig de planlocaties te verlaten.
- Er wordt gelegenheid gegeven aan dieren, die tijdens de werkzaamheden worden gevonden, te vluchten of zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden.
- De planlocaties tijdens de werkzaamheden en in de nieuwe situatie bij voorkeur niet verlichten en in de periode april-oktober de werkzaamheden tussen zonsopgang en zonsondergang uitvoeren (buiten schemerperiodes). Mocht verlichting noodzakelijk zijn hierbij een vleermuisvriendelijke verlichtingswijze toepassen (amberkleurig licht, lichtbundel nederwaarts richten, toepassen geconvergeerde lichtbundel).
- Voor rugstreeppad dient het terrein gedurende de ontwikkeling ongeschikt gehouden te worden (bijv. aanbrengen puinbed, voorkomen ontstaan puinhopen, egaliseren terrein e.d.) en/of ontoegankelijk gemaakt te worden voor de soort gedurende de bouwwerkzaamheden. Het ontoegankelijk maken dient bij voorkeur voor de migratie- en voortplantingsperiode plaats te vinden. Dit kan bijvoorbeeld door het plaatsen van schermen van stevig plastic of worteldoek van 50 centimeter hoog en minimaal 10 centimeter ingegraven in de grond. De voorzieningen die getroffen zijn om het gebied ontoegankelijk te maken moeten zodanig geplaatst en beheerd worden dat ze hun functie ten allen tijden kunnen vervullen. Zie voor meer instructies bijlage 3.
- De kap- en sloopwerkzaamheden opstarten of uitvoeren buiten het broedseizoen van vogels (indicatief medio maart t/m medio juli). Als dit niet mogelijk is dienen de potentiële nestlocaties van algemene broedvogels ruim voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt of ontoegankelijk gemaakt te worden. E.e.a. op aanwijzing van deskundige. Als werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd die mogelijk resulteren in het wegnemen of verstoren van broedgevallen dient voor aanvang door een ter zake deskundig gecontroleerd te worden of er broedvogels aanwezig zijn.

Bronvermelding

Creemers, R.C.M & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. -Nederlandse fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Geraadpleegde documenten (BIJ12, 2017)

Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)
Kennisdocument Gierzwaluw (*Apus apus*)
Kennisdocument Huismus (*Passer domesticus*)
Kennisdocument Kamsalamander (*Triturus cristatus)*
Kennisdocument Rugstreeppad (*Epidalea calamita)*
Kennisdocument Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*)

Geraadpleegde websites

w.arcgis.com
www.bij12.nl
www.nationaalgeoregister.nl
www.ndff.nl
www.ravon.nl
www.ruimtelijkeplannen.nl
www.verspreidingsatlas.nl
www.vleermuisprotocol.nl
www.vlinderstichting.nl
www.wilde-planten.nl
www.zeeland.nl
www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Fotografische impressie
Bijlage 2 Vervolgstappen Wet natuurbescherming soortenbescherming
Bijlage 3 Ecologie rugstreeppad

Bijlage 1 Fotografische impressie

Figuur 1 *De planlocaties zijn gelegen aan de Boulevard de Wielingen 16, 24 en 25 te Cadzand-Bad en bestaat uit drie woningen met bijgebouwen. De beoogde ruimtelijke ingreep betreft de sloop van alle bebouwing ten behoeve van de realisatie van 33 appartementen. Hierboven is Boulevard de Wielingen 16 afgebeeld.*

Figuur 2 *Tussen Boulevard de Wielingen 24 en Boulevard de Wielingen 25 is een bomenrij en haag gelegen.*

Figuur 3 De bomen tussen Boulevard de Wielingen 24 en Boulevard de Wielingen 25 zijn overwoekerd met klimop.

Figuur 4 De tuin van Boulevard de Wielingen 25 is volledig overwoekerd en wordt niet onderhouden.

Bijlage 2 Vervolgstappen Wnb

Als uit het oriënterend onderzoek is gebleken dat effecten op beschermde soorten naar aanleiding van de beoogde ingreep niet uitgesloten zijn, dient een vervolgonderzoek te worden uitgevoerd. Uit dit vervolgonderzoek blijkt of desbetreffende soort aanwezig is en welke functie de planlocatie al dan niet heeft voor de soort. Met onderstaand stappenplan, overgenomen uit 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van Economische Zaken, wordt inzichtelijk gemaakt welke consequenties dit heeft voor het project.

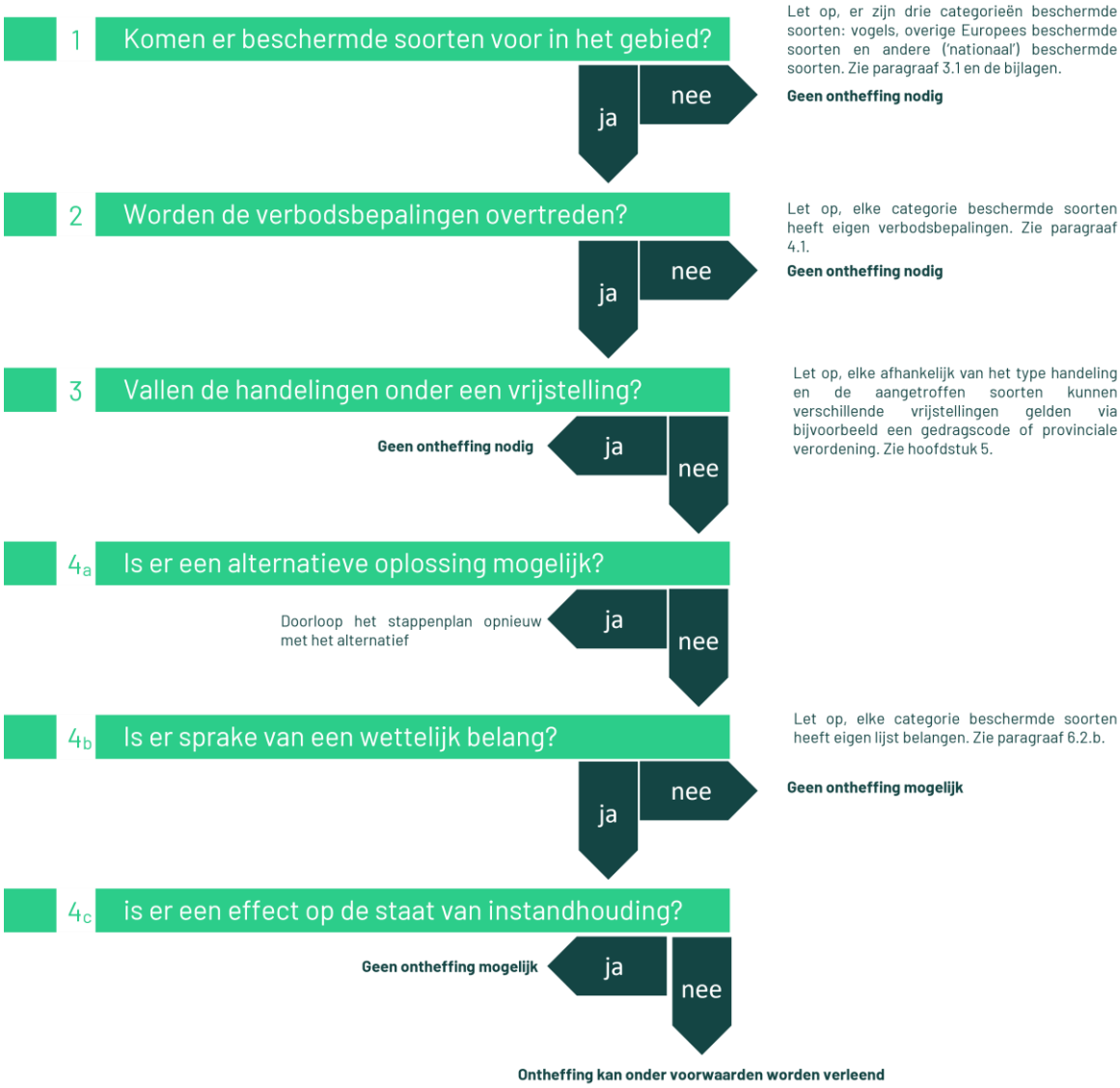

Vogelrichtlijnsoort

In het kader van de Vogelrichtlijn zijn een aantal belangen waarvoor een ontheffing kan worden aangevraagd. De beoogde ruimtelijke ingreep dient een dergelijk belang te dienen (Schema 4b ja/nee). De voorwaarden zijn onderstaand weergeven (conform Wet natuurbescherming art. 3.3, lid 4).

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a) er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
b) zij is nodig:
   1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
   2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
   3. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
   4. ter bescherming van flora of fauna;
   5. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
   6. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
c) de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Habitatrichtlijnsoort

In het kader van de Habitatrichtlijn zijn een aantal belangen waarvoor een ontheffing kan worden aangevraagd. De beoogde ruimtelijke ingreep dient een dergelijk belang te dienen (Schema 4b ja/nee). De voorwaarden zijn onderstaand weergeven (conform Wet natuurbescherming art. 3.8, lid 5).

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a) er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
b) zij is nodig:
   1. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
   2. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
   3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
   4. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
   5. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
c) er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Andere soort

Ten aanzien van Andere soorten zijn een aantal belangen waarvoor een ontheffing kan worden aangevraagd. De beoogde ruimtelijke ingreep dient een dergelijk belang te dienen (Schema 4b ja/nee). De belangen zijn onderstaand weergeven en zijn aanvullend op de belangen die voor Habitatrichtlijnsoorten kunnen worden aangevoerd (conform Wet natuurbescherming art. 3.10, lid 2).

1. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
2. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
3. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
4. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
5. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
6. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
7. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
8. in het algemeen belang.

Bijlage 3 Rugstreeppad

Herkenning

De rugstreeppad (*Epidalea calamita*) is een middelgrote pad met een lengte van circa 4,5 - 7 cm. De pad heeft vrij korte poten en heeft op de rug een karakteristieke lichtgele lengtestreep. Verder is de rug grijsbruin met groenige vlekken en heeft de buik een lichtgrijze kleur met grijszwarte vlekken. De ogen zijn geelgroen en hebben een horizontale pupil. Mannetjes zijn in de paartijd te onderscheiden van vrouwtjes door een paars/blauwe verkleuring van de keel. Gedurende het voortplantingsseizoen is tijdens de kooractiviteiten een typische en harde roep te horen die over een afstand van 1 - 3 km is waar te nemen (Creemers & Van Delft, 2009). De larven van rugstreeppad zijn maximaal 2,5 cm lang en zwart van kleur. Oudere larven hebben een lichte keelvlek en soms een streep over de rug (figuur 1, Diepenbeek & Creemers, 2006).

Figuur 1 Impressies van de verschillende levensstadia van rugstreeppad. Bron: bovenste foto's RAVON, onderste foto's: Blom Ecologie.

Gedrag

De rugstreeppad is een typische pioniersoort die opportunistisch profiteert van tijdelijke gunstige omstandigheden. Veranderingen in weersomstandigheden als vocht en temperatuur vormen in sterke mate een sein voor migratie, voortplanting en dergelijke. Onderstaande periodes zijn dan ook indicatief. Bij het koloniseren van nieuwe gebieden kunnen jonge rugstreeppadden afstanden tot wel 5 km afleggen (BIJ12 kennisdocument Rugstreeppad, 2017).

De overwintering vindt plaats van oktober/november tot en met maart. De eerste dieren kunnen vanaf begin maart de overwinteringslocatie verlaten om vervolgens al dan niet direct door te trekken naar de voortplantingslocaties. De voortplanting vindt plaats in de periode april - september met een hoogtepunt rond half april - mei. Het vaststellen van aan- of afwezigheid van rugstreeppadden kan middels drie gerichte (avond)veldbezoeken in de periode 15 april – juli (BIJ12 kennisdocument Rugstreeppad, 2017).

Habitat en verblijfplaatsen

De geprefereerde habitat van de rugstreeppad bestaat uit een dynamische omgeving met vergraafbaar zand of fijne grond. De verblijfplaatsen van de soort kunnen worden onderverdeeld in voortplantings-, zomer- en overwinteringshabitat. De voortplantingshabitat is aquatisch en na de voortplanting zijn rugstreeppadden hoofdzakelijk op het land te vinden. Het functionele leefgebied bestaat ook uit het gebied tussen deze habitats (migratieroutes).

De eitjes worden afgezet in veelal tijdelijke, ondiepe en wateren zonder vegetatie, waar weinig tot geen sprake is van concurrentie of predatie. Voorbeelden hiervan zijn greppels, rijsporen, regenplassen en geschoonde sloten. De zomer en- en winterlocaties bevinden zich op het land in hoogwatervrije terreinen. Voor de overwintering gebruikt de rugstreeppad bestaande (muizen)holletjes, graaft deze zich in de bodem of kruipt de rugstreeppad onder materialen als: stenen, boomstammen, banden en houtstapels. Voorwaarde voor de winterhabitat is dat deze locatie vorstvrij dient te zijn.

Populatieomvang

Rugstreeppadden verspreiden zich in diverse richtingen waardoor de minimale populatieomvang en bijbehorend oppervlakte voor de gunstige staat van instandhouding locatiespecifiek is. Als vuistregel wordt gehanteerd dat een gezonde populatie uit minimaal 100 - 200 dieren bestaat en dat deze in verbinding staat met andere populaties (BIJ12 Kennisdocument Rugstreeppad, 2017).

Voorkomen kolonisatie

Doordat de rugstreeppad een typische pioniersoort is en een dynamische omgeving met vergraafbare grond prefereert, kan snel spontane kolonisatie van de soort in een braakliggend gebied of bouwterrein ontstaan. Om kolonisatie van rugstreeppad te voorkomen wordt geadviseerd maatregelen te treffen.

Deze maatregelen bestaan uit het ongeschikt dan wel ontoegankelijk houden van het plangebied. Indien er sprake is van het ontstaan van mogelijk geschikt voortplantingswater dient het ontoegankelijk maken van een perceel voor de migratie en voortplantingsperiode (april-september) uitgevoerd worden. Het ongeschikt houden van het plangebied voor rugstreeppadden houdt in dat zo min mogelijk vergraafbaar zand gebruikt of opgeslagen wordt binnen het bouwterrein. Bij het bouwrijp maken van het perceel dient het zand direct geëgaliseerd te worden. De aanleg van een zanddepot moet voorkomen worden. In de voorjaars- en zomerperiode zorgen dat er geen kleine poelen ontstaan waar rugstreeppadden eieren kunnen leggen. Diepe rijsporen van machines kunnen al voldoende diep zijn als voortplantingswater voor rugstreeppadden (figuur 2).

Figuur 2 Bij hevige regenval kunnen ondiepe plassen gevuld worden met water. Deze tijdelijke poelen zijn uitermate geschikt voor de rugstreeppad, waarin eisnoeren afgezet kunnen worden. Het ontstaan van deze geulen dient te allen tijde voorkomen te worden (bron: Blom Ecologie).

In de najaar- en winterperiode moet gezorgd worden dat er geen overwintering van rugstreeppadden kan optreden. Voldoende vergraafbaar zand (zanddepot) kan gebruikt worden voor overwintering. Ook stenenstapels, houtstapels of andere vorstvrije structuren (onder een bouwkeet bijvoorbeeld) kunnen gebruikt worden voor overwintering. Dergelijke structuren dienen weggehaald te worden buiten de overwinteringsperiode (september-april) van de soort. Het ontoegankelijk houden van het plangebied voor rugstreeppadden houdt in dat voorzieningen worden geplaatst waardoor rugstreeppadden het plangebied niet kunnen bereiken. Dit kan bijvoorbeeld door het plaatsen van schermen van stevig plastic of worteldoek van 50 centimeter hoog en minimaal 10 centimeter ingegraven in de grond (figuur 3). De voorzieningen die getroffen zijn om het gebied ontoegankelijk te maken moeten zodanig geplaatst en beheerd worden dat ze hun functie ten allen tijden kunnen vervullen.

Figuur 3 Een incorrect geplaatst amfibiescherm (links). Een correct geplaatst amfibiescherm (rechts). Deze dienen minimaal 10 cm ingegraven te zijn (bron foto's: Blom Ecologie).

BLOM ECOLOGIE

Verbindt natuur en samenleving

Koeweistraat 2

4181 CD Waardenburg

0418 820 288

blomecologie.nl

BLOM ECOLOGIE
Verbindt natuur en samenleving

Aanvullend onderzoek ecologie Boulevard de Wielingen 16, 24 en 25 te Cadzand-Bad

Aanvullend onderzoek naar huismus, gierzwaluw en vleermuizen in het kader van de Wet natuurbescherming

blomecologie.nl

Colofon

Status:	Definitief
Project:	2022-0823
Datum:	28 juli 2023
Samensteller:	E. Honingh MSc.
Collegiale toets:	ing. J. Dekkers
Opdrachtgever:	Adromi B.V.
Contactpersoon:	S. van Werven

Disclaimer
Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.
Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Inhoud

1 Inleiding 4

1.1 Aanleiding 4
1.2 Doel 4
1.3 Beschrijving plangebied 5
1.4 Voorgenomen werkzaamheden 5
1.5 Mogelijk aanwezige soorten 6
1.6 Kader Wet natuurbescherming 6

2 Methode onderzoek 8

2.1 Theoretisch kader 8
2.2 Praktische uitvoering 8
2.3 Materialen en aanvullende onderzoeksmethodes 10
2.4 Veldbezoeken 10
2.5 Specifieke omstandigheden 10

3 Resultaten 11

3.1 Huismus 11
3.2 Gierzwaluw 13
3.3 Vleermuizen 14
3.4 Overige soorten 15

4 Conclusie 17

4.1 Huismus 17
4.2 Gierzwaluw 17
4.3 Vleermuizen 17
4.4 Overige soorten 17
4.5 Samenvatting 18
4.6 Vervolgstappen 18

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Aan de Boulevard de Wielingen te Cadzand-Bad zijn drie woonpercelen met bijgebouwen gesitueerd (figuur 1.1). De initiatiefnemer is voornemens de bestaande bebouwing te slopen en al het aanwezige groen (bomen/struiken) te verwijderen ten behoeve van meerdere appartementencomplexen. Op Boulevard de Wielingen worden 14 appartementen gerealiseerd en op Boulevard de Wielingen 24 en 25 worden er 14 en 5 appartementen gebouwd.

Figuur 1.1 Het plangebied is gelegen te Cadzand-Bad.

Gezien de beoogde ingreep mogelijk leidt tot de aantasting van natuurwaarden beschermd onder de Wet natuurbescherming (Wnb) is een quickscan Wnb uitgevoerd naar de potentie van het plangebied en mogelijke negatieve effecten ten gevolge van de beoogde werkzaamheden (Vleeshouwers, 2022). Op basis van de quickscan Wnb kon de aanwezigheid van nestlocaties van jaarrond beschermde vogels (huismus en gierzwaluw) en vleermuisverblijfplaatsen niet uitgesloten worden (zie tabel 1.1). Om vast te stellen of het plangebied daadwerkelijk een functie heeft voor vorengenoemde soorten dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden. Adromi heeft Blom Ecologie verzocht dit aanvullend onderzoek uit te voeren. In voorliggende rapportage worden de bevindingen beschreven.

1.2 Doel

In dit aanvullende ecologische onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Zijn huismus, gierzwaluw en vleermuizen aanwezig in het onderzoeksgebied?
- Op welke wijze maken vorengenoemde soorten gebruik van het onderzoeksgebied? Zijn in het onderzoeksgebied jaarrond beschermde nestlocaties, verblijfplaatsen of essentiële onderdelen van het leefgebied aanwezig?
- Resulteert de voorgenomen ingreep in het beschadigen of wegnemen van jaarrond beschermde nestlocaties, verblijfplaatsen of essentiële onderdelen van het leefgebied? Is een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk voor de voorgenomen ingreep uitgevoerd kan worden?

1.3 Beschrijving plangebied

Het plangebied betreft drie woningen gelegen aan de Boulevard van Wielingen te Cadzand-Bad. De woningen zijn uit verschillende bouwjaren (allen tussen 1959 – 1965) en beschikken over gemetselde muren met pannen dakbedekking. Op het perceel van Boulevard van Wielingen 25 zijn tevens verwilderde groenstructuren en is een bomenrij aanwezig welke verwijderd dient te worden. Op de andere percelen zijn goed onderhouden tuinen gesitueerd. Een uitgebreide beschrijving van het plangebied en de directe omgeving hiervan is te vinden in de quickscan Wnb (Vleeshouwers, 2022). Een impressie van de planlocatie is weergegeven in figuur 1.2.

Figuur 1.2 De bebouwing in het plangebied betreft een woning/kantoorpand/schuur.

1.4 Voorgenomen werkzaamheden

De initiatiefnemer is voornemens om de bebouwing en de groenstructuren op het plangebied te verwijderen ten behoeve van de realisatie van 33 appartementen. De ingreep zal indicatief op hoofdlijnen bestaan uit de volgende werkzaamheden:

- slopen van bebouwing: algemene sloopwerkzaamheden en afvoer sloopmateriaal;
- verwijderen van struiken en bomen: kapwerkzaamheden en afvoer hout;
- verwijderen terreininrichting, waaronder gedeelte van het groen: graafwerkzaamheden, transport (afvoer) van materiaal en groen;
- egaliseren terrein: graafwerkzaamheden en grondtransport;
- realisatie nieuwbouw: algemene bouwwerkzaamheden;
- revitalisatie terrein en aanleg verharding: allerhande (straat- en hoveniers) werkzaamheden.

1.5 Mogelijk aanwezige soorten

Uit de quickscan Wnb (Vleeshouwers, 2022) is gebleken dat binnen het plangebied mogelijk jaarrond beschermde nestlocaties en/of vleermuisverblijfplaatsen aanwezig zijn (tabel 1.1). In tabel 1.2 wordt de potentie naar vleermuissoort en type verblijfplaats gespecificeerd.

Tabel 1.1 Overzicht van de potentie van het plangebied voor beschermde soorten (Vleeshouwers, 2022).

Soortgroep	Onderzoek nodig	Bescherming Wnb	Mogelijke functie plangebied
Planten			
Grondgebonden zoogdieren			
Vleermuizen	Ja	art. 3.5	Verblijfplaatsen in gebouwen
Amfibieën, reptielen en vissen			
Insecten en ongewervelden			
Vogels (Cat. 1 t/m 4)			
huismus	Ja	art. 3.1	Nestlocaties en leefgebied
gierzwaluw	Ja	art. 3.1	Nestlocaties
Vogels (Algemeen en cat. 5)			

Tabel 1.2 Overzicht van de potentie voor vleermuissoorten en type verblijfplaatsen (Vleeshouwers, 2022).

Vleermuissoort	Zomer	Kraam	Paar	Massawinter
Gewone dwergvleermuis	Ja	Ja	Ja	Nee
Ruige dwergvleermuis	Ja	Nee	Ja	Nee
Laatvlieger	Ja	Ja	Ja	Nee

1.6 Kader Wet natuurbescherming

De soortenbescherming van de Wet natuurbescherming valt op grond van internationale verdragen en nationaal beschermde soorten uiteen in drie verschillende beschermingsregimes. Deze beschermingsregimes betreffen de Vogelrichtlijn (art. 3.1), Habitatrichtlijn (art. 3.5) en de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). De bescherming van de gierzwaluw en huismus valt onder de Vogelrichtlijn. Binnen de Vogelrichtlijn wordt onderscheid gemaakt tussen soorten waarvan het leefgebied en de nestplaats jaarrond beschermd zijn en overige broedvogels waarvan de nestplaats en het leefgebied enkel beschermd zijn tijdens de broedperiode. Vleermuizen vallen onder de bescherming van de Habitatrichtlijn. Naar aanleiding van de beoogde werkzaamheden kan overtreding van de volgende verbodsbepalingen optreden:

Wnb, art. 3.1 (Vogelrichtlijnsoorten)

Lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
Lid 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

Wnb, art. 3.5 (Habitatrichtlijnsoorten)

Lid 2: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren
Lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

Voorliggend onderzoek en rapportage zijn uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Aannemelijk zal per 1 januari 2024 de Omgevingswet in werking treden. Binnen de Omgevingswet blijven de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn onverminderd van kracht. Uitvoeringskaders, termijnen en processen vinden binnen de Omgevingswet op andere wijze plaats. Implementatie en wijze van uitvoering zijn vooralsnog niet vastgesteld.

2 Methode onderzoek

2.1 Theoretisch kader

Ten behoeve van ecologische onderzoek naar een aantal beschermde soorten in Nederland zijn door experts richtlijnen opgesteld. Deze richtlijnen zijn in zekere mate juridische kaders gaan vormen bij de toetsing van onderzoeken op juistheid en volledigheid. Voor de huismus en de gierzwaluw zijn deze richtlijnen vastgelegd in de Kennisdocumenten (BIJ12, 2017). Voor vleermuizen geldt het meest actuele Vleermuisprotocol (momenteel NGB, 2021) als richtlijn. De richtlijnen worden door de opstellers geëvalueerd en indien noodzakelijk aangepast. De uitgangspunten zoals deze zijn geformuleerd in de richtlijnen vormen de basis voor het soortspecifiek onderzoek wat wordt uitgevoerd door Blom Ecologie. In tabel 2.1 wordt voor de desbetreffende beschermde gebouwbewonende soorten beknopt weergeven wat de onderzoeksperioden en methode zijn. Voor de veldbezoeken wordt een minimale tussenliggende periode aangehouden voor een goede spreiding over de onderzoeksperiode, conform de relevante Kennisdocumenten en het meest actuele Vleermuisprotocol.

Tabel 2.1 Samenvatting van de uitgangspunten ten behoeve van het aanvullend ecologisch onderzoek zoals geformuleerd in de relevante Kennisdocumenten en het meest actuele Vleermuisprotocol.

Soort	Type	Periode	Omschrijving
Huismus	Nest Leefgebied	1 april t/m 15 mei	2 veldbezoeken, idealiter in de ochtend. Inventariseren van baltsende mannetjes, nestbezoeken en het gebruik van leefgebied.
Gierzwaluw	Nest	15 mei t/m 15 juli	3 veldbezoeken in de avond, waarvan 1 tussen 20 juni en 7 juli. Inventariseren van in- en uitvliegende individuen.
Cat. 5 vogels Algemene broedvogels	Nest		De nesten van cat. 5 soorten en andere algemene broedvogels worden meegenomen gedurende de overige veldbezoeken.
Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen	Kraam Zomer Paar	15 mei t/m 15 juli 15 april t/m 15 aug. 15 aug. t/m 30 sep.	Minimaal 2 veldbezoeken per type verblijfplaats na zonsondergang of voor zonsopkomst. Veldbezoeken kunnen gecombineerd worden uitgevoerd. Inventariseren van in- en uitvliegende individuen alsmede gedrag indicatief voor een verblijfplaats (o.a. baltsende dieren).

2.2 Praktische uitvoering

De praktische uitvoering valt uiteen in standaardprocedure tijdens elk veldbezoek, de reactieve onderzoek wijze die gehanteerd wordt en, indien van toepassing, de aanvullende onderzoeksmethodes. Op basis van de te verwachten soorten en de relatieve potentie voor deze soorten binnen het onderzoeksgebied wordt het aanvullende onderzoek ingericht. Voorafgaand aan de daadwerkelijke uitvoering wordt bekeken vanaf welke posities het onderzoeksgebied (gevels/daken/dakranden met potentie) het meest efficiënt en strategisch kan worden onderzocht. De strategische punten, looproute en zichtlijnen zijn afhankelijk van de aanwezigheid van obstructies, struiken/bomen, verlichting en diverse typen van bebouwing. Tevens zijn deze afhankelijk van de te onderzoeken soortgroep.

Binnen de kaders van de relevante Kennisdocumenten en het Vleermuisprotocol (tabel 2.1) is de onderzoek wijze vormvrij. Afhankelijk van omstandigheden zoals de relatieve potentie, ervaring, moment van onderzoek het aantal onderzoekers, en dergelijke, worden door de diverse onderzoeksbureaus op verschillende wijze onderzoek uitgevoerd. Aangezien de te onderzoeken soorten veelal voorkeur hebben voor bepaalde type verblijfsplaatsen en leefgebied wordt door Blom Ecologie reactief onderzoek uitgevoerd. Dit type onderzoek houdt vast aan strategische punten, looproutes en zichtlijnen waarbij het geobserveerde gedrag van de te onderzoeken soort en de lokale omstandigheden leidend zijn voor de keuze van de strategische punten of looproute en de verblijfsduur per punt. De strategische punten worden bepaald op locatie voorafgaand aan de start van een onderzoek door een visuele beoordeling op de actuele potentie voor de soort in kwestie. Deze punten kenmerken zich door goed overzicht binnen het onderzoeksgebied en zicht op zoveel mogelijk potentiële in- of uitvliegopeningen.

Tijdens het aanvullend onderzoek huismus wordt met name gebruik gemaakt van strategische looproutes waarbij alle potentiële nesten gedurende het veldbezoek visueel gecontroleerd worden. Hierbij wordt specifiek gelet op de aanwezigheid van baltsende mannetjes, het gebruik van het leefgebied en het in/uit vliegen bij de nestlocaties. Voor huismus geldt dat strategische punten veelal liggen nabij geschikt leefgebied.

Tijdens het aanvullend onderzoek gierzwaluw wordt met name gebruik gemaakt van strategische punten. Deze strategische punten worden gekozen op basis van overzicht van het onderzoeksgebied, relatieve potentie, sporen van nesten en in latere rondes de gegevens van de eerdere bezoeken. Tijdens het gehele veldbezoek worden het aantal laagvliegende gierzwaluwen geteld voor het inschatten van het aantal nesten op locatie. De wisseling van de strategische punten is een reactie op het gedrag van de gierzwaluw, de waarnemer verandert van strategisch punt als er sprake is van laagvliegende, bouncende en roepende gierzwaluwen in een bepaald deel van het onderzoeksgebied. Het onderzoek wordt afgerond rond zonsondergang. De onderzoeker verlaat het onderzoeksgebied echter pas wanneer alle gierzwaluwen zijn ingevlogen of uit het gebied weggetrokken zijn. Afhankelijk van de periode kan het onderzoek daardoor doorlopen tot circa 30 minuten na zonsondergang. Tijdens deze laatste 30 minuten is er vaak sprake van relatief lage activiteit waardoor dit onderzoek waar nodig zonder kwaliteitsrisico's kan overlopen in de veldbezoeken ten aanzien van vleermuizen.

Het aanvullend onderzoek vleermuizen wordt uitgevoerd door een combinatie van strategische punten en looproutes. Tijdens het eerste veldbezoek (zowel in het voorjaar als najaar) worden strategische punten ingenomen. Op het moment dat er sprake is van uitvliegende vleermuizen beweegt de onderzoeker zich in tegenovergestelde richting (dus de vleermuis tegemoet) naar het volgende strategische punt om zo een eventueel tweede of daaropvolgende uitvliegend individu, en uiteindelijk zo mogelijk de kolonieverblijfplaats, te lokaliseren. Hierbij blijft de nadruk op de woningen die binnen het plangebied vallen. Tijdens de vervolgonderzoeken wordt per seizoen de strategische punten ingenomen waar op dat moment de hoogste trefkans is.

Voor alle onderzoeken geldt dat tijdens de rondes de keuze van strategische punten en/of looproutes beïnvloed worden door veranderende omstandigheden. Dit kan zijn een plotselinge verandering van windrichting, sterke toename of afname van windkracht, defecte straatverlichting en andere omstandigheden. Het aantal factoren dat bepaalt waarom een onderzoeker juist de ene richting meer op kijkt dan de andere of er juist voor kiest af te wijken van een gebruikelijke route zijn niet of nauwelijks definieerbaar.

De wijze van onderzoek verschilt, met in achtneming van de randvoorwaarden van de relevante Kennisdocumenten en het meest actuele Vleermuisprotocol, dus per datum, per loopronde en per moment. Er is derhalve geen sprake van vaste transecten maar veel eerder van diverse looproutes naar strategische punten waarbij de frequentie van stilstaan en beweging afhankelijk zijn van de omstandigheden op dat moment.

De personele inzet van ieder veldbezoek is afhankelijk van het type onderzoek, de ervaring van de waarnemers en de potentie van het plangebied. Alle veldwerkers van Blom Ecologie zijn bedreven en ervaren in onderzoeken in urbaan gebied. Het onderzoek is er niet op gericht om met volledige zekerheid alle mogelijke nesten en/of verblijfplaatsen te vinden of de aanwezigheid hiervan volledig uit te sluiten. Hiervoor zou een onderzoeksinspanning geleverd moeten worden die de onderzoeksprotocollen ver overstijgt. Van de geleverde onderzoeksinspanning wordt beoordeeld dat deze voldoende is zoals dat redelijkerwijs van een initiatiefnemer gevraagd kan worden. Met het uitgevoerde onderzoek worden derhalve resultaten geleverd die een goed beeld bieden van de aantallen individuen en de actieve nesten en/of verblijfplaatsen op die momenten binnen het onderzoeksgebied.

2.3 Materialen en aanvullende onderzoeksmethodes

Het huismus- en gierzwaluwonderzoek is uitgevoerd met behulp van een verrekijker. Tijdens het gierzwaluwonderzoek is gebruik gemaakt van een speaker voor het afspelen van gierzwaluwgeluiden. Indien wordt teruggeroepen door jongen of ouderdieren kunnen hiermee nestlocaties van gierzwaluwen worden geïdentificeerd.

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd met behulp van een batdetector, type Petterson D-200x of type PettersonD-240x. Deze type zijn heterodyne en D-240x heeft een time expansion functie. De time expansion functie maakt het mogelijk de geluidopnames te vertragen waardoor nauwkeurige analyse van de hoogfrequent geluiden uitgevoerd kunnen worden.

2.4 Veldbezoeken

Het onderzoeksgebied is geïnventariseerd door ter zake deskundig ecologen van Blom Ecologie of externe ter zake deskundig ecologen onder verantwoordelijkheid van Blom Ecologie. De relevante omstandigheden ten tijde van de veldbezoeken zijn opgenomen in onderstaande tabel (tabel 2.2).

Tabel 2.2 Uitgevoerde veldbezoeken gedurende het aanvullend onderzoek.

Veldbezoek	Functie	Aantal pers.	Datum	Zon	Tijd	Weersomstandigheden
Vleermuis paar 1	Paar	2	29-8-2022	20.37	23.00-01.00	0/8, droog, 3 Bft, 19°C
Vleermuis paar 2	Paar	1	20-9-2022	19.45	21.00-23.00	3/8, droog, 1 Bft, 14°C
Huismus 1	Nest	2	4-4-2023	07.16	07.45-10.00	0/8, droog, 1 Bft, 3°C
Huismus 2	Nest	2	8-5-2023	06.00	06.30-08.30	8/8, droog, 2 Bft, 11°C
Vleermuis ochtend	Kraam + zomer	2	8-5-2023	06.00	04.00-06.00	4/8, droog, 2 Bft, 11°C
Gierzwaluw 1	Nest	2	16-6-2023	22.00	20.00-22.00	0/8, droog, 3 Bft, 22°C
Vleermuis avond 1	Kraam + zomer	2	16-6-2023	22.00	22.00-00.00	1/8, droog, 3 Bft, 19°C
Gierzwaluw 2	Nest	2	6-7-2023	22.03	20.00-22.15	2/8, droog, 2 Bft, 18°C
Vleermuis avond 2	Kraam + zomer	2	6-7-2023	22.03	22.00-00.15	1/8, droog, 2 Bft, 17°C
Gierzwaluw 3	Nest	1	14-7-2023	21.57	19.45-22.00	6/8, droog, 3 Bft, 22°C

2.5 Specifieke omstandigheden

Tijdens de uitvoering van het onderzoek kan er sprake zijn van dusdanig omstandigheden dat er mogelijk een vertekend beeld optreedt van de verzamelde resultaten. Hiermee wordt niet bedoeld het gemotiveerd afwijken van uitgangspunten zoals geformuleerd in de Kennisdocumenten en Vleermuisprotocol. Tijdens het onderzoek was er, voor zover de onderzoekers hebben kunnen nagaan, geen sprake van omstandigheden die mogelijk effect sorteren op de onderzoeksresultaten.

3 Resultaten

3.1 Huismus

Per veldbezoek zijn in totaal circa 20 huismussen waargenomen. De hoogste concentratie waargenomen huismussen bevond zich rond de Meester P.C. Hennequinlaan. Gezien het aantal waarnemingen van huismussen is er sprake van een middelgrote populatie binnen en in de directe omgeving van het onderzoeksgebied (klein < 10 paar, gemiddeld 10-25 paar, groot > 25 paar).

Gedurende het onderzoek zijn 7 nesten van de huismus vastgesteld. Van deze nesten bevonden zich er geen binnen het plangebied, alle nesten zijn aangetroffen in de directe nabijheid van het plangebied. De exacte vindplaats van de huismusnesten zijn weergeven in tabel 3.1. In figuur 3.1 worden de aangetroffen nestlocaties weergeven. Ten gevolge van de beoogde ingreep worden er geen nestlocaties binnen het plangebied weggenomen.

Het waargenomen functionele leefgebied van huismussen is geconcentreerd in de groenstructuren. Op deze plaats zijn enkele bomen en struiken aanwezig. In figuur 3.1 wordt weergeven welke delen van het onderzoeksgebied veelvuldig door huismussen worden gebruikt om te rusten, foerageren en als dekking tegen predatoren. Het gedefinieerde functioneel leefgebied is niet van essentieel belang voor het functioneren van nestlocaties van huismussen. Ten gevolge van de beoogde ingreep wordt dit functioneel leefgebied niet weggenomen.

Tabel 3.1 Locaties van de aangetroffen huismusnesten.

Woonblok	Aantal nesten	Plangebied	Omschrijving
Meester P.C. Hennequinlaan 24	2	Buiten	Via dakvoet aan voorzijde en achterzijde
Duinlaan 5 & 5C	2	Buiten	Via dakvoet aan voorzijde
Sterntjeslaan 7 & 11	3	Buiten	Via dakvoet aan voorzijde

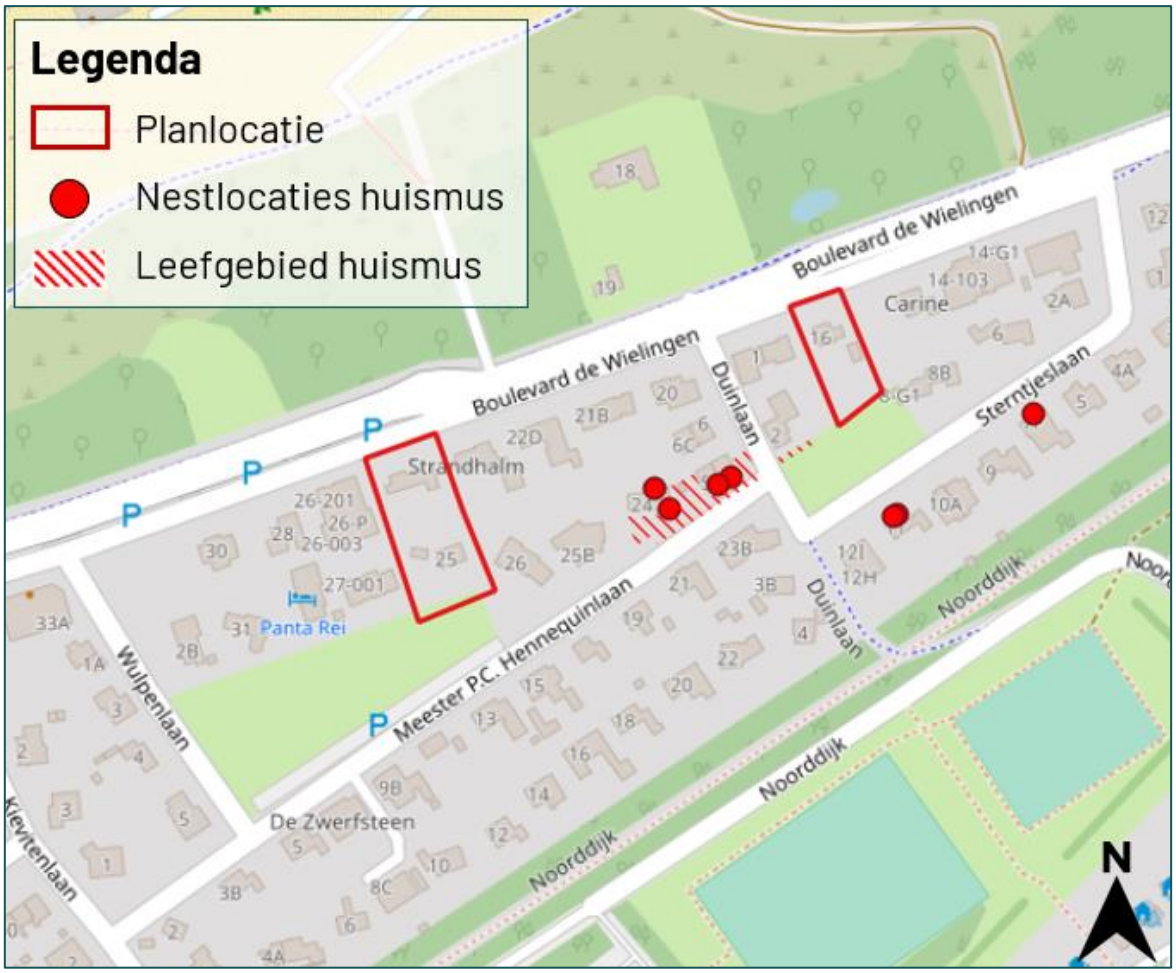

Figuur 3.1 Overzicht van de aangetroffen nestlocaties en leefgebied van huismussen binnen het onderzoeksgebied.

3.2 Gierzwaluw

Per veldbezoek zijn in totaal circa 40 gierzwaluwen waargenomen. Het aantal wegtrekkende en aannemelijk niet-broedende individuen betreft circa 40 individuen. Gedurende het onderzoek zijn geen nesten van de gierzwaluw vastgesteld. Het functioneel leefgebied van gierzwaluwen laat zich vrijwel niet definiëren. Van aantasting van leefgebied van de gierzwaluw is derhalve geen sprake.

3.3 Vleermuizen

Tijdens de onderzoeksrondes zijn in totaal een tweetal soorten waargenomen in het onderzoeksgebied (tabel 3.2). Waargenomen soorten betreffen de gewone dwergvleermuis en laatvlieger. De meest waargenomen soort betrof de gewone dwergvleermuis.

Tabel 3.2 Waarnemingen en aantallen van vleermuizen gedurende de veldbezoeken in het onderzoeksgebied. Een verblijfplaats kan bij meerdere veldbezoeken zijn vastgesteld, het totaal aantal verblijfplaatsen wordt weergegeven in tabel 3.3 en figuur 3.2.

Veldbezoek	Soort	Aantal individuen	Gedrag en verblijfplaatsen
Vleermuis paar 1	Gewone dwergvleermuis	4	Foeragerend
Vleermuis paar 2	Gewone dwergvleermuis	6	Foeragerend
	Gewone dwergvleermuis	1	Paarverblijfplaats vastgesteld 1x
Vleermuis ochtend	Gewone dwergvleermuis	1	Zomerverblijfplaats vastgesteld 1x
Vleermuis avond 1	Gewone dwergvleermuis	10	Foeragerend
	Laatvlieger	1	Zomerverblijfplaats vastgesteld 1x
Vleermuis avond 2	Gewone dwergvleermuis	4	Foeragerend
	Gewone dwergvleermuis	1	Zomerverblijfplaats vastgesteld 1x
	Laatvlieger	1	Overvliegend
	Laatvlieger	1	Foeragerend

Gedurende het vleermuisonderzoek zijn 4 vleermuisverblijfplaatsen vastgesteld, allen binnen het plangebied. Binnen het plangebied is sprake van zomerverblijfplaatsen en paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en een zomerverblijfplaats van de laatvlieger. De exacte vindplaats van de vleermuisverblijfplaatsen zijn weergegeven in tabel 3.3 en in figuur 3.2.

Gedurende het vleermuisonderzoek is geen essentiële vliegroute en/of essentieel foerageergebied vastgesteld. Op basis van het vleermuisonderzoek wordt het bosschage aan de Boulevard de Wielingen frequent gebruikt als foerageergebied, dit wordt in de beoogde ruimtelijke ingreep niet aangetast. Op basis van het aantal waargenomen individuen is de aanwezigheid van een veel gebruikte vliegroute uitgesloten. De waargenomen individuen verspreiden zich nabij de bebouwing diffuus door het onderzoeksgebied waardoor er geen sprake is van de aanwezigheid van een vaste vliegroute of essentieel foerageergebied.

De werkzaamheden hebben geen invloed op een mogelijke vliegroute of foerageergebied (Vleeshouwers, 2022). De resultaten van het vleermuisonderzoek onderschrijven deze beoordeling.

Tabel 3.3 Overzicht van de aangetroffen vleermuisverblijfplaatsen in het onderzoeksgebied.

Adres	Soort	Functie	Plangebied	Omschrijving
Boulevard de Wielingen 25	Gewone dwergvleermuis	Paar	Binnen	1 individu invliegend in voeg tussen gevelplaten en gemetselde gevel
Boulevard de Wielingen 16	Gewone dwergvleermuis	Zomer	Binnen	1 individu invliegend via opening tussen dak en gevel
Boulevard de Wielingen 16	Laatvlieger	Zomer	Binnen	1 individu uitvliegend via kantpannen
Boulevard de Wielingen 16	Gewone dwergvleermuis	Zomer	Binnen	1 individu uitvliegend via kantpannen

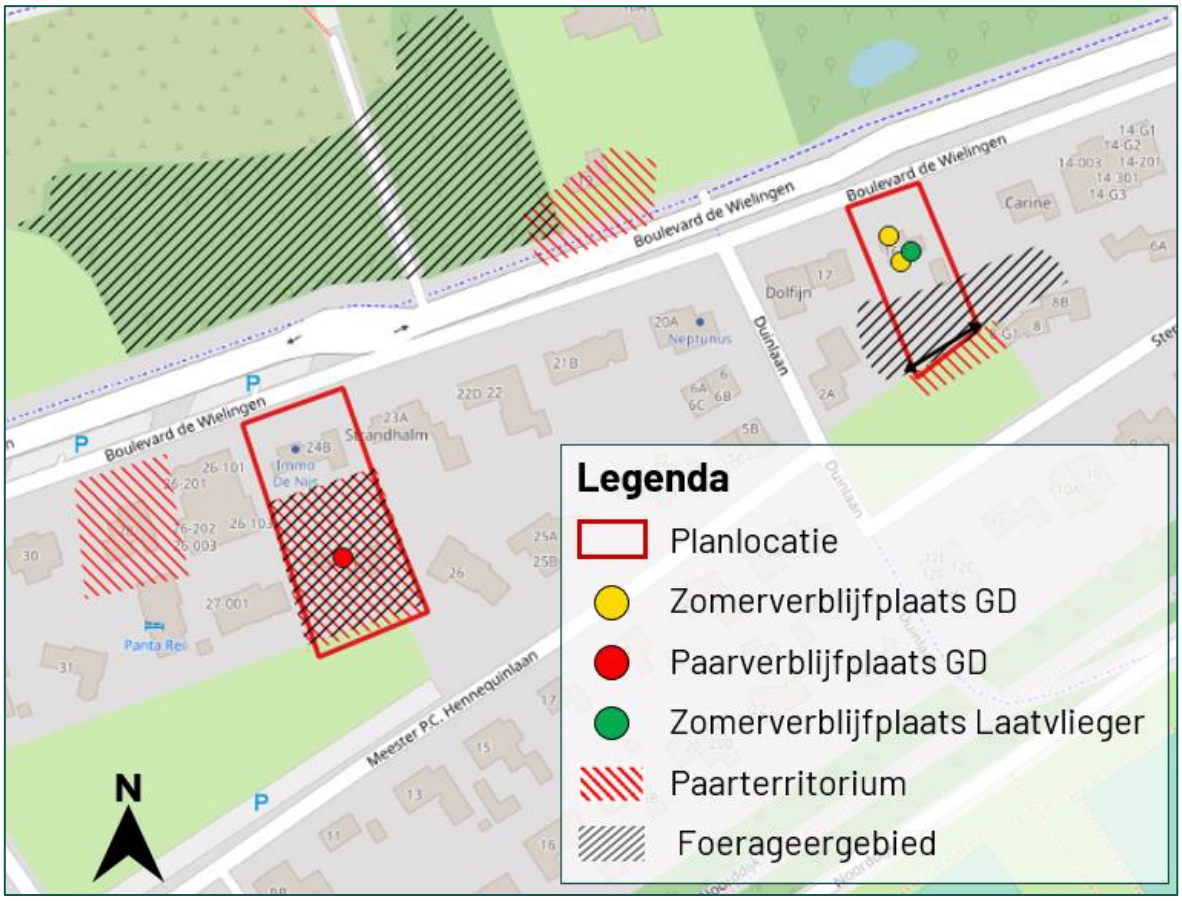

Figuur 3.2 Overzicht van de aangetroffen vleermuisverblijfplaatsen in het onderzoeksgebied.

3.4 Overige soorten

Naast de te onderzoeken soorten waarvoor het voorliggend onderzoek is uitgevoerd zijn tijdens de veldbezoeken waarnemingen van overige soorten gedaan. De volgende vogelsoorten zijn gedurende de veldbezoeken waargenomen: ekster, goudhaan, graspieper, groene specht, grote stern, heggemus, holenduif, houtduif, huismus, huiszwaluw, kauw, koolmees, kokmeeuw, lepelaar, merel, nachtegaal, ooievaar, roodborst, roodborsttapuit, spreeuw, tjiftjaf, tureluur, turkse tortel, wilde eend, winterkoning, wulp, zanglijster, zwarte kraai en zwartkopmeeuw. Deze waarnemingen bestaan met name uit overvliegende, rustende of foeragerende vogels.

Tijdens het onderzoek zijn er nesten waargenomen van houtduif, merel, koolmees, en roodborst. De vindplaats van deze nestlocaties wordt weergegeven in figuur 3.3. Nesten van algemene broedvogels zijn beschermd gedurende het broedseizoen. Het broedseizoen loopt indicatief van 15 maart t/m 15 juli. Werkzaamheden die mogelijk nesten van algemene broedvogels aantasten dienen uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen.

In het plangebied is er sprake van nesten van cat. 5 vogels die worden weggenomen, namelijk de koolmees.

Gezien er sprake is van één nest, er voldoende uitwijkmogelijkheden zijn, de soort in een gunstige staat van instandhouding verkeert, er vervangende voorzieningen worden gerealiseerd en/of er voldoende nestlocaties van de soort lokaal behouden blijven is er geen sprake van ecologisch zwaarwegende redenen van cat. 5 vogels.

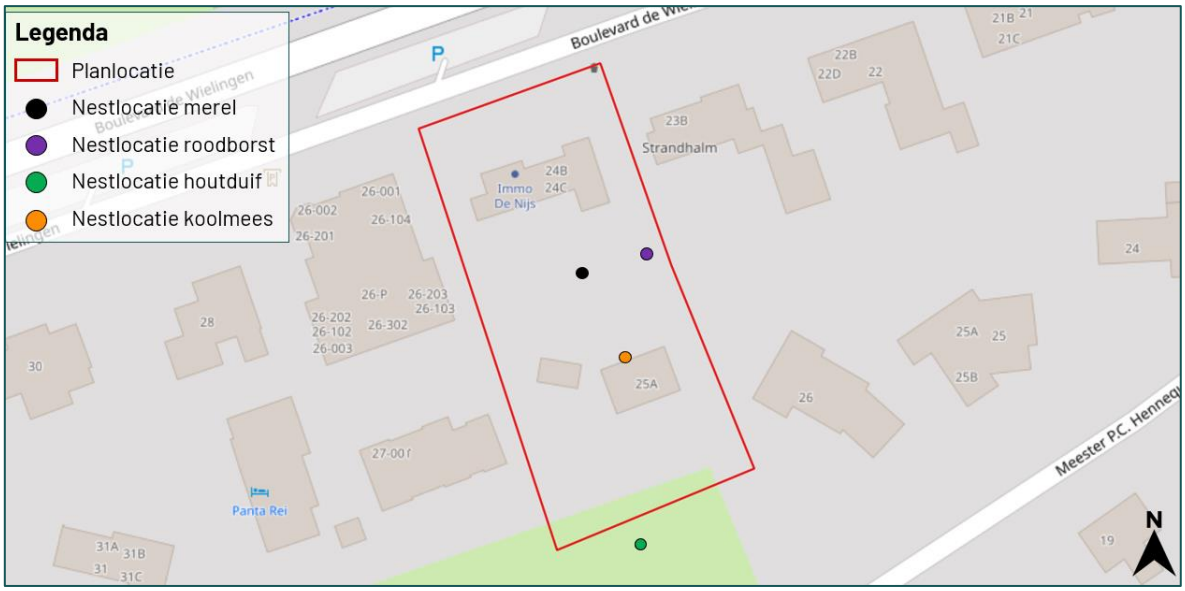

Figuur 3.2 Overzicht van de aangetroffen nestlocaties van algemene broedvogels en vogels die vallen onder cat. 5.

4 Conclusie

4.1 Huismus

In april en mei 2023 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van de huismus in het plangebied aan de Boulevard de Wielingen 15, 24 en 25 te Cadzand. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in het Kennisdocument huismus (BIJ12, 2023). Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat in het onderzoeksgebied geen nesten van huismus aanwezig zijn. Het plangebied maakt geen onderdeel uit van het leefgebied.

4.2 Gierzwaluw

In juni en juli 2023 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van de gierzwaluw in het plangebied aan de Boulevard de Wielingen 15, 24 en 25 te Cadzand. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in het Kennisdocument gierzwaluw (BIJ12, 2017). Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat in het onderzoeksgebied geen nesten van gierzwaluw aanwezig zijn.

4.3 Vleermuizen

In augustus en september 2022 en mei, juni en juli 2023 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van vleermuizen in het plangebied aan de Boulevard de Wielingen 15, 24 en 25 te Cadzand. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in het meest actuele Vleermuisprotocol (NGB, 2021). Tijdens het onderzoek zijn 4 verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat de woningen in het plangebied (Boulevard de Wielingen 16 en 25) een functie hebben voor de gewone dwergvleermuis als zomer- en paarverblijfplaats en voor de laatvlieger als zomerverblijfplaats. Deze verblijfplaatsen worden bij de beoogde ingreep weggenomen. Tevens maakt het plangebied (in beperkte mate) onderdeel uit van het leefgebied, maar is er geen sprake van het wegnemen van essentiële onderdelen van het leefgebied.

De beoogde ingreep leidt tot overtreding van een verbodsbepaling van de Wet natuurbescherming art. 3.5, lid 2 (verstoren vleermuizen) en lid 4 (wegnemen 4 verblijfplaatsen). Er dient ten aanzien van gewone dwergvleermuis en laatvlieger een ontheffing van de Wet natuurbescherming voorhanden te zijn alvorens de woningen met vleermuisverblijfplaatsen gerenoveerd kunnen worden.

4.4 Overige soorten

Het onderzoek beperkte zich in beginsel tot huismus, gierzwaluw en vleermuizen. Tijdens het onderzoek is tevens gelet op individuen, nesten en/of verblijflocaties van andere soorten in het plangebied. Er zijn in totaal 1 nest van een koolmees aangetroffen binnen het plangebied. Er is voor cat. 5 vogelsoorten geen sprake van ecologische zwaarwegende redenen en derhalve ook geen ontheffing Wnb noodzakelijk.

Zoals beschreven staat in de Vogelrichtlijn zijn alle vogels in Nederland beschermd tijdens het broedseizoen. Indicatief betreft het broedseizoen de periode 15 maart t/m 15 juli. Om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen dienen werkzaamheden die mogelijk leiden tot verstoring of aantasting van nesten buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden.

4.5 Samenvatting

Tabel 4.1 Samenvatting van de aangetroffen nestlocaties en vleermuisverblijfplaatsen in het onderzoeksgebied.

Soort	Type	Aantal wegnemen	Aantal behouden	Bescherming Wnb	Ontheffing nodig
Huismus	Nest	0	7	Art. 3.1	Nee
Gierzwaluw	Nest	0	0	Art. 3.1	Nee
Gewone dwergvleermuis	Zomer Paar	2 1	0 0	Art. 3.5	Ja
Laatvlieger	Zomer	1	0	Art. 3.5	Ja
Nesten broedvogels en cat. 5 vogels	Koolmees	1	0	Art. 3.1	Nee

4.6 Vervolgstappen

Voor de uitvoering van de ingreep is ontheffing nodig van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (tabel 4.1). Conform de relevante wetteksten en Kennisdocumenten wordt aanbevolen om de navolgende aspecten te onderbouwen. Deze aspecten maken integraal onderdeel uit van het projectplan ten behoeve van de ontheffingsaanvraag.

1. De activiteit is nodig met een wettelijk belang (Wnb, art. 3.3, lid 4b en art. 3.8, lid 5b);
2. Voor de activiteit is geen alternatieve bevredigende oplossing (Wnb, art. 3.3, lid 4a en art. 3.8, lid 5a);
3. De staat van instandhouding van de soort blijft gewaarborgd (Wnb, art. 3.3, lid 4c en art. 3.8, lid 5c);
4. Bepaal compensatie en mitigatie (Wnb, art. 3.3, lid 4c en art. 3.8, lid 5c).

Een ontheffingsaanvraag Wnb is enkel succesvol als al deze aspecten voldoende onderbouwd kunnen worden. Indien de ingreep geen wettelijk belang kent of indien de staat van instandhouding van de aanwezige soorten in het geding komt kan een ontheffing Wnb mogelijk geweigerd worden.

Bevoegd gezag heeft de wettelijke termijn van 20 weken (13 + 7 weken verlenging) om een ontheffingsaanvraag Wnb te beoordelen. De planning van de werkzaamheden dient aangepast te worden aan de aanwezige soorten om zoveel mogelijk de werkzaamheden uit te voeren buiten kwetsbare periodes. Dergelijk maatwerk kan ervoor zorgen dat het project enkel in bepaalde periodes van het jaar uitgevoerd kan worden.

Indien de werkzaamheden leiden tot het wegnemen van nesten of verblijfplaatsen dienen alternatieve verblijfplaatsen gedurende een bepaalde periode aanwezig te zijn naast de huidige nesten of verblijfplaatsen. Deze gewenningsperiode is afhankelijk van de soort en het aantal individuen en betreft indicatief een aantal maanden en/of een specifiek seizoen. Het tijdig aanbrengen van alternatieve verblijfplaatsen is van belang om onnodige vertraging te voorkomen. Raadpleeg voor de plaatsing van de voorzieningen een ter zake deskundig ecoloog.

Bronvermelding

Vleeshouwers, B.C.E, 2022. Quickscan Wnb aan de Boulevard de Wielingen 16, 24 en 25. Oriënterend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming. Blom Ecologie B.V., Waardenburg.

NGB, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, 2021. Vleermuisprotocol, versie januari 2021.

Geraadpleegde documenten (BIJ12, 2017)

Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)
Kennisdocument Gierzwaluw (*Apus apus*)
Kennisdocument Huismus (*Passer domesticus*) (2023)
Kennisdocument Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*)

BLOM ECOLOGIE

Verbindt natuur en samenleving

Koeweistraat 2

4181 CD Waardenburg

0418 820 288

blomecologie.nl

BLOM ECOLOGIE
Verbindt natuur en samenleving

Mitigatieplan Boulevard de Wielingen 16 en 25 te Cadzand-Bad

Ontheffingsaanvraag soortenbescherming Wet natuurbescherming

blomecologie.nl

Colofon

Status:	Concept
Project:	2023-1004
Datum:	6 november 2023
Samensteller:	ing. M.M.G. Vincken
Collegiale toets:	ing. J. Dekkers
Opdrachtgever:	Adromi B.V.
Contactpersoon:	S. van Werven

Disclaimer
Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.
Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Inhoud

1 Projectinformatie 4

1.1 Aanleiding 4

1.2 Soorten 5

1.3 Beoogde werkzaamheden en planning 5

1.4 Periode ontheffing 5

1.5 Wettelijk kader ontheffing 5

2 Mitigerende maatregelen 6

2.1 Gewone dwergvleermuis en laatvlieger 6

3 Staat van instandhouding 10

3.1 Gewone dwergvleermuis 10

3.2 Laatvlieger 11

4 Alternatievenafweging 13

4.1 Locatie 13

4.2 Planning 13

4.3 Werkwijze en inrichting 13

5 Wettelijk belang 14

5.1 Groot openbaar belang 14

1 Projectinformatie

1.1 Aanleiding

Adromi B.V. is voornemens om op de locatie Boulevard de Wielingen 16 en 25 te Cadzand-Bad meerdere appartementencomplexen te realiseren. Hierbij wordt de bestaande bebouwing gesloopt en al het aanwezige groen (bomen/struiken) verwijderd. Ook de bebouwing aan de Boulevard de Wielingen 24 wordt gesloopt binnen de beoogde ontwikkeling. In deze bebouwing zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen, waardoor deze woning niet wordt meegenomen binnen deze ontheffingsaanvraag. Op Boulevard de Wielingen 16 worden 14 appartementen gerealiseerd en 25 worden 5 appartementen gebouwd.

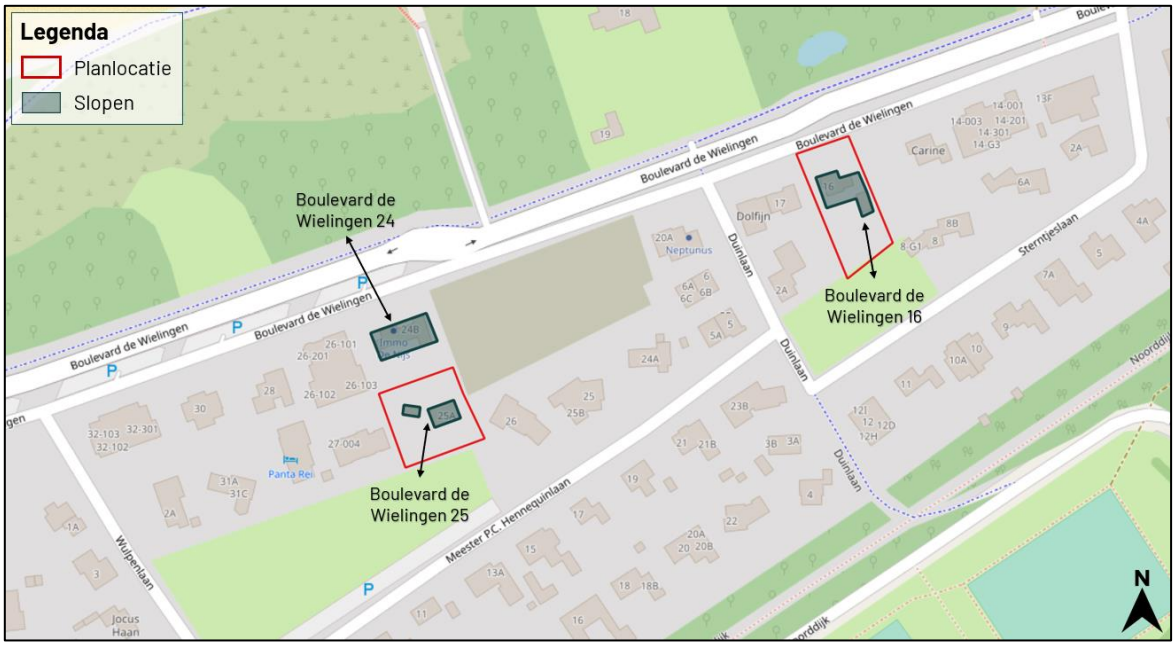

Figuur 1.1 Overzicht van de planlocatie aan de Boulevard de Wielingen 16 en 25 te Cadzand-Bad.

In het kader van de ruimtelijke procedure is middels een ecologische quickscan getoetst of de voorgenomen werkzaamheden leiden tot verstoring of schade aan beschermde flora en fauna en derhalve tot overtreding van Wet natuurbescherming (Wnb). Uit deze quickscan bleek dat negatieve effecten op voorhand niet uitgesloten konden worden voor de huismus, gierzwaluw en gebouwbewonende vleermuizen (Vleeshouwers, 2022). Middels aanvullend ecologisch onderzoek is vastgesteld dat de te slopen bebouwing een functionele betekenis hebben als verblijfplaats van gebouwbewonende vleermuizen (Honingh, 2023). Voorliggend Mitigatieplan is opgesteld voor de ontheffingsaanvraag inzake Wnb voor overtreding van verbodsbepaling artikel 3.5 lid 2 (verstoren vleermuizen) en lid 4 (wegnemen vleermuisverblijfplaatsen).

Plangebied

De te slopen woningen betreffen naoorlogse woningen met een bouwjaar van 1959 (nr. 16) en 1960 (nr. 25). De woningen bestaan uit drie bouwlagen en zijn opgetrokken uit gemetselde muren en een zadeldak met dakpannen. Op het perceel van Boulevard van Wielingen 25 zijn tevens verwilderde groenstructuren en is een bomenrij aanwezig welke verwijderd dient te worden. Op het andere perceel is een goed onderhouden tuin gesitueerd. Een uitgebreidere beschrijving van het plangebied en een fotografische impressie hiervan zijn opgenomen in de rapportages van de quickscan (Vleeshouwers, 2022).

1.2 Soorten

Er wordt ontheffing aangevraagd voor de gewone dwergvleermuis en laatvlieger (tabel 1.2). Voor exacte adressen en gebruikte openingen wordt verwezen naar het aanvullende ecologische onderzoek *(Honingh, 2023).*

Tabel 1.1 De soorten waarvoor ontheffing in het kader van de Wnb wordt aangevraagd. Tevens is benoemd welk type en aantal functie(s) verloren zal gaan (Honingh, 2023).

Soort	Type	Aantal wegnemen	Aantal behouden	Overtreding Wnb
Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)	Zomer	2	0	art. 3.5 lid 2 (opzettelijk verstoren)
	Paar	1	0	art 3.4 lid 4 (vernielen verblijfplaats)
Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*)	Zomer	1	0	art. 3.5

1.3 Beoogde werkzaamheden en planning

De werkzaamheden betreffen de sloop van de bebouwing in september 2024 en de realisatie van meerdere appartementencomplexen met een beoogde oplevering in oktober 2026. Hierbij is sprake van het wegnemen van verblijfplaatsen (Honingh, 2023), waardoor verbodsbepalingen van de Wnb worden overtreden en een ontheffing Wnb noodzakelijk is. Onderstaand is een lijst van relevante werkzaamheden opgenomen.

- slopen van bebouwing: algemene sloopwerkzaamheden en afvoer sloopmateriaal;
- verwijderen van struiken en bomen: kapwerkzaamheden en afvoer hout;
- verwijderen terreininrichting, waaronder gedeelte van het groen: graafwerkzaamheden, transport (afvoer) van materiaal en groen;
- egaliseren terrein: graafwerkzaamheden en grondtransport;
- realisatie nieuwbouw: algemene bouwwerkzaamheden;
- revitalisatie terrein en aanleg verharding: allerhande (straat- en hoveniers) werkzaamheden.

1.4 Periode ontheffing

De ontheffing wordt aangevraagd vanaf 1 september 2024 tot 31 december 2028. In deze periode is reeds een eventuele uitloopperiode meegenomen. Door onvoorziene omstandigheden kunnen werkzaamheden mogelijk niet tijdig worden opgestart of uitgevoerd. Daarnaast is een extra periode ingecalculeerd voor het mogen verwijderen van de tijdelijke voorzieningen, nadat de permanente voorzieningen gerealiseerd zijn en er een gewenningsperiode heeft plaatsgevonden.

1.5 Wettelijk kader ontheffing

Bevoegd gezag kan een ontheffing verlenen indien wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

Habitatrichtlijn (art. 3.8 lid 5)

a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
b. er is sprake van een wettelijk belang;
c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

2 Mitigerende maatregelen

Om negatieve effecten te verzachten, te voorkomen en/of functies te herstellen zijn mitigerende maatregelen benodigd. Deze maatregelen worden per soort beschreven.

2.1 Gewone dwergvleermuis en laatvlieger

Werken buiten de kwetsbare periode

Voor vleermuizen is de winterperiode het meest kwetsbaar. Bij lage temperaturen zijn vleermuizen niet actief en kunnen worden verwond of gedood door spouwisolatie, dakisolatie of sloop. Tussen 15 mei en 15 juli is het kraamseizoen van gewone dwergvleermuizen. De minst kwetsbare perioden voor gewone dwergvleermuizen en laatvlieger zijn 15 april t/m 15 mei en 1 september t/m 15 oktober. De huidige vleermuisverblijfplaatsen worden ongeschikt gemaakt tussen 1 september en 15 oktober of tussen 15 april en 15 mei.

Ongeschikt maken vleermuisverblijfplaatsen

De huidige vleermuisverblijfplaatsen worden onder begeleiding van een ter zake deskundige ecoloog ongeschikt gemaakt tussen 1 september en 15 oktober of tussen 15 april en 15 mei. De minimale weersomstandigheden voor het ongeschikt maken zijn een temperatuur van minimaal 8 graden Celsius bij zonsondergang, maximaal windkracht 4 Bft en maximaal lichte regen. 'Exclusion flaps' zorgen ervoor dat vleermuizen nog wel het gebouw uit kunnen, maar middels het afdichten van de aanwezige openingen met weringsborstels, rondschuim of ander materiaal kunnen vleermuis de bebouwing niet meer betreden (figuur 2.1). De voorzieningen worden minimaal 5 aaneengesloten dagen ingezet. Er wordt expliciet geen gebruikgemaakt van folie, netten of purschuim.

Figuur 2.1 De bebouwing kan ongeschikt gemaakt worden door gebruik te maken van exclusion flaps (links). Overige openingen kunnen afgedicht worden middels rugvulling/compriband (rechts).

Controlebezoek voorafgaand aan sloopwerkzaamheden

Tussen het ongeschikt maken en de sloopwerkzaamheden wordt met een controlebezoek uitgesloten dat er vleermuizen in de bebouwing aanwezig zijn. De controleronde dient 5 dagen na het ongeschikt maken plaats te vinden. Het controlebezoek wordt uitgevoerd bij een avondbezoek vanaf zonsondergang of bij een ochtendbezoek tot zonsopkomst. De minimale weeromstandigheden hierbij zijn een temperatuur van minimaal 8 graden Celsius bij zonsondergang, maximaal windkracht 4 Bft en maximaal lichte regen.

Realiseren tijdelijke alternatieve voorzieningen

Voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden worden er voor de vleermuizen tijdelijke alternatieve voorzieningen getroffen om de periode tussen het ontoegankelijk of ongeschikt maken van de huidige verblijfplaatsen en het realiseren van de permanente alternatieve voorzieningen te overbruggen.

Voor de gewone dwergvleermuis worden in totaal 12 vleermuiskasten (type VivaraPro VK WS 01 of vergelijkbaar) geplaatst. Deze voorzieningen zijn bewezen effectief. Voor de laatvlieger worden in totaal 4 kasten (type VivaraPro VK SK 03 of vergelijkbaar) geplaatst. Deze voorzieningen zijn anekdotisch bewezen. De tijdelijke kasten worden geplaatst aan gebouwen in de directe omgeving (figuur 2.2). De vleermuiskasten worden op een voor de vleermuis geschikte plek aangebracht. Voor gewone dwergvleermuizen geldt een minimale gewenningsperiode van 3 maanden in de periode april-oktober (zomerverblijfplaats) en 6 maanden voor de start van het paarseizoen half juli (paarverblijfplaats). Voor de laatvlieger wordt een gewenningsperiode van minimaal 3 maanden binnen de actieve periode van april-oktober aangehouden. Bij de planning van de werkzaamheden vanaf 1 september 2024 worden de tijdelijke vleermuiskasten voor 15 februari 2024 geplaatst. Voor het onder begeleiding van een ter zake deskundige ecoloog verwijderen van de tijdelijke vleermuiskasten na afloop van de ontwikkeling dient weer de minimale gewenningsperiode in acht te worden genomen.

Bij het plaatsen van de tijdelijke vleermuiskasten gelden de volgende voorwaarden (BIJ12, 2017):

- per weggenomen vleermuisverblijfplaats worden minimaal 4 alternatieve vleermuiskasten geplaatst;
- de vleermuiskasten worden op verschillende oriëntaties aangeboden;
- maximale afstand van 200 meter van de huidige vleermuisverblijfplaats, maar buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden;
- op minimaal 3 m hoogte en met vrije in- en uitvliegroute;
- voldoende veiligheid tegen predatoren en minimale verstoring van kunstmatig licht;
- zo veel mogelijk buiten bekende paarterritoria van andere vleermuizen.

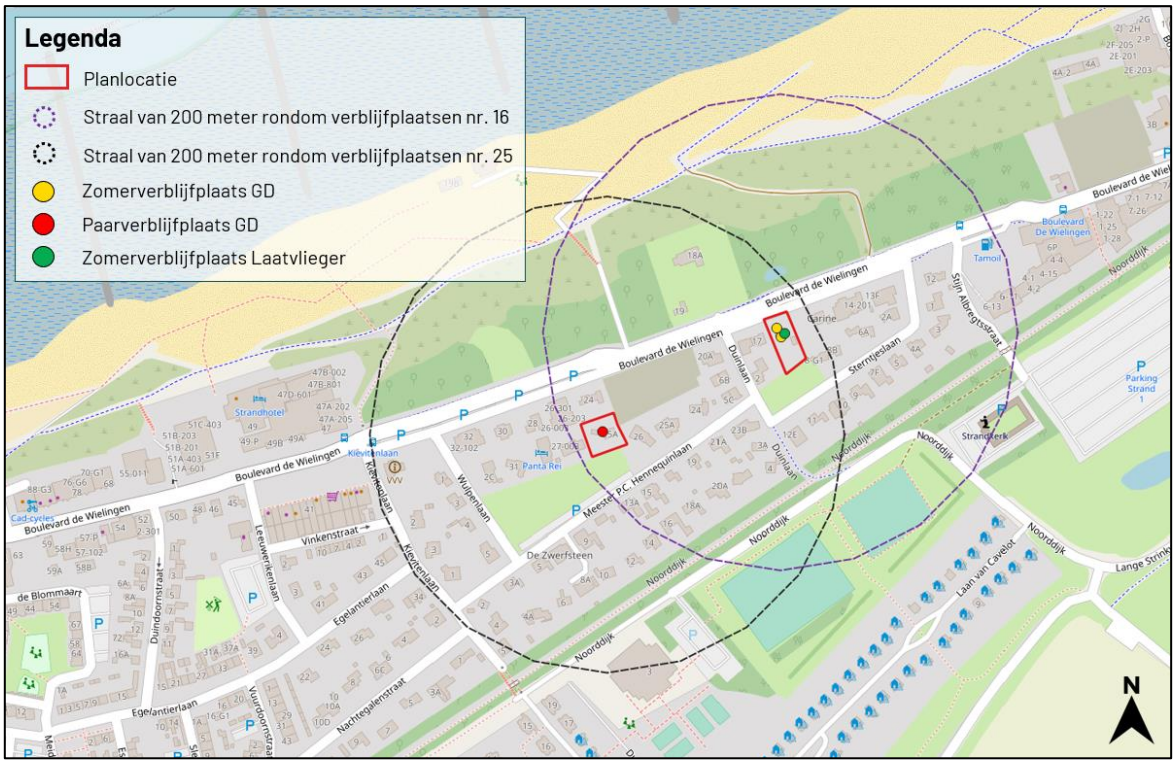

Figuur 2.2 De tijdelijke vleermuiskasten dienen binnen een straal van 200 m van de oorspronkelijke verblijfplaats geplaatst te worden.

Realiseren permanente voorzieningen

In totaal dienen er 12 permanente voorzieningen ter compensatie van de zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en 4 permanente voorzieningen ter compensatie van de zomerverblijfplaats van laatvlieger gerealiseerd te worden welke weggenomen worden door de sloop. Momenteel is het exacte ontwerp van de appartementencomplexen nog niet bekend. Inbouwstenen worden echter geplaatst in daartoe geschikte (idealiter stenen) gevels.

Het type inbouwsteen dat gebruikt zal worden ter compensatie van de verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis betreft de IB VL 06 van VivaraPro, dit type inbouwsteen is bewezen effectief. Het type inbouwsteen dat gebruikt zal worden ter compensatie van de verblijfplaats van de laatvlieger betreft de IB VL 10 van VivaraPro. Dit zijn de enige inbouwstenen welke over een binnenruimte van 30 mm beschikken.
De laatvlieger is een grote vleermuissoort die doorgaans nauwelijks gebruikt maakt van vleermuiskasten met een standaard binnenruimte van 25 mm. Hiervoor is de mitigatiecatalogus van Arcadis (Onnes, 2021) geraadpleegd, welke indiceert dat een binnenruimte van 30 mm geschikt kan zijn voor de laatvlieger. Door vier van deze ruime inbouwstenen te realiseren wordt ruim voldoende alternatief voor de zomerverblijfplaats van een laatvlieger aangeboden. De mitigatiecatalogus (Onnes, 2021) stelt dat deze voorzieningen anekdotisch bewezen zijn.
Conform de planning van de nieuwbouw (2024-2026) zijn de permanente verblijfplaatsen rond 2026 beschikbaar. Bij de plaatsing van de permanente voorzieningen worden de richtlijnen van het kennisdocument van de gewone dwergvleermuis gehandhaafd (BIJ12, 2017):

- per permanent te compenseren vleermuisverblijfplaats (4 stuks) worden 4 alternatieve vleermuiskasten geplaatst;
- de vleermuiskasten worden op verschillende oriëntaties aangeboden;
- maximale afstand van 200 meter van de huidige vleermuisverblijfplaats, maar buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden;
- op minimaal 3 m hoogte en met vrije in- en uitvliegroute;
- voldoende veiligheid tegen predatoren en minimale verstoring van kunstmatig licht.

Behouden van leefgebied vleermuizen

De sloopwerkzaamheden hebben uitsluitend invloed op de vleermuisverblijfplaatsen. De groenstructuren die onderdeel zijn van het functioneel leefgebied van vleermuizen blijven behouden. Er is geen sprake van het wegnemen van groenstructuren die essentieel zijn in het functioneren van vleermuisverblijfplaatsen.

3 Staat van instandhouding

3.1 Gewone dwergvleermuis

Lokaal

Tijdens het aanvullend onderzoek in Cadzand-Bad zijn tijdens bijna elk veldbezoek foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen, variërend van 4 tot 10 foeragerende individuen per veldbezoek. Tijdens het onderzoek zijn in totaal 3 (zomer-, en paar)verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vastgesteld (Honingh, 2023). Deze resultaten laten zien dat de gewone dwergvleermuis een veel voorkomende soort is in Cadzand-Bad. De verblijfplaatsen worden ongeschikt gemaakt buiten de meest kwetsbare periode van vleermuizen, buiten de winterperiode. Voordat de verblijfplaatsen ongeschikt worden gemaakt wordt er voor elke weg te nemen verblijfplaatsen 4 tijdelijke kasten geplaatst. Deze tijdelijke kasten zullen gedurende de gehele gewenningsperiode, sloop- en bouwperiode en tot en met de gewenningsperiode van de permanente voorzieningen aanwezig zijn. Gewone dwergvleermuizen maken gebruik van een netwerk van verblijfplaatsen, zij wisselen eens in de 12 dagen van verblijfplaats (Dietz, et. al., 2012). In de omgeving van het plangebied zijn derhalve voldoende uitwijkmogelijkheden voor de gewone dwergvleermuis aanwezig. Van negatieve effecten wegens de beoogde ingreep op de lokale staat van instandhouding van gewone dwergvleermuizen is geen sprake.

Regionaal

In de provincie Zeeland zijn in de afgelopen 10 jaar meer dan 5.500 waarnemingen van de gewone dwergvleermuis bekend (NDFF 2013-2023). Gezien er in de beoogde ontwikkeling 2 zomer- en 1 paarverblijfplaatsen weggenomen worden en er geen sprake is van effecten op lokaal niveau, zal er geen sprake zijn van effecten op regionaal niveau. Daarnaast worden deze verblijfplaatsen gemitigeerd waardoor voor, tijdens en na de werkzaamheden voldoende alternatieve verblijfplaatsen aanwezig zijn. De sloopwerkzaamheden leiden derhalve niet tot significante negatieve effecten op regionaal niveau.

Landelijk

De gewone dwergvleermuis is de meest algemene vleermuis van Nederland. De GSVI op landelijk niveau wordt als gunstig beschouwd. Sinds 1986 neemt het aantal vleermuizen in Nederland toe (figuur 3.1). Aangezien effecten op lokale schaal gemitigeerd worden waardoor de lokale gunstige staat van instandhouding gewaarborgd is leidt de beoogde ontwikkeling niet tot een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau.

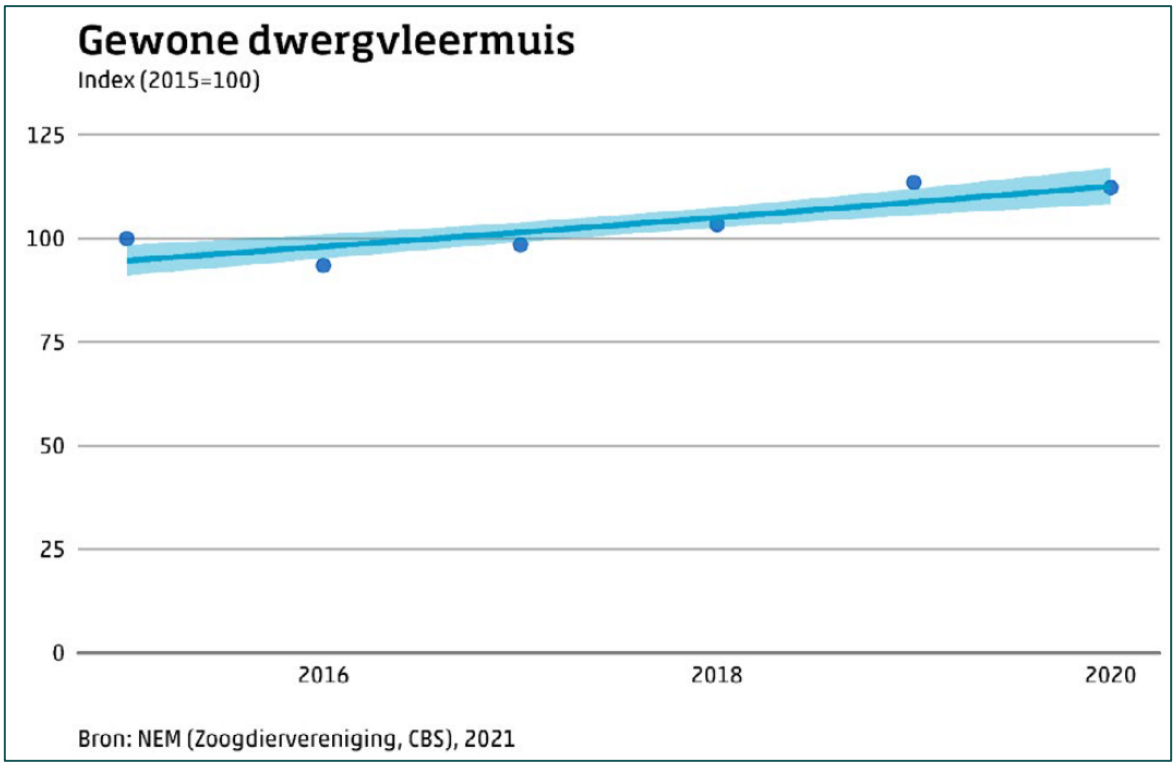

Figuur 3.1 Matige toename van de aantallen gewone dwergvleermuizen over de periode 2015-2020 (Zoogdiervereniging Telganger, 2021).

3.2 Laatvlieger

Lokaal

Tijdens het aanvullend onderzoek zijn tijdens meerdere veldbezoeken laatvliegers waargenomen (Honingh, 2023). Overige inventarisatierapporten geven ook de aanwezigheid van de laatvlieger aan in Cadzand-Bad (Adviesbureau Wieland, 2021; Van Werven, 2022). Het is derhalve zeer aannemelijk dat er meerdere verblijfplaatsen van de laatvlieger in Cadzand-Bad aanwezig zijn.

De verblijfplaats van de laatvlieger wordt ongeschikt gemaakt in de minst kwetsbare periode van de laatvlieger, namelijk buiten de winterperiode. Negatieve effecten worden daarmee zo minimaal mogelijk gehouden. Voordat de bebouwing ongeschikt gemaakt wordt, worden er tijdelijke kasten geplaatst. Deze voorzieningen blijven gedurende de werkzaamheden toegankelijk voor de laatvlieger. In de bebouwing worden permanente kasten gerealiseerd waardoor er te allen tijde mogelijke verblijfplaatsen voor de laatvlieger aanwezig zijn. Het wegnemen van één zomerverblijfplaats van de laatvlieger heeft geen significant negatief effect op de lokale staat van instandhouding van de laatvlieger.

Regionaal

In Zeeland zijn waarnemingen met meer dan 10 individuen van de laatvlieger bekend (NDFF 2013-2023). Hieruit blijkt dat de laatvlieger een algemeen voorkomende soort is in Zeeland en er voldoende verblijfplaatsen aanwezig zijn. Gezien het gaat om één zomerverblijfplaats van de laatvlieger, er voldoende uitwijkmogelijkheden zijn en de lokale staat van instandhouding is gewaarborgd, is er van negatieve effecten op de regionale staat van instandhouding van de laatvlieger wegens de beoogde ingreep geen sprake.

Landelijk

De laatvlieger is door het gehele land waargenomen en is een vrij algemeen voorkomende vleermuis in Nederland (figuur 3.2). Het voorkomen van de laatvlieger in Nederland laat tussen 2015 en 2021 een stabiele trend zien (figuur 3.2). De populatietrend van de laatvlieger in Nederland is dan ook geclassificeerd als 'stabiel' (Zoogdiervereniging, 2022). Doordat effecten op lokale schaal gewaarborgd zijn, leidt de beoogde ingreep niet tot een negatief effect op de landelijke staat van instandhouding van de laatvlieger.

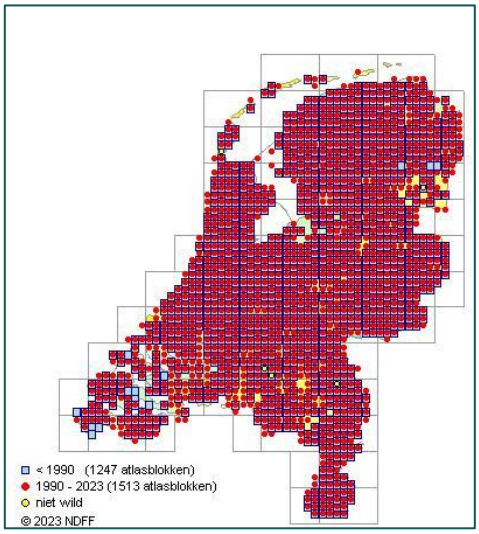

Figuur 3.2 Weergave van de landelijke verspreiding van de laatvlieger (Verspreidingsatlas).

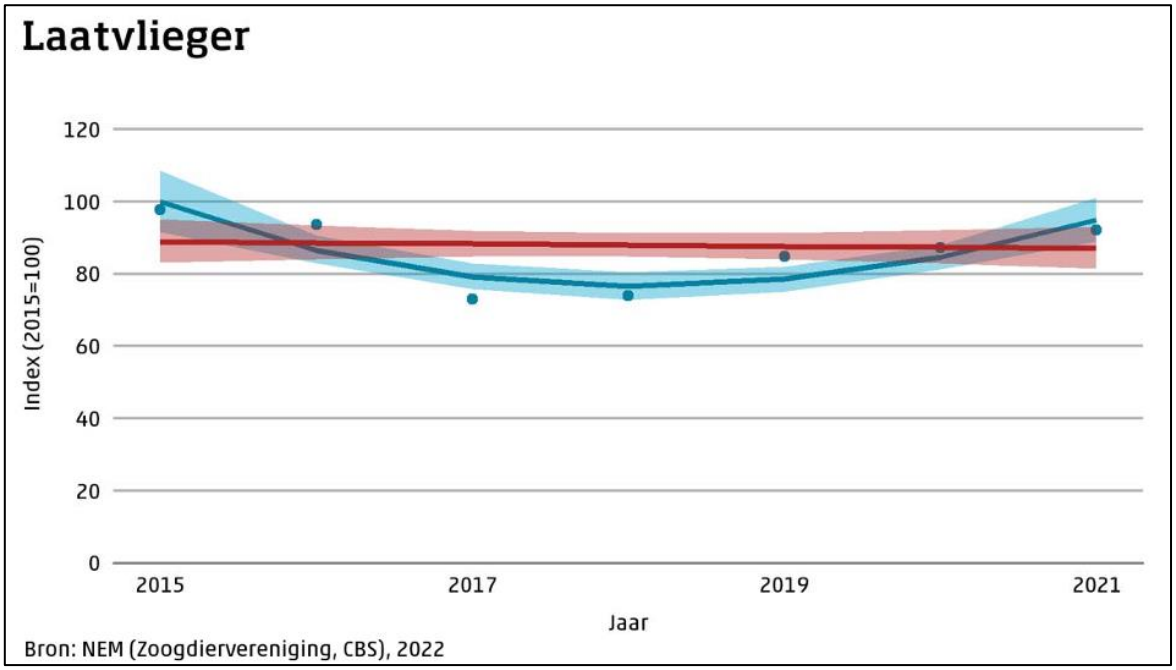

Figuur 3.3 De Laatvlieger laat een stabiele trend zien tussen 2015-2021 (Telganger, 2022).

4 Alternatievenafweging

4.1 Locatie

Binnen de ontwikkeling worden drie woonpercelen gesloopt ten behoeve van de realisatie van 33 appartementen. Door de hoge woningbehoefte blijft het van belang dat er nieuwe woningen worden gebouwd. Indien er gekozen wordt voor een andere locatie is het mogelijk dat hiervoor gebieden zonder woonbestemming of gebieden met een hogere natuurwaarde plaats moeten maken voor woningbouw. Hiermee is de beoogde ontwikkeling elders niet wenselijk en blijft deze locatiegebonden. Daarnaast worden er meer woningen teruggebracht binnen de beoogde ontwikkeling, wat bijdraagt aan de hoge woningbehoefte.

4.2 Planning

De beoogde planning van de werkzaamheden is volledig gebaseerd op de minst kwetsbare periode van vleermuizen. De sloopwerkzaamheden staan gepland vanaf september na het realiseren van alternatieve verblijfplaatsen en het natuurvrij maken van de bebouwing. Na de sloopwerkzaamheden volgen de werkzaamheden betreft het bouwrijp maken en de bouw. Een andere planning is niet wenselijk, omdat hiermee werkzaamheden mogelijk gelijk vallen met kwetsbare periode van beschermde soorten.

4.3 Werkwijze en inrichting

De sloop van drie woonpercelen ten behoeve van de realisatie van 33 appartementen is onderdeel van de herontwikkeling aan de Boulevard genaamd de 'Groene Wielingen'. De panden komen uit het jaar 1959 – 1965, hebben een energie label E (nr. 25) en G (nr. 16) en voldoen daarmee structureel niet meer. Met enkel renovatie kan de gevraagde kwaliteitsslag niet gehaald worden en passen de woningen, door de recente ontwikkelingen, niet meer in het stedenbouwkundig geheel. Ook komen er meer woningen voor terug, deze aantallen zijn binnen de huidige bebouwing niet haalbaar met enkel renovatie.

Het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen, op een gunstige locatie, en het slopen van de bebouwing betreft de beste optie voor zowel de haalbaarheid van het plan als voor vleermuizen. Andere alternatieve wijze van werken en inrichten zijn niet aanwezig.

5 Wettelijk belang

Conform Wnb art. 3.3 lid 4b en art. 3.8 lid 5b kan een ontheffing uitsluitend worden verkregen indien de activiteit nodig is met een wettelijk belang. De ontheffing van de Wnb wordt aangevraagd op grond van de belangen:

Voor gewone dwergvleermuis en laatvlieger:

- In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (Wnb, art. 3.8, lid 5b, 3º).

5.1 Groot openbaar belang

Voor het milieu wezenlijke effecten

Aanpassingen van de woningen in het kader van klimaatsverandering is een dwingende reden van openbaar belang met betrekking tot redenen voor het milieu wezenlijke effecten. In het kader van de klimaatsverandering zijn door landelijke en provinciale overheden convenanten gesloten en afspraken gemaakt over maatregelen die leiden tot een stabilisatie en uiteindelijk afname van de CO_2-uitstoot. Het terugdringen van de CO_2-uitstoot kan op diverse wijzen waarbij centraal staat dat het verbruik van fossiele brandstoffen zal moeten worden gereduceerd. Deze reductie vertaalt zich onder andere in het toepassen van alternatieve energiebronnen zoals elektrische energie opgewekt door wind, zon en water of het gebruik van aardwarmte. Daarnaast leidt het optimaliseren van bestaande processen, systemen, producten, gebouwen etc. eveneens tot een reductie in verbruik van fossiele brandstoffen. De meeste woningen in Nederland worden verwarmd middels aardgasinstallaties. Veel oude(re) woningen zijn slechts beperkt geïsoleerd waardoor er relatief veel aardgas wordt verstookt en CO_2 vrijkomt in de atmosfeer. De woningen binnen het planvoornemen zijn niet geïsoleerd, hebben een gasaansluiting en een energie label E (nr. 25) en G (nr. 16). De beoogde nieuwe woningen worden wel geïsoleerd en maken gebruik van hernieuwbare energie. De beoogde nieuwbouw van de woningen is derhalve een onderdeel van het proces om te komen tot een regionale, nationale en internationale reductie van de CO2-uitstoot en is derhalve relevant als dwingende reden van groot openbaar belang.

Sociale redenen

In het Beleidsplan Wonen van de gemeente Sluis (2023-2023) (Gemeente Sluis, 2023) wordt gesproken over een verouderde en verzwakte woonvoorraad. De woonvoorraad is onvoldoende vernieuwd en past niet meer in deze tijd, zowel qua verduurzaming, woonwensen en bevolkingsopbouw. Het Beleidsplan Wonen sluit aan op de contouren van het woonbeleid op niveau van de regio West Zeeuws-Vlaanderen ('Vitaal West Zeeuws-Vlaanderen'), Zeeuws-Vlaanderen (Regiovisie en Regionale Woonvisie Zeeuws-Vlaanderen') en de provincie Zeeland. Daarnaast sluit het aan bij het Coalitieakkoord 'Strategie met Ambitie' 2022- 2026 van gemeente Sluis. Er wordt gestreefd naar een woningvoorraad die qua locatie, omvang als type is afgestemd op de woonwensen van de Zeeuwse huishoudens. Daarnaast is de noodzaak om de woningvoorraad aan te passen groot door de transitie op het gebied van klimaat en demografie. De doelstelling is om in 2040 tussen de kwalitatieve en kwantitatieve woningvoorraad een balans te hebben, wat betekend dat de vraag naar een bepaald type woning in overeenstemming moet zijn met het aanbod. In de Woondeal van de Provincie Zeeland wordt uitgegaan van een uitbreiding van 270 woningen in de gemeente Sluis tot 2030. In de boogde ontwikkeling worden 33 appartementen gerealiseerd, wat zorgt voor een toename van het aantal woningen en dus past binnen de woonvisie van de gemeente Sluis. Daarnaast betreffen de beoogde woningen appartementen, wat aansluit bij de woonvoorkeuren van de kwalitatieve woonbehoefte van de gemeente Sluis (Gemeente Sluis, 2023).

Bronvermelding

Abram, N. J., Henley, B. J., Sen Gupta, A., Lippmann, T. J. R., Clarke, H., Dowdy, A. J., Sharples, J. J., Nolan, R. H., Zhang, T., Wooster, M. J., Wurtzel, J. B., Meissner, K. J., Pitman, A. J., Ukkola, A. M., Murphy, B. P., Tapper, N. J., & Boer, M. M. (2021). Connections of climate change and variability to large and extreme forest fires in southeast Australia. *Communications Earth &Amp; Environment*, *2*(1). https://doi.org/10.1038/s43247-020-00065-8

Adviesbureau Wieland, 2021. Quickscan natuurwetgeving project Boulevard de Wielingen 21-23 Cadzand-Bad. Hulst.

Carvalho, A., Monteiro, A., Flannigan, M., Solman, S., Miranda, A., & Borrego, C. (2011). Forest fires in a changing climate and their impacts on air quality. *Atmospheric Environment*, *45*(31), 5545–5553. https://doi.org/10.1016/j.atmosenv.2011.05.010

Dietz, C., Helversen, O., Nil, D. 2011. Vleermuizen, alle soorten van Europa en Noord-West Afrika. Tirion Natuur en Zoogdiervereniging.

Gemeente Sluis, 2023. Woondoelen Waarmaken in Sluis-bindende basis voor de uitvoering. Beleidsplan Wonen gemeente Sluis (2023-2032). Oostburg.

Honingh, E., 2023. Aanvullend onderzoek ecologie Boulevard de Wielingen 16, 24 en 25 te Cadzand-Bad. Aanvullend onderzoek naar huismus, gierzwaluw en vleermuizen in het kader van de Wet natuurbescherming. Blom Ecologie B.V., Waardenburg.

KNMI, 2022. Klimaat penalty: slechtere luchtkwaliteit door klimaatverandering. https://www.knmi.nl/over-het-knmi/nieuws/klimaat-penalty-slechtere-luchtkwaliteit-door-klimaatverandering

Oleson, K. W., Monaghan, A., Wilhelmi, O., Barlage, M., Brunsell, N., Feddema, J., Hu, L., & Steinhoff, D. F. (2013). Interactions between urbanization, heat stress, and climate change. *Climatic Change*, *129*(3–4), 525–541. https://doi.org/10.1007/s10584-013-0936-8

Onnes, C.E., 2021. Mitigatiecatalogus gebouwbewonende soorten. Leidraad natuurinclusief bouwen, renoveren en verduurzamen – Versie December 2021.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), GGD-richtlijn medische milieukunde, gezondheidsrisico's van zomerse omstandigheden. RIVM Rapport 609400007/2012b

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), Meldingen van milieu gerelateerde gezondheidsklachten bij GGD'en, vierde inventarisatie 2011-2012. RIVM-rapport 200000004/2013

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), Effecten van klimaat op gezondheid, Actualisatie voor de Nationale Adaptatiestrategie (2016). RIVM Rapport 2014-0044.

Milieu Centraal. (z.d.). *Luchtvervuiling: tips tegen fijnstof*. https://www.milieucentraal.nl/klimaat-en-aarde/milieuproblemen/luchtvervuiling-en-fijnstof/

Van Werven, S.P., 2022. Boulevard de Wielingen 17 – Cadzand. Ruimtelijke onderbouwing. Adromi B.V., Hendrik-Ido-Ambacht.

Vleeshouwers, B.C.E, 2022. Quickscan Wnb aan de Boulevard de Wielingen 16, 24 en 25. Oriënterend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming. Blom Ecologie B.V., Waardenburg.

Geraadpleegde documenten (BIJ12, 2017)

Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)

Gebruikte websites

www.ndff.nl
www.zoogdierverening.nl

BLOM ECOLOGIE

Verbindt natuur en samenleving

Koeweistraat 2

4181 CD Waardenburg

0418 820 288

blomecologie.nl

Provincie Zeeland
Abdij 6 4331BK Middelburg
Postbus 6001 4330 LA Middelburg
+31 118631011
IBAN NL08 BNGH 0285010557

Blom Ecologie B.V.
t.a.v. mevrouw M.M.G. Vincken
Zandweg 46
4181 PM Waardenburg

Onderwerp	Zaaknummer	Behandeld door	Verzonden
Definitief besluit op de ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming ten behoeve van de sloop en de nieuwbouw van appartementen aan Boulevard de Wielingen 16, 24 en 25 in Cadzand-Bad	382210	N. Meijdam +31 6 25726609	

Middelburg, 12 juni 2024

Geachte mevrouw Vincken,

Op 27 november 2023 hebben wij uw aanvraag op grond van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) ontvangen. Omdat de aanvraag is ingediend voor de inwerkingtreding (1 januari 2024) van de Omgevingswet, is op grond van artikel 4.3, onder a van de Invoeringswet Omgevingswet de Wnb van toepassing op uw aanvraag.

U vraagt, namens Compagnie Het Zoute Nederland BV (hierna: uw cliënt), ontheffing aan van het verbod als bedoeld in artikel 3.5 lid 2 Wnb voor het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (Pipistrellus pipistrellus) en de laatvlieger (Eptesicus serotinus).

Daarnaast vraagt uw cliënt ontheffing aan van het verbod als bedoeld in artikel 3.5 lid 4 Wnb voor het beschadigen of vernielen van drie verblijfplaatsen (twee zomer- en één paarverblijfplaats) van de gewone dwergvleermuis en één zomerverblijfplaats van de laatvlieger.

Deze verboden worden overtreden door de sloop van de bestaande bebouwing aan Boulevard de Wielingen 16, 24 en 25 in Cadzand-Bad (hierna: de te slopen bebouwing). Ook het aanwezige groen (bomen/struiken) wordt verwijderd. De vrijgekomen ruimte wordt gebruikt voor de realisatie van nieuwbouw die bestaat uit meerdere appartementencomplexen. In totaal worden 33 appartementen gerealiseerd. Op Boulevard de Wielingen 16 worden 14 appartementen gerealiseerd en op Boulevard de Wielingen 24 en 25 worden respectievelijk er 14 en 5 appartementen gebouwd.

De ontheffing wordt aangevraagd in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode vanaf 1 september 2024 tot en met 31 december 2028.

De ontvangst van deze aanvraag is op 4 december 2023 bevestigd. In deze brief maken wij u onze beslissing op uw aanvraag bekend.

BESLUIT WET NATUURBESCHERMING ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING MET ZAAKNUMMER: 382210

Wij besluiten:

I. Aan uw cliënt de aangevraagde ontheffing van artikel 3.5 lid 2 en lid 4 Wnb om de laatvlieger opzettelijk te verstoren en om één zomerverblijfplaats van de laatvlieger te vernielen of te beschadigen te verlenen. Deze ontheffing wordt verleend op grond van artikel 3.8 lid 5 Wnb; in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

II. Aan uw cliënt de aangevraagde ontheffing van artikel 3.5 lid 2 en lid 4 Wnb om de gewone dwergvleermuis opzettelijk te verstoren en om drie verblijfplaatsen (twee zomer- en één paarverblijfplaats) van deze soort te vernielen of te beschadigen te verlenen. Deze ontheffing wordt verleend op grond van artikel 3.8 lid 5 Wnb; in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

III. Dat de ontheffing mag worden gebruikt voor het uitvoeren van de sloop en de nieuwbouw van appartementen aan Boulevard de Wielingen 16, 24 en 25 in Cadzand-Bad (zie figuur 1 in bijlage 1).

IV. Dat de ontheffing geldig is vanaf 1 september 2024 tot en met 31 december 2028.

V. De voorschriften in onderdeel 1 te verbinden aan dit voorgenomen besluit.

VI. Dat de ontheffing voor wat betreft voorschrift 20 en voorschrift 31, geldig is totdat de sloop van de bestaande bebouwing is uitgevoerd en de inbouwvleermuiskasten zijn gerealiseerd.

VII. Dat de ontheffing voor wat betreft voorschrift 25 geldig is tot drie jaar na de sloop van het gebouw met de zomerverblijfplaats van de laatvlieger.

VIII. De volgende documenten deel uit te laten maken van de ontheffing:

a. Aanvraagformulier bestaande uit de ondertekende basismodule, ontvangen op 31 januari 2024, ons kenmerk: 382210-01;
b. Bijlagen bij de aanvraag zoals aangeleverd op 27 november 2023:
    i. Wnb module 2a, ons kenmerk: 382210-02;
    ii. Machtingsformulier, ons kenmerk: 382210-03;
    iii. Quickscan, Wnb Boulevard de Wielingen 16, 24 en 25 te Cadzand-Bad-revisie, opgesteld door Blom Ecologie B.V, Project: 2022-0157, Revisie: 21 juli 2022, ons kenmerk: 382210-04;
    iv. Aanvullend onderzoek ecologie Boulevard de Wielingen 16, 24 en 25 te Cadzand-Bad v2, opgesteld door Blom Ecologie B.V, Project: 2022-0823 Datum: 28 juli 2023, ons kenmerk: 382210-05;
    v. Mitigatieplan Boulevard de Wielingen 16, 24, en 25 te Cadzand-Bad, opgesteld door Blom Ecologie B.V, Project: 2023-1004 Datum: 20 november 2023, ons kenmerk: 382210-06;
c. Aanvullende gegevens, zoals ontvangen op 31 januari 2024:
    i. Aanvullende informatie Boulevard de Wielingen 16, 24 en 25 te Cadzand-Bad, opgesteld door Blom Ecologie B.V, Datum: 31 januari 2024, Project: 2023-1004, ons kenmerk: 382210-07;
    ii. GRO Boulevard de Wielingen 16 Cadzand, opgesteld door Adromi group, datum: 20-12-2023, Projectnummer: R202207/2301f, ons kenmerk: 382210-08;
    iii. Werkbare mitigatiemaatregelen voor de laatvlieger (Eptesicus serotinus), Notitie van de Zoogdiervereniging, Datum: 21 november 2022, Projectnummer 2022.026, ons kenmerk: 382210-09;
d. Zienswijze, zoals ontvangen op 2 mei 2024, ons kenmerk: 382210-10.

Leest u vooral onderdeel 1 zorgvuldig door, hierin staan de voorschriften die wij aan de ontheffing verbinden. Zorgvuldig nakomen van deze voorschriften voorkomt dat we de ontheffing op grond van artikel 5.4 lid 1 Wnb voortijdig intrekken of wijzigen. De motivering van dit besluit vindt u in onderdeel 2 ‘Overwegingen’.

De ontheffing is gebaseerd op de aanvraag inclusief alle bijgevoegde stukken. De eventuele negatieve effecten op beschermde soorten zijn alleen beoordeeld als gevolg van de ingreep zoals die in de aanvraag beschreven zijn. De ingreep moet dan ook worden uitgevoerd conform de aanvraag.

Misschien wilt of moet u tijdens de looptijd van de ontheffing iets veranderen aan de uitvoering van de werkzaamheden. Dat is mogelijk, op voorwaarde dat de verandering geen schade toebrengt aan beschermde soorten. Neem altijd van tevoren contact met ons op als u iets aan de uitvoering van de werkzaamheden wilt veranderen. Het kan namelijk zijn dat u dan een aangepaste ontheffing nodig heeft. U kunt ons bereiken via het e-mailadres natuurbescherming@zeeland.nl. Hierbij moet altijd het zaaknummer van de ontheffing worden vermeld.

Controleer of overige regelgeving van toepassing is
Bij de beoordeling van onderhavige aanvraag zijn andere aspecten dan gerelateerd aan de Wnb, hoofdstuk 3 Soortenbescherming en de daarbij behorende regelgeving niet betrokken. Mogelijk zijn er voor de ingreep waarop de aanvraag betrekking heeft nog andere bepalingen van de Wnb van toepassing.

Wij wijzen u er wellicht ten overvloede op dat het kan zijn dat er ook een vergunning en/of ontheffing en/of melding op grond van andere hoofstukken van de Wnb, of op grond van andere wet- en regelgeving vereist kan zijn.

Zorgplicht
Daarnaast moet u altijd voldoen aan de zorgplicht uit artikel 1.11 van de Wnb. Dat betekent dat u moet voorkomen dat uw handelingen schade aanrichten aan planten en dieren en hun leefomgeving.

Zienswijze
Wij hebben u in het kader van artikel 4:7 lid 1 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) tot 3 mei 2024 in de gelegenheid gesteld om mondeling of schriftelijk uw zienswijze over het voorgenomen besluit bij ons naar voren te brengen.

Op 2 mei 2024 heeft u uw zienswijze bij ons naar voren gebracht. Deze zienswijze is geregistreerd onder kenmerk: 382210-10. Voor de inhoudelijke behandeling van deze zienswijze, verwijzen wij naar onderdeel C zienswijzen. Deze zienswijze heeft geleid tot aanpassing van het besluit.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,
Namens deze,

mr. J. Versteeg
Unitmanager Natuurbescherming

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.

Bezwaar
Belanghebbenden kunnen schriftelijk bezwaar maken tegen dit besluit bij:
Gedeputeerde Staten van Zeeland, t.a.v. de secretaris van de commissie voor bezwaarschriften,
Postbus 6001, 4330 LA Middelburg.

In het bezwaarschrift neemt u ten minste op uw naam en adres, de dagtekening van het bezwaarschrift, tegen welk besluit u bezwaar maakt en waarom. Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend.
U moet het bezwaarschrift indienen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt. Doorgaans is dat de dag na de datum van verzending. Overschrijding van de inzendtermijn kan ertoe leiden dat met uw bezwaren geen rekening wordt gehouden.
Als u overweegt bezwaar te maken, kunt u meer informatie vinden op https://www.zeeland.nl/bezwaar-maken.

Wij wijzen u erop dat het bezwaar niet de werking van het besluit schorst. U kunt een verzoek doen tot het treffen van een voorlopige voorziening. U richt het verzoek aan de voorzieningenrechter van de rechtbank Zeeland-West-Brabant, locatie Breda, team bestuursrecht, Postbus 90006, 4800 PA Breda. Voor de behandeling van het verzoek is griffierecht verschuldigd.

Bijlagen:
1. Kaart van het plangebied;
2. Invulformulier logboek;
3. Monitoringsformulier.

Kopie aan: RUD Zeeland, groenewetten@rud-zeeland.nl

Voorschriften

Algemene voorschriften

1. De werkzaamheden bestaan uit:
   - Het ongeschikt maken van de te slopen bebouwing voor de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger;
   - Het weghalen van het groen in het plangebied;
   - Het slopen van de bebouwing;
   - Het egaliseren van het terrein;
   - Het realiseren van de nieuwbouw waaronder algemene bouwwerkzaamheden;
   - Het integreren van inbouwvoorzieningen voor de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger;
   - Het revitaliseren van het terrein, waaronder de aanleg van nieuwe verharding en de aanplant van nieuw groen.

2. De werkzaamheden worden strikt conform de ontheffingsaanvraag en de daarbij behorende bijlagen uitgevoerd.

3. De ecologische deskundige[1] stelt een ecologisch werkprotocol op waarin in ieder geval de volgende zaken moeten worden opgenomen:
   - Maatregelen om verstoring van vogels en andere (beschermde) diersoorten te voorkomen;
   - Maatregelen om het vernielen van (beschermde) planten te voorkomen;
   - De momenten waarop ecologische begeleiding noodzakelijk is;
   - De periode van het jaar waarin de werkzaamheden moeten of mogen worden uitgevoerd;
   - De mate waarin en de wijze waarop verlichting tijdens en na de werkzaamheden kan worden ingezet;
   - De werkvolgorde en de werkmethoden in relatie tot de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger in voorliggende aanvraag. In dit protocol dienen dan ook de voorschriften van dit besluit te worden meegenomen.

4. De initiatiefnemer en alle partijen die de werkzaamheden uitvoeren moeten op de hoogte zijn van de ontheffing, de daarin opgenomen voorschriften en de wijze waarop de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd.

   Om dit te borgen wordt een logboek bijgehouden (bijlage 2). Dit moet op verzoek worden getoond aan de inspecteurs van de Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland (hierna: RUD-Zeeland).

   Het besluit, inclusief alle bijbehorende bijlagen, het werkprotocol en het logboek moeten tijdens de uitvoering van de werkzaamheden op het plangebied aanwezig zijn.

5. De ecologisch deskundige wordt bij alle benodigde werkzaamheden (voorschrift 1) betrokken. Hij/zij zal aanwijzingen geven over hoe het ongeschikt maken, het weghalen van het groen, de sloop en het integreren van de inbouwvoorzieningen uitgevoerd moeten worden.

   Hij/zij is altijd oproepbaar tijdens de werkzaamheden. De aanwijzingen van de ecologisch deskundige en de wijze waarop hier uitvoering aan wordt gegeven, worden vastgelegd in het logboek.

6. Er wordt tijdens alle benodigde werkzaamheden (voorschrift 1) in de actieve periode alleen gebruik gemaakt van vleermuisvriendelijke verlichting.

   Welke vleermuisvriendelijk verlichting wordt gebruikt wordt vooraf afgestemd met en goedgekeurd door de ecologisch deskundige. De verlichting mag niet worden gericht op mogelijk aanwezige groenstructuren. De verlichting mag ook niet worden gericht op de reeds opgehangen vleermuiskasten.

   In het logboek moet door de ecologisch deskundige worden vastgelegd welk type vleermuisvriendelijke verlichting wordt gebruikt.

[1] Het bevoegd gezag verstaat onder een ecologisch deskundige een persoon die voor de situatie en soorten waarover hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, minimaal 3 jaar aantoonbare ervaring ecologie heeft met het uitvoeren van soortgericht onderzoek, eventueel onder begeleiding van een ervaren ecologisch deskundige.

7. Het aanwezige groen mag alleen worden verwijderd buiten het algemene broedseizoen (15 maart tot en met 15 juli), tenzij door de ecologisch deskundige is vastgesteld dat er geen broedende vogels aanwezig zijn. De resultaten van deze controle worden vastgelegd in het logboek.

8. Indien tijdens controle voorafgaand aan of tijdens de sloop andere beschermde soorten worden aangetroffen, worden de werkzaamheden ter plaatse stopgezet en wordt contact opgenomen met het bevoegd gezag, Provincie Zeeland. Dit kan via het e-mailadres natuurbescherming@zeeland.nl.

9. Voordat u start met de werkzaamheden, zoals vermeld in voorschrift 1, moet u bij de RUD-Zeeland melden wanneer u begint. Het is niet nodig om dit per werkzaamheid apart aan te geven. Het melden dient u minimaal twee weken vooraf te doen. U doet dit via het emailadres handhaving.groen@rud-zeeland.nl. Noem in uw contact steeds het zaaknummer.

   Het werkprotocol (voorschrift 3) moet aan deze melding worden toegevoegd.

10. Binnen twee dagen nadat u klaar bent met de werkzaamheden moet u dit melden bij de RUD-Zeeland. U doet dit via het hierboven genoemde emailadres.

    Het bijgehouden logboek wordt ook twee dagen nadat de werkzaamheden zijn afgerond, opgestuurd aan de RUD-Zeeland.

Specifieke voorschriften gewone dwergvleermuis

11. Voor de gewone dwergvleermuis moeten minimaal acht alternatieve zomerverblijfplaatsen, minimaal drie maanden aanwezig zijn geweest voorafgaand aan het ongeschikt maken van de te slopen bebouwing in het vleermuisactieve seizoen (1 april tot en met 31 oktober daaropvolgend).

12. Voor de gewone dwergvleermuis moeten minimaal vier alternatieve paarverblijfplaatsen, minimaal drie maanden aanwezig zijn geweest voorafgaand aan het ongeschikt maken van de te slopen bebouwing in het vleermuisactieve seizoen (1 april tot en met 31 oktober daaropvolgend).

13. Zodra de verblijfplaatsen, zoals bedoeld in voorschrift 11 en 12 zijn gerealiseerd, wordt dit gemeld bij de RUD-Zeeland. De gewenningsperiode gaat lopen zodra deze melding is gedaan. De locaties van deze tijdelijke zomer- en paarverblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis worden bepaald door de ecologisch deskundige. Een ecologische beoordeling (al dan niet in het logboek) van de eisen waaraan de verblijfplaatsen moeten voldoen (voorschrift 15) maakt onderdeel uit van de melding aan de RUD-Zeeland.

14. Voor de gewone dwergvleermuis moeten minimaal acht definitieve zomerverblijfplaatsen en vier definitieve paarverblijfplaatsen worden gerealiseerd. Bij voorliggende ingreep moet dit gebeuren door definitieve zomer- en paarverblijfplaatsen in de nieuwbouw te integreren.

15. De alternatieve zomerverblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis moeten voldoen aan een aantal eisen. Deze eisen worden door de ecologisch deskundige beoordeeld. De ecologisch deskundige legt zijn bevindingen met betrekking tot de locatie en de eisen van de alternatieve zomerverblijfplaatsen vast in het logboek.
    Het gaat hierbij om de volgende eisen:
    - Ze worden op minimaal 3 meter hoogte geplaatst;
    - Ze voldoen aan de afmetingen van model A (50 cm hoog, 20-30 cm breed, 1 - 2 compartimenten zijn), zoals is beschreven in het Kennisdocument gewone dwergvleermuis[2];
    - Ze worden zo geplaatst dat sprake is van een vrije aanvliegroute en vliegruimtes; dit betekent dat de invliegopening en de ruimte vlak onder de alternatieve voorziening vrij is van obstakels, zoals takken, bladeren of ramen;
    - Ze worden zo geplaatst dat predatoren deze niet kunnen bereiken;
    - Ze worden zo geclusterd dat er verschillende microklimaten worden aangeboden, waarbij ten minste drie verschillende kompasrichtingen gedekt moeten zijn;
    - Ze worden zo aangebracht dat algemene verstoring door lichtbronnen of andere verstoring van de zomerverblijfplaatsen, vliegroutes of foerageergebieden, wordt voorkomen;
    - Ze zijn van een materiaal dat voldoende duurzaam is. Tevens moet het materiaal ruw zijn, zodat gewone dwergvleermuizen zich kunnen vastgrijpen. Deze alternatieve

[2] https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf

zomerverblijfplaatsen beschikken over spleten en/of kieren waarin de gewone dwergvleermuizen weg kunnen kruipen;
- Ze worden zo dicht mogelijk bij de locatie van de oorspronkelijke verblijfplaats geplaatst, maar buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden. Dit betekent dat de alternatieve zomerverblijfplaatsen zo worden aangebracht dat verstoring door lichtbronnen of andere verstoring als gevolg van de voorgenomen ingreep wordt voorkomen;
- Wat betreft de nieuwe locaties worden afgestemd met functies die het gebied tot geschikt paargebied maken: (massa-) winterverblijfplaatsen, vliegroutes, foerageergebied en met al bestaande territoria van mannetjes.

16. De te slopen bebouwing wordt minimaal vijf dagen voorafgaand aan de sloop ongeschikt gemaakt voor de gewone dwergvleermuis. Het ongeschikt maken moet plaats vinden tussen 1 september en 15 oktober of tussen 15 april en 15 mei wanneer:
    - De temperatuur in de periode van één uur voor zonsondergang tot één uur na zonsondergang hoger is dan 10 °C;
    - Bij voor de gewone dwergvleermuis geschikte weersomstandigheden.

17. Het ongeschikt maken van de te slopen bebouwing voor de gewone dwergvleermuis gebeurt op één (of een combinatie) van de volgende manieren:
    - Het maken van tochtgaten; vleermuizen houden niet van tocht en zullen zo makkelijker naar de alternatieve zomerverblijfplaatsen uitwijken. De beste manier om een tochtgat te maken is door over de volledige hoogte van de muur of verdieping de hoeken van de te slopen bebouwing te verwijderen. Hierdoor ontstaat er in de spouw een flinke tocht en kan het licht diep in de spouw doordringen. De ecologisch deskundige beoordeelt de manier waarop hier invulling aan wordt gegeven en legt zijn bevindingen vast in het logboek;
    - Het handmatig verwijderen van bijvoorbeeld dakpannen, zonneschermen, loodslabben, en houten dakgoten;
    - Gebruik maken van zogenaamde “exclusion flaps” in combinatie met rondschuim, waardoor gewone dwergvleermuizen wel kunnen uitvliegen maar niet opnieuw naar binnen kunnen vliegen. Controle door de ecologisch deskundige op het naar behoren functioneren van de “exclusion flaps” is nodig gedurende de periode dat de flap aanwezig is. Wanneer dit niet het geval is, worden maatregelen genomen om te zorgen dat deze “exclusion flaps” naar behoren gaan functioneren, of moeten er in overleg met de ecologisch deskundige andere maatregelen worden uitgevoerd om de vleermuizen te verjagen. De bevindingen van deze controle en eventuele aanpassingen worden vastgelegd in het logboek.
    - Het dichtmaken van openingen met rondschuim mag alleen worden toegepast de achterliggende spouw open is en aaneengesloten met openingen waar een “exclusion flap” aanwezig is. Te allen tijde moet worden voorkomen dat een afgesloten spouwmuurdeel aanwezig waar geen flap is opgehangen en vleermuizen opgesloten raken. De ecologisch deskundige geeft aanwijzingen over welke openingen dicht gemaakt mogen worden. Deze aanwijzingen moeten worden vastgelegd in het logboek.
    - Er mag geen gebruik worden gemaakt van folie, netten, purschuim of stootvoegroosters/bijenbekjes.

18. Maximaal twee dagen voor aanvang van de sloop van de bebouwing controleert de ecologisch deskundige of de gewone dwergvleermuis de te slopen bebouwing heeft verlaten.

    Indien bij de controle de gewone dwergvleermuis wordt aangetroffen, worden de in voorschrift 17 genoemde maatregelen opnieuw getroffen. Hierbij wordt rekening gehouden met de voorwaarden in voorschrift 16. De werkzaamheden worden uitgesteld totdat de ecologische deskundige heeft vastgesteld dat de te slopen bebouwing is verlaten door de gewone dwergvleermuis.

    De ecologisch deskundige legt de resultaten van deze controle, de eventuele extra getroffen maatregelen en de datum waarop is vastgesteld dat de te slopen bebouwing is verlaten door de gewone dwergvleermuis vast in het logboek.

19. Zodra de nieuwbouw met de definitieve alternatieve zomer- en paarverblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis gereed is, moet dit worden gemeld bij de RUD-Zeeland.

    De locaties van deze definitieve zomer- en paarverblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis worden bepaald door de ecologisch deskundige. Een ecologische beoordeling (al dan niet in het logboek) van de eisen waarin de definitieve verblijfplaatsen moeten voldoen (voorschrift 15) maakt onderdeel uit van de melding aan de RUD-Zeeland.

20. De tijdelijke alternatieve zomer- en paarverblijfplaatsen die als zodanig in gebruik zijn genomen door de gewone dwergvleermuis, moeten functioneel blijven. Hiervoor is het nodig de functionaliteit van de desbetreffende verblijfplaatsen te controleren en indien nodig te repareren. Tevens worden eventuele takken die de aanvliegroute blokkeren, verwijderd.

    Deze controle en mogelijk onderhoud vinden plaats in de periode 1 november tot en met 31 maart daaropvolgend.

    Zodra de nieuwbouw met de alternatieve definitieve zomer- en paarverblijfplaatsen gereed is, dan kunnen de tijdelijke alternatieve zomer- en paarverblijfplaatsen worden verwijderd als de ecologisch deskundige heeft vastgesteld dat de tijdelijke alternatieve zomer- en paarverblijfplaatsen op dat moment niet worden gebruikt door de gewone dwergvleermuis.

Specifieke voorschriften laatvlieger

21. Voor de laatvlieger moeten minimaal twee gevelbetimmeringen van het type VMN1 van Unitura[3] worden geplaatst. Deze gevelbetimmeringen worden op twee kopgevels geplaatst, zoals weergegeven in figuur 3 in bijlage 1. Verder moet deze voorziening 240 cm breed zijn. De hoogte mag variëren tussen de 120 en 60 cm hoog, afhankelijk van de dakhelling. De kast is voorzien van ten minste twee lagen met tussenruimtes van 30 mm.

    Deze twee voorzieningen moeten minimaal drie maanden aanwezig zijn geweest voorafgaand aan het ongeschikt maken van de te slopen bebouwing in het vleermuisactieve seizoen (1 april tot en met 31 oktober daaropvolgend).

22. Voor de laatvlieger moeten minimaal vier vleermuiskasten van het type Vera van Faunus Nature Creations[4] worden gerealiseerd. Deze vleermuiskasten worden geplaats zoals is weergegeven in bijlage. Verder moet deze vleermuiskasten twee verblijflagen hebben met een toegang vanaf de bovenzijde. Ook moet de kast twee compartimenten hebben die vanaf de onderzijde toegankelijk zijn. De kast heeft binnenmaten van 51 x 3,2 x 73 cm (lxbxh) per laag.

    Deze vier vleermuiskasten moeten minimaal drie maanden aanwezig zijn geweest voorafgaand aan het ongeschikt maken van de te slopen bebouwing in het vleermuisactieve seizoen (1 april tot en met 31 oktober daaropvolgend).

23. Zodra de verblijfplaatsen, zoals bedoeld in voorschrift 21 en 22 zijn gerealiseerd, wordt dit gemeld bij de RUD-Zeeland. De gewenningsperiode gaat lopen zodra deze melding is gedaan. De locaties van deze tijdelijke zomer- en paarverblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis worden bepaald door de ecologisch deskundige. Een ecologische beoordeling (al dan niet in het logboek) van de eisen waaraan de verblijfplaatsen moeten voldoen (voorschrift 24) maakt onderdeel uit van de melding aan de RUD-Zeeland.

24. De alternatieve verblijfplaatsen voor de laatvlieger moeten voldoen aan een aantal eisen. Deze worden door de ecologisch deskundige beoordeeld en vastgelegd in het logboek. Dit zijn de volgende eisen:
    - Ze worden op minimaal 4 m hoogte gerealiseerd;
    - Ze worden op dusdanige wijze gerealiseerd dat sprake is van een vrije aanvliegroute en vliegruimtes; dit betekent dat de invliegopening en de ruimte vlak onder de alternatieve voorziening vrij is van obstakels, zoals takken, bladeren of ramen;
    - Ze worden op dusdanige wijze gerealiseerd dat predatoren deze niet kunnen bereiken;
    - Ze worden op dusdanige wijze gerealiseerd dat er verschillende microklimaten worden aangeboden,
    - Ze zijn van een materiaal dat voldoende duurzaam is. Tevens moet het materiaal ruw zijn, zodat gewone dwergvleermuizen zich kunnen vastgrijpen. Deze alternatieve zomerverblijfplaatsen beschikken over spleten en/of kieren waarin de gewone dwergvleermuizen weg kunnen kruipen;
    - Ze worden zo dicht mogelijk bij de locatie van de oorspronkelijke verblijfplaats geplaatst, maar buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden. Dit betekent dat de alternatieve

[3] https://unitura.nl/product/vmn1-vleermuis-gevelbetimmering/
[4] https://faunusnature.com/product/vleermuiskast-vera/

zomerverblijfplaatsen zo worden aangebracht dat verstoring door lichtbronnen of andere verstoring als gevolg van de voorgenomen ingreep wordt voorkomen;
- Wat betreft de nieuwe locaties worden afgestemd met functies die het gebied tot geschikt paargebied maken: (massa-) winterverblijfplaatsen, vliegroutes, foerageergebied en met al bestaande territoria van mannetjes.

25. Het gebruik van de tijdelijke vleermuiskasten van het type “Vera van Faunus Nature Creations” als zomerverblijfplaats door de laatvlieger moet worden gemonitord (bijlage 3 moet hiervoor worden gebruikt) gedurende drie jaar na aanvang van de ingreep.

    De monitoring naar het gebruik van de zomer- en zomer/paarverblijfplaatsen vindt plaats in de periode 1 april tot en met 31 oktober daaropvolgend.

    De ecologisch deskundige moet deze monitoring uitvoeren. De resultaten moeten per locatie worden vastgelegd, waarbij wordt aangegeven:
    - Wie deze monitoring heeft uitgevoerd;
    - Wat de gebruikte methode is;
    - Wanneer de monitoring heeft plaatsgevonden;
    - Hoe de weerscondities waren op dat moment.

    Uit de resultaten moet duidelijk worden welke aantallen én voor welke functies de laatvlieger gebruik maakt van de alternatieve verblijfplaatsen.

    Deze resultaten worden jaarlijks, voor 31 december, aangeleverd aan RUD-Zeeland. Dit kan via het e-mailadres: handhaving.groen@rud-zeeland.nl. Vermeld hierbij altijd het zaaknummer van de ontheffing.

26. Voor de laatvlieger moeten minimaal vier definitieve zomerverblijfplaatsen en worden gerealiseerd. Bij voorliggende ingreep moet dit gebeuren door definitieve zomerverblijfplaatsen in de nieuwbouw te integreren. Deze inbouwkasten zijn het type IB de IB VL 10[5]. Deze inbouwkasten dienen over een binnenruimte van 30 mm te beschikken.

    Deze inbouwkast dient te worden gerealiseerd in combinatie met de entreesteen IB VL 09[6]. Deze entreesteen heeft een sleuf van 11 cm hoog en 16 cm breed.

27. De te slopen bebouwing wordt minimaal vijf dagen voorafgaand aan de sloop ongeschikt gemaakt voor de laatvlieger. Het ongeschikt maken moet plaats vinden tussen 1 september en 15 oktober of tussen 15 april en 15 mei wanneer:
    - De temperatuur in de periode van één uur voor zonsondergang tot één uur na zonsondergang hoger is dan 10 °C;
    - Bij voor de laatvlieger geschikte weersomstandigheden.

28. Het ongeschikt maken van de te slopen bebouwing voor de laatvlieger gebeurt op één (of een combinatie) van de volgende manieren:
    - Het maken van tochtgaten; vleermuizen houden niet van tocht en zullen zo makkelijker naar de alternatieve zomerverblijfplaatsen uitwijken. De beste manier om een tochtgat te maken is door over de volledige hoogte van de muur of verdieping de hoeken van de te slopen bebouwing te verwijderen. Hierdoor ontstaat er in de spouw een flinke tocht en kan het licht diep in de spouw doordringen. De ecologisch deskundige beoordeelt de manier waarop hier invulling aan wordt gegeven en legt zijn bevindingen vast in het logboek;
    - Het handmatig verwijderen van bijvoorbeeld dakpannen, zonneschermen, loodslabben, en houten dakgoten;
    - Gebruik maken van zogenaamde “exclusion flaps”, mits deze groot genoeg zijn voor de laatvlieger, in combinatie met rondschuim, waardoor laatvliegers wel kunnen uitvliegen maar niet opnieuw naar binnen kunnen vliegen. Controle door de ecologisch deskundige op het naar behoren functioneren van de “exclusion flaps” is nodig gedurende de periode dat de flap aanwezig is. Wanneer dit niet het geval is, worden maatregelen genomen om te zorgen dat deze “exclusion flaps” naar behoren gaan functioneren, of moeten er in overleg met de

[5] https://www.vivarapro.nl/product/ib-vl-10-vleermuisinbouwkast/
[6] https://www.vivarapro.nl/product/ib-vl-09-vleermuis-entreesteen/#:~:text=Deze%20inbouwsteen%20is%20geschikt%20voor,en%20heeft%20een%20schuin%20bodemvlak.

ecologisch deskundige andere maatregelen worden uitgevoerd om de vleermuizen te verjagen. De bevindingen van deze controle en eventuele aanpassingen worden vastgelegd in het logboek.

- Het dichtmaken van openingen met rondschuim mag alleen worden toegepast de achterliggende spouw open is en aaneengesloten met openingen waar een “exclusion flap” aanwezig is. Te allen tijde moet worden voorkomen dat een afgesloten spouwmuurdeel aanwezig waar geen flap is opgehangen en vleermuizen opgesloten raken. De ecologisch deskundige geeft aanwijzingen over welke openingen dicht gemaakt mogen worden. Deze aanwijzingen moeten worden vastgelegd in het logboek.
- Er mag geen gebruikt worden gemaakt van folie, netten, purschuim of stootvoegroosters/bijenbekjes.

29. Maximaal twee dagen voor aanvang van de sloop van de bebouwing controleert de ecologisch deskundige of de laatvlieger de te slopen bebouwing heeft verlaten.

    Indien bij de controle de laatvlieger wordt aangetroffen, worden de in voorschrift 28 genoemde maatregelen opnieuw getroffen. Hierbij wordt rekening gehouden met de voorwaarden in voorschrift 27. De werkzaamheden worden uitgesteld totdat de ecologische deskundige heeft vastgesteld dat de te slopen bebouwing is verlaten door de laatvlieger.

    De ecologisch deskundige legt de resultaten van deze controle, de eventuele extra getroffen maatregelen en de datum waarop is vastgesteld dat de te slopen bebouwing is verlaten door de gewone dwergvleermuis vast in het logboek.

30. Zodra nieuwbouw gereed is en de definitieve alternatieve zomerverblijfplaatsen voor de laatvlieger gerealiseerd zijn is, moet dit worden gemeld bij de RUD-Zeeland.

    De locaties van deze definitieve zomerverblijfplaatsen voor de laatvlieger worden bepaald door de ecologisch deskundige. Een ecologische beoordeling (al dan niet in het logboek) van de eisen waaraan de definitieve alternatieve zomerverblijfplaatsen moeten voldoen (voorschrift 24) maakt onderdeel uit van de melding aan de RUD-Zeeland.

31. De tijdelijke alternatieve zomerverblijfplaatsen die als zodanig in gebruik zijn genomen door de laatvlieger, moeten functioneel blijven. Hiervoor is het nodig de functionaliteit van de desbetreffende verblijfplaatsen te controleren en indien nodig te repareren. Tevens worden eventuele takken die de aanvliegroute blokkeren, verwijderd.

    Deze controle en mogelijk onderhoud vinden plaats in de periode 1 november tot en met 31 maart daaropvolgend.

    Zodra de nieuwbouw met de alternatieve definitieve zomerverblijfplaatsen gereed zijn én wanneer dit is gemeld bij de RUD-Zeeland én de monitoring (Voorschrift 25). Vervalt deze onderhoudsplicht. Eventueel kunnen de tijdelijke alternatieve zomerverblijfplaatsen dan worden verwijderd. Dit kan alleen als de ecologisch deskundige heeft vastgesteld dat de tijdelijke alternatieve zomer/paarverblijfplaats op dat moment niet wordt gebruikt door de laatvlieger.

2. OVERWEGINGEN

A. Weergave van de feiten

A1. Ontheffingsaanvraag

Uw cliënt vraagt ontheffing aan van het verbod als bedoeld in artikel 3.5 lid 2 Wnb voor het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger.

Daarnaast vraagt uw cliënt ontheffing aan van het verbod als bedoeld in artikel 3.5 lid 4 Wnb voor het beschadigen of vernielen van drie verblijfplaatsen (twee zomer- en één paarverblijfplaats) van de gewone dwergvleermuis en één zomerverblijfplaats van de laatvlieger.

Deze verboden worden overtreden door de sloop van de bestaande bebouwing aan Boulevard de Wielingen 16, 24 en 25 in Cadzand-Bad. Ook het aanwezige groen (bomen/struiken) wordt verwijderd. De vrijgekomen ruimte wordt gebruikt voor de realisatie van nieuwbouw die bestaat uit meerdere appartementencomplexen. In totaal worden 33 appartementen gerealiseerd. Op Boulevard de Wielingen 16 worden 14 appartementen gerealiseerd en op Boulevard de Wielingen 24 en 25 worden respectievelijk 14 en 5 appartementen gebouwd. De ingreep wordt uitgebreider beschreven in het bij de aanvraag gevoegde Mitigatieplan Boulevard de Wielingen 16, 24 en 25 te Cadzand-Bad, ons kenmerk 382210-06.

De aanvraag is geregistreerd onder zaaknummer 382210. In verband met het ontbreken van gegevens hebben wij u op 4 december 2023 in de gelegenheid gesteld om tot en met 18 december 2023 de aanvraag aan te vullen. Op uw verzoek is de aanvullingstermijn verlengd naar 2 februari 2024. Wij hebben de aanvullende gegevens ontvangen op 31 januari 2024.

De termijn voor het nemen van het besluit is opgeschort vanaf 4 december 2023 tot de dag waarop de aanvraag is aangevuld. De aanvraag is op 31 januari 2024 verder in behandeling genomen.

A2. Noodzaak voor ontheffing

Uit de aanvraag blijkt dat uw cliënt voornemens is om in afwijking van artikel 3.5 lid 2 Wnb de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger opzettelijk te verstoren. Daarnaast is uw cliënt voornemens om in afwijking van 3.5 lid 4 Wnb drie verblijfplaatsen (twee zomer- en één paarverblijfplaats) van de gewone dwergvleermuis en één zomerverblijfplaats van de laatvlieger te vernielen.

Voor antwoord op de vraag of op grond van de Wnb een ontheffing verleend kan worden, wordt gekeken of voldaan is aan de eisen zoals deze in de wet zijn gesteld:

Voor soorten van bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn (HR) en bijlage I en II bij het Verdrag van Bonn en Bern (gewone dwergvleermuis en laatvlieger) met uitzondering van vogels betreft dit artikel 3.8 lid 5 Wnb wanneer het een ontheffing betreft van verboden als bedoeld in artikel 3.5 Wnb.

Gedeputeerde Staten (hierna: GS) verlenen alleen een ontheffing als bedoeld in artikel 3.8 Wnb wanneer voldaan is aan de bij wet voorgeschreven voorwaarden:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. Zij is nodig:
   - In het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
   - Ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
   - In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
   - Voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten; of
   - Om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
3. Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Naast de bij wet voorgeschreven voorwaarden mag de ingreep niet in strijd zijn met het provinciaal beleid.

GS verlenen voor de ingreep alleen een ontheffing, wanneer uit het aanvraagformulier en de daarbij behorende stukken de zekerheid is verkregen dat de ingreep voldoet aan de voorwaarden waarop een ontheffing kan worden verleend.

Naar ons oordeel bevat uw ontheffingsaanvraag en de daarbij gevoegde stukken, de benodigde objectieve informatie om de voorgenomen ingreep te kunnen beoordelen.

A3. Bevoegd gezag
GS van de provincie waarin de aangevraagde handeling plaatsvindt, zijn op grond van artikel 1.3 lid 1 Wnb het bevoegde gezag om op de ontheffingsaanvraag te besluiten. De handelingen vinden geheel binnen de grenzen van de provincie Zeeland plaats. GS van Zeeland zijn daarom bevoegd om op uw aanvraag een besluit te nemen. Er vinden geen handelingen plaats buiten de grenzen van de provincie Zeeland. Daarnaast hebben de aangevraagde handelingen geen nadelige gevolgen voor vogels, dieren of planten van soorten die zich bevinden in een andere provincie, waardoor instemming van GS van andere provincies niet aan de orde is bij dit besluit.

A4. Procedure
De ontheffingenprocedure is uitgevoerd in overeenstemming met artikel 5.1 Wnb. Op uw aanvraag is de reguliere procedure uit hoofdstuk 4 van de Awb van toepassing.

Van het besluit tot het verlenen van een ontheffing zal mededeling worden gedaan op de website van de provincie Zeeland:
- https://www.zeeland.nl/publicaties-en-bekendmakingen/wet-natuurbescherming-overzicht-reguliere-besluiten.

Tegen dit besluit staat bezwaar open zoals onder “Rechtsmiddelen” is aangegeven.

B. Toetsing

B1. Toetsingskader
Voor iedere ingreep die niet is vrijgesteld van de noodzaak voor ontheffing, moet het bevoegd gezag beoordelen of ontheffing kan worden verleend van de verbodsbepalingen op grond van artikel 3.1 t/m 3.10 Wnb. Uw ontheffingsaanvraag betreft een aanvraag in het kader van artikel 3.5 lid 2 en lid 4 Wnb. GS verlenen alleen een ontheffing als aan de in artikel 3.8 Wnb genoemde voorwaarden is voldaan.

B2. Beoordeling van het wettelijk kader
Uit de aanvraag blijkt dat uw cliënt voornemens is om in afwijking van artikel 3.5 lid 2 Wnb de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger opzettelijk te verstoren. Daarnaast is uw cliënt voornemens om in afwijking van 3.5 lid 4 Wnb drie verblijfplaatsen (twee zomer- en één paarverblijfplaats) van de gewone dwergvleermuis en één zomerverblijfplaats van de laatvlieger te vernielen. Dit maakt dat beoordeeld moet worden of er voldoende is aangetoond dat:

1. Er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is;
2. Er een wettelijk belang is op grond waarvan ontheffing kan worden verleend;
3. Het uitvoeren van de aangevraagde ingreep geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan;
4. Het uitvoeren van de aangevraagde ingreep geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de laatvlieger in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

1) Er bestaan geen andere bevredigende oplossingen
Voor de gewone dwergvleermuis en laatvlieger geldt dat aangetoond moet worden aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing (alternatief) is voor de door uw cliënt geplande ingreep.

I. Locatie
De voorliggende ingreep bestaat uit de sloop van de bebouwing aan Boulevard de Wielingen 16, 24 en 25. Deze gebouwen worden gesloopt om ruimte te maken voor de realisatie van nieuwbouw in de vorm van 33 appartementen. Deze 33 appartementen zijn verdeeld over drie

appartementencomplexen. Indien er gekozen wordt voor een andere locatie is het mogelijk dat hiervoor gebieden zonder woonbestemming of gebieden met een hogere natuurwaarde plaats moeten maken voor woningbouw. Hiermee is de beoogde ontwikkeling elders niet wenselijk en blijft deze locatiegebonden. Het plangebied bevindt zich geheel binnen de bebouwde kom, wat de ladder van duurzame verstedelijking van toepassing maakt.

II. Planning

De beoogde planning van de benodigde werkzaamheden is volledig gebaseerd op de minst kwetsbare periode van vleermuizen. De sloopwerkzaamheden staan gepland vanaf september, na het realiseren van tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen en het natuurvrij maken van de bebouwing. Na de sloopwerkzaamheden volgen de werkzaamheden voor het bouwrijp maken en de daadwerkelijke bouw. Een andere planning is niet wenselijk, omdat hiermee de werkzaamheden mogelijk in de kwetsbare periode van vleermuizen moeten worden uitgevoerd.

III. Werkwijze en inrichting

De sloop van drie woonpercelen en de nieuwbouw is onderdeel van de herontwikkeling aan de boulevard genaamd de ‘Groene Wielingen’. De panden zijn gedateerd en hebben een laag energielabel. Met enkel renovatie kan de gevraagde kwaliteitsslag niet gehaald worden. In de nieuwbouw zijn ook meer appartementen voorzien dan er in de huidige situatie woningen zijn. Deze aantallen zijn binnen de huidige bebouwing niet haalbaar met enkel renovatie. Andere alternatieve werkwijzen en/of inrichting zijn daarom niet mogelijk.

2) Wettelijk belang

De ontheffing voor de laatvlieger en de gewone dwergvleermuis wordt aangevraagd in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Aanpassingen van de woningen in het kader van klimaatverandering is een dwingende reden van groot openbaar belang met betrekking tot redenen voor het milieu wezenlijke effecten. In het kader van de klimaatverandering zijn door allerlei partijen convenanten gesloten en afspraken gemaakt over maatregelen die leiden tot een stabilisatie en uiteindelijk afname van de CO_2-uitstoot.
Om de CO_2-uitstoot terug te dringen is het nodig om het verbruik van fossiele brandstoffen te reduceren. Dit kan door gebruik te maken van alternatieve energiebronnen zoals elektrische energie opgewekt door wind, zon en water of het gebruik van aardwarmte. Een andere manier kan zijn om (bestaande) bebouwing beter te isoleren. De te slopen bebouwing binnen het planvoornemen zijn niet energiezuinig. De nieuwbouw zal worden geïsoleerd en er zal gebruik worden gemaakt van hernieuwbare energie. De nieuwbouw van energiezuinige appartementen mag daarom worden gezien als “voor het milieu wezenlijk gunstig effect”.

Door de hoge woningbehoefte blijft het van belang dat er nieuwe woningen worden gebouwd. De realisatie van de nieuwbouw in de vorm van appartementen mag daarom als reden van sociale aard worden beschouwd. De huidige woningvoorraad van de gemeente Sluis is onvoldoende vernieuwd en past niet meer in de huidige tijd, zowel qua verduurzaming, woonwensen en bevolkingsopbouw. Het is daarom nodig de woningvoorraad aan te passen aan de transities op het gebied van klimaat en demografie. De aangevraagde ingreep zorgt voor een toename van het aantal appartementen.

De te realiseren nieuwbouw zal ook worden gebruikt als recreatieve voorziening. De gemeente Sluis zet in op een uitbreiding en kwaliteitsslag van de recreatieve functie van badplaats Cadzand-Bad. Recreatie en toerisme zijn zeer belangrijk voor Zeeland, als pijlers voor de economie, werkgelegenheid en leefbaarheid. De realisatie van recreatieve voorzieningen mag daarom ook als reden van economische aard worden beschouwd.

Uit bovenstaande overwegingen wordt duidelijke dat de ingreep nodig is in het belang van de openbare veiligheid en dat een bijdrage wordt geleverd aan redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

3) Gunstige staat van instandhouding gewone dwergvleermuis

Er moet worden aangetoond dat door het uitvoeren van de ingreep geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

I. Inleiding

De gewone dwergvleermuis is de meest algemene vleermuis van Nederland. De gunstige staat van Instandhouding op landelijk niveau wordt als gunstig beschouwd. Sinds 1986 neemt het aantal vleermuizen in Nederland toe.

II. Onderzoek

➢ *Quickscan*

In de bij de aanvraag gevoegde quickscan, ons kenmerk: 382210-04, is een uitgebreide beschrijving opgenomen van het plangebied. Dat uit drie deelgebieden bestaat.

Het plangebied betreft drie woningen (16, 24 en 25) en is gelegen aan Boulevard de Wielingen in Cadzand-Bad. Het plangebied ligt centraal in het dorp Cadzand-bad. De omliggende bebouwing bestaat voornamelijk uit appartementencomplexen en vrijstaande woningen. In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig en in het gehele plangebied zijn meerdere (jaarrond groene) struiken en heesters aanwezig.

Boulevard de Wielingen 16 is opgebouwd uit baksteenmuren met spouw en een pannendak met dakbeschot. In de muren zijn er geen openingen aanwezig die toegang bieden tot de spouwmuur. Echter zijn er kierende kantpannen aanwezig aan de kopgevels van de woning waarin mogelijkheden aanwezig zijn voor vleermuizen. Naast de woning is een garage gesitueerd. Door het gebrek aan spouw en dakbeschot in de garage kan de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen daar uitgesloten worden.

Boulevard de Wielingen 24 staat er sinds 1965 en bestaat uit een vakantiehuizen-verhuurbedrijf en een tweetal bovengelegen appartementen. Het gebouw is opgebouwd uit baksteenmuren en een pannendak. Er is een spouwmuur en dakbeschot aanwezig. In de muren van de bebouwing zijn ventilatiegaten en stootvoegen aanwezig op circa 2,5 meter hoogte en laag bij de grond. Hierdoor kan de aanwezigheid van vleermuizen niet worden uitgesloten.

Boulevard de Wielingen 25 is een woning, die dateert uit 1960. De woning is opgebouwd uit baksteenmuren met een pannendak. Er is een dakbeschot en spouwmuur aanwezig. Door de aanwezigheid van openingen in de spouw en de kierende kantpannen aan de kopgevels is de aanwezigheid van vleermuizen niet uit te sluiten. Daarnaast is nog een schuur aanwezig, die is overwoekerd. De aanwezigheid van vleermuizen kan worden uitgesloten in de schuur.

Naast de mogelijkheid dat vleermuizen de planlocaties gebruiken als verblijfplaats, bestaat de mogelijkheid dat vleermuizen de planlocaties gebruiken als foerageergebied en/of vliegroute. Op en rondom de Boulevard de Wielingen 16 zijn er geen structuren aanwezig die dienen als essentiële vliegroute en/of foerageergebied. Op Boulevard de Wielingen 24 en 25 zijn bomenrijen aanwezig die als vliegroute zouden kunnen dienen.

➢ *Nader ecologische onderzoek*

In het nader ecologisch onderzoek, ons kenmerk: 382210-05, zijn binnen het plangebied twee zomerverblijfplaatsen en één paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis aangetroffen. De exacte vindplaatsen van de verblijfplaatsen zijn weergegeven in figuur 2 in bijlage 1.

De paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis is aangetroffen in de voeg tussen de gevelplaten en de gemetselde gevel van Boulevard de Wielingen 25. Eén van de zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis is aangetroffen tussen de opening via het dak en de gevel van Boulevard de Wielingen 16. De andere zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis tussen de kantkannen van huisnummer 16. In de bebouwing van Boulevard de Wielingen 24 zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen. In het nader ecologisch onderzoek is ook beschreven dat gewone dwergvleermuizen gebruik maken van een netwerk van verblijfplaatsen.

Gedurende het vleermuisonderzoek zijn geen essentiële vliegroutes en/of essentieel foerageergebied vastgesteld.

III. Alternatieven

Gewone dwergvleermuizen bewonen een netwerk aan verblijfplaatsen. Een bepaalde verblijfplaats binnen dit netwerk kan, afhankelijk van de kwaliteit van de verblijfplaats, voor één of meer functies worden gebruikt. De gewone dwergvleermuizen moeten in staat zijn om zich van de ene naar de andere verblijfplaats te verplaatsen. Er moet een netwerk aan verblijfplaatsen die geschikt zijn voor de betreffende functie in stand blijven.

De functionaliteit van twee zomerverblijfplaatsen en één paarverblijfplaats gaat verloren bij het slopen van de bebouwing. Hierdoor moeten alternatieve zomer- en paarverblijfplaatsen worden gerealiseerd in de omgeving van het plangebied. Volgens het Kennisdocument gewone dwergvleermuis moeten deze vervangende verblijfplaatsen voor minimaal eenzelfde aantal gewone dwergvleermuizen dezelfde ecologische functie kunnen vervullen als de verblijfplaatsen die door de werkzaamheden verloren gaan. Een vervangende verblijfplaats heeft nooit dezelfde eigenschappen als de oorspronkelijke verblijfplaats.

Hierdoor kunnen vervangende zomer- en paarverblijfplaatsen, zowel wat betreft eigenschappen als locatie, minder geschikt blijken dan verwacht. Dit wordt ondervangen door in het gebied van het bestaande netwerk per verblijfplaats die verloren gaat, meerdere verblijfplaatsen aan te bieden. Hoe meer alternatieven verblijfplaatsen aanwezig zijn, hoe groter de kans is dat minimaal een van deze geschikt gevonden wordt.

Dat betekent dat er voor de twee zomerverblijfplaatsen die in het plangebied zijn aangetroffen tenminste acht alternatieve zomerverblijfplaatsen moeten worden gerealiseerd (voorschrift 11). Ook moeten er vier alternatieve paarverblijfplaatsen voor de paarverblijfplaats die verloren gaat worden gerealiseerd (voorschrift 12).

Daarnaast worden er tenminste acht alternatieve zomerverblijfplaatsen en vier alternatieve paarverblijfplaatsen geïntegreerd in de nieuwbouw (voorschrift 14). De locaties van zowel de tijdelijke en de definitieve alternatieve zomer- en paarverblijfplaatsen worden vastgesteld door de ecologisch deskundige, omdat dit de kans op succes vergroot. De ecologisch deskundige legt zijn bevindingen over de locatie vast al dan niet het logboek (voorschrift 13).

IV. <u>Eisen aan alternatieven</u>

➢ *Tijdelijke alternatieve voorzieningen*

Voor de gewone dwergvleermuis moeten in totaal twaalf vleermuiskasten worden gerealiseerd. Deze kasten moeten voldoen aan de afmetingen zoals beschreven in het Kennisdocument gewone dwergvleermuis. Deze afmetingen zijn ook opgenomen in voorschrift 15. Het gebruikte type vleermuiskastis van van het type VivaraPro VK WS 01[7] of vergelijkbaar.
In het Kennisdocument gewone dwergvleermuis is een gewenningsperiode beschreven. In deze periode dienen zowel de oorspronkelijke verblijfplaatsen als de alternatieve verblijfplaatsen aanwezig te zijn. Voor gewone dwergvleermuizen geldt een minimale gewenningsperiode van 3 maanden in het vleermuisactieve seizoen (april-oktober daaropvolgend) voor zowel zomer- als paarverblijfplaatsen. Deze gewenningsperiodes zijn opgenomen in voorschrift 11 en 12.

Omdat op het moment van indienen van de aanvraag niet duidelijk is of en wanneer de vleermuiskasten zijn geplaatst. Moet zodra de vleermuiskasten zijn opgehangen dit worden gemeld aan de RUD-Zeeland. Als de kasten inmiddels al zijn opgehangen moet aan de RUD doorgegeven worden wanneer de kasten zijn opgehangen. De gewenningsperiode gaat pas lopen zodra het plaatsen van de kasten is gemeld bij de RUD-Zeeland (voorschrift 14).

In het Kennisdocument gewone dwergvleermuis zijn ook diverse eisen opgenomen waaraan de vleermuiskasten moeten voldoen. Zo moeten de vleermuiskasten op verschillende oriëntaties worden geplaatst. De maximale afstand tussen de huidige vleermuisverblijfplaats en de alternatieve verblijfplaats is maximaal 200 meter. De alternatieve verblijfplaatsen worden buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden geplaatst. De kasten moeten op 3 meter hoogte worden geplaatst met een vrije in- en uitvliegroute. Daarnaast moeten de kasten voldoende veiligheid tegen predatoren en minimale verstoring van kunstmatig licht. Deze eisen zijn opgenomen in voorschrift 15.

De locaties en verdere uitwerking van de voorzieningen worden in overleg met de ecologisch deskundige nader bepaald. Aan de melding aan de RUD moet een onderbouwing door de ecologisch deskundige worden toegevoegd waarin uitgewerkt is hoe aan de eisen voor de locatie is voldaan (voorschrift 15).

Om ook op de lange termijn de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis op lokaal niveau te kunnen waarborgen, moeten zowel de vleermuiskasten die gebruikt worden voor de tijdelijke als de definitieve zomerverblijfplaatsen van voldoende duurzaam materiaal zijn

[7] VK WS 01 Vleermuis gevelkast - Vivara Pro

(voorschrift 15). Om te zorgen dat de tijdelijke vleermuiskasten blijven functioneren is voorschrift 20 aan de ontheffing verbonden dat voorschrijft dat er jaarlijks controle en indien nodig onderhoud aan de kasten plaats moet vinden.

➢ *Realiseren permanente voorzieningen*

Naast het realiseren van de alternatieve tijdelijke vleermuiskasten worden in de nieuwbouw ook twaalf vleermuiskasten geïntegreerd voor de gewone dwergvleermuis (voorschrift 14). Deze inbouwkasten zijn het type IB VL 06 van VivaraPro[8] of vergelijkbaar. Momenteel is het exacte ontwerp van de appartementencomplexen nog niet bekend. Inbouwstenen worden echter geplaatst in daartoe geschikte (idealiter stenen) gevels. De locaties en verdere uitwerking van de voorzieningen worden in overleg met de ecologisch deskundige nader bepaald (voorschrift 19). Zodra de nieuwbouw met de inbouwvoorzieningen gereed is wordt dit gemeld bij de RUD-zeeland. Aan de melding aan de RUD moet een onderbouwing door de ecologisch deskundige worden toegevoegd waarin bovenstaande punten met betrekking tot de locatie zijn uitgewerkt (voorschrift 19). Voor de inbouwvoorzieningen gelden dezelfde voorwaarden als voor de tijdelijke vleermuisvoorzieningen.

Wanneer deze melding is gedaan, vervalt de onderhouds- en controleplicht. Eventueel kunnen de tijdelijke alternatieve zomer- en paarverblijfplaatsen worden verwijderd. Dit kan alleen als de ecologisch deskundige heeft vastgesteld dat de tijdelijke alternatieve zomer- en paarverblijfplaats op dat moment niet wordt gebruikt door de gewone dwergvleermuis (voorschrift 20).

V. Werkwijze

Omdat de te slopen bebouwing een functie heeft voor de gewone dwergvleermuis, zal vleermuisvriendelijk worden gewerkt. Dit houdt in dat er maatregelen worden genomen om te voorkomen dat gewone dwergvleermuizen worden gedood en ook onnodige verstoring wordt voorkomen. Om effecten als gevolg van licht te voorkomen is voorschrift 6 aan de ontheffing verbonden.

➢ *Ongeschikt maken*

Een andere maatregel is het ongeschikt maken van de te slopen bebouwing voorafgaand aan de ingreep. Op deze manier krijgt de gewone dwergvleermuis de tijd om de te slopen bebouwing te verlaten en worden geen gewone dwergvleermuizen gedood tijdens het slopen van de bebouwing (zie voorschrift 16 en 17).

Dit voorschrift schrijft voor dat het ongeschikt maken van de te slopen bebouwing plaats mag vinden tussen 1 september en 15 oktober of tussen 15 april en 15 mei (voorschrift 16). Dit ongeschikt maken mag alleen plaats vinden als de temperatuur boven de 10 °C is én bij voor de gewone dwergvleermuis geschikte weersomstandigheden. De aanvraag gaat uit van 8 °C. Veiligheidshalve gaan wij uit van 10 °C.

Dit omdat gewone dwergvleermuizen beneden deze temperatuur en niet geschikte weersomstandigheden niet actief zijn en dan dus niet in staat zijn om hun verblijfplaats te verlaten. Gewone dwergleermuizen krijgen zo de kans om de vastgestelde verblijfplaats tijdig te verlaten zodat er tijdens de werkzaamheden geen gewone dwergvleermuizen meer aanwezig kunnen zijn in de te slopen bebouwing.

De basis van het ongeschikt maken is het verstoren van het microklimaat, zoals bij het maken van tochtgaten. Een andere methode is gebaseerd op het afdichten van verblijfplaatsen op een dusdanige manier dat vleermuizen wel naar buiten, maar niet meer naar binnen kunnen komen.

Bij het dichtmaken van openingen met rondschuim of spouwborstels is het van belang dat er geen vleermuizen opgesloten raken in afgesloten delen. Deze methode mag daarom alleen worden toegepast bij openingen waarbij de achterliggende spouw open is en aaneengesloten met openingen waar een “exclusion flap” aanwezig is. Voor het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen onder de kantpannen worden de kantpannen afgedicht met rondschuim en op de locatie van de invliegopening wordt een “exclusion flap” geplaatst (voorschrift 17).

Er wordt een “exclusion flap” voor de geschikte opening geplaatst, daarnaast wordt per type opening (voeg/kantpan) elke meter één “exclusion flap” geplaatst, om voldoende uitvliegmogelijkheden te

[8] https://www.vivarapro.nl/shop/inbouwstenen/inbouwstenen-vleermuizen/ib-vl-06-inbouwsteen-vleermuizen/

bieden. De overige openingen worden gedicht met rondschuim. Op deze manier kunnen vleermuizen de openingen verlaten, zonder opgesloten te raken.

De voorzieningen voor het ongeschikt moeten minimaal 5 aaneengesloten dagen worden ingezet. Er wordt expliciet geen gebruikgemaakt van folie, netten of purschuim (voorschrift 17).

➢ *Ecologisch deskundige*
De ecologisch deskundige stelt een ecologisch werkprotocol op (voorschrift 3). Dit werkprotocol moet worden opgestuurd aan de RUD-zeeland tegelijktijdig met de startmelding (voorschrift 9). In dit werkprotocol moeten in ieder geval de volgende zaken worden opgenomen:

- Maatregelen om verstoring van vogels en andere (beschermde) diersoorten te voorkomen;
- Maatregelen om het vernielen van (beschermde) planten te voorkomen;
- De momenten waarop ecologische begeleiding noodzakelijk is;
- De periode van het jaar waarin de werkzaamheden moeten of mogen worden uitgevoerd;
- De mate waarin en de wijze waarop verlichting tijdens en na de werkzaamheden kan worden ingezet;
- De werkvolgorde en de werkmethoden in relatie tot de gewone dwergvleermuis in voorliggende aanvraag. In dit protocol dienen dan ook de voorschriften van deze ontheffing te worden meegenomen.

Een ecologisch deskundige wordt bij alle benodigde werkzaamheden betrokken; hij/zij zal aanwijzingen geven over hoe het ongeschikt maken en de benodigde werkzaamheden uitgevoerd moeten worden. Deze aanwijzingen moeten worden vastgelegd in het logboek (voorschrift 5). De ecologisch deskundige moet oproepbaar zijn tijdens alle benodigde werkzaamheden (voorschrift 5).

Om te controleren of er ondanks de genoemde maatregelen geen vleermuizen meer aanwezig zijn, vindt kort (twee dagen) voor de sloop een controle door de ecologisch deskundige plaats. Dit vindt plaats tussen het ongeschikt maken en de start van de sloop, maar ten minste drie dagen na het ongeschikt maken, zodat de vleermuizen de tijd hebben gehad om uit te vliegen. De controle, zoals beschreven in voorschrift 18 mag uiteraard ook alleen plaats vinden bij een voor vleermuizen geschikte temperatuur en weersomstandigheden, zoals beschreven in voorschrift 16.

Zijn er nog vleermuizen aanwezig dan mag pas met de sloop worden aangevangen nadat in overleg met de ecologisch deskundige maatregelen genomen zijn (voorschrift 18).

VI. Conclusie
Door het uitvoeren van de ingreep gaan er twee vastgestelde zomerverblijfplaatsen en één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis definitief verloren. Door het ongeschikt maken en de controle door de ecologisch deskundige wordt voorkomen dat exemplaren van de gewone dwergvleermuizen worden verwond of gedood.

Voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden worden tijdelijke zomer- en paarverblijfplaatsen gerealiseerd die geschikt zijn als alternatieve voor gewone dwergvleermuis. Daar komt bij dat ook in de nieuwbouw alternatieve zomer/paarverblijfplaatsen worden geïntegreerd voor de gewone dwergleermuis in de vorm van inbouwvleermuiskasten.

Hiermee is aangetoond dat er, ondanks het verdwijnen van de drie twee vastgestelde verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

4) Gunstige staat van instandhouding laatvlieger
Er moet worden aangetoond dat door het uitvoeren van de ingreep geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de laatvlieger in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

I. Aanvraag

Inleiding
De laatvlieger wordt in het gehele land waargenomen. Het voorkomen van de laatvlieger in Nederland laat tussen 2015 en 2021 een stabiele trend zien. De populatietrend van de laatvlieger in Nederland is

dan ook geclassificeerd als ‘stabiel’ (Zoogdiervereniging, 2022). Maar de soort staat wel als kwetsbaar op de rode lijst van 2020[9].

Onderzoek

- *Quickscan*

In de bij de aanvraag gevoegde quickscan, ons kenmerk: 382210-04, is een uitgebreide beschrijving opgenomen van het plangebied. Dat uit drie deelgebieden bestaat.

Het plangebied betreft drie woningen (16, 24 en 25) en is gelegen aan de Boulevard de Wielingen in Cadzand-Bad. Het plangebied ligt centraal in het dorp Cadzand-bad. De omliggende bebouwing bestaat voornamelijk uit appartementencomplexen en vrijstaande woningen. In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig en in het gehele plangebied zijn meerdere (jaarrond groene) struiken en heesters aanwezig.

Boulevard de Wielingen 16 is opgebouwd uit baksteenmuren met spouw en een pannendak met dakbeschot. In de muren zijn er geen openingen aanwezig die toegang bieden tot de spouwmuur. Echter zijn er kierende kantpannen aanwezig aan de kopgevels van de woning waarin mogelijkheden aanwezig zijn voor vleermuizen. Naast de woning is een garage gesitueerd. Door het gebrek aan spouw en dakbeschot in de garage kan de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen daar uitgesloten worden.

Boulevard de Wielingen 24 staat er sinds 1965 en bestaat uit een vakantiehuizen-verhuurbedrijf en een tweetal bovengelegen appartementen. Het gebouw is opgebouwd uit baksteenmuren en een pannendak. Er is een spouwmuur en dakbeschot aanwezig. In de muren van de bebouwing zijn ventilatiegaten en stootvoegen aanwezig op circa 2,5 meter hoogte en laag bij de grond. Hierdoor kan de aanwezigheid van vleermuizen niet worden uitgesloten.

Boulevard de Wielingen 25 is een woning, die dateert uit 1960. De woning is opgebouwd uit baksteenmuren met een pannendak. Er is een dakbeschot en spouwmuur aanwezig. Door de aanwezigheid van openingen in de spouw en de kierende kantpannen aan de kopgevels is de aanwezigheid van vleermuizen niet uit te sluiten. Daarnaast is nog schuur aanwezig, die is overwoekerd. De aanwezigheid van vleermuizen kan worden uitgesloten in de schuur.

Naast de mogelijkheid dat vleermuizen de planlocaties gebruiken als verblijfplaats, bestaat de mogelijkheid dat vleermuizen de planlocaties gebruiken als foerageergebied en/of vliegroute. Op en rondom de Boulevard de Wielingen 16 zijn er geen structuren aanwezig die dienen als essentiële vliegroute en/of foerageergebied. Op Boulevard de Wielingen 24 en 25 zijn bomenrijen aanwezig die mogelijk als vliegroute zouden kunnen dienen.

- *Nader ecologische onderzoek*

In het nader ecologisch onderzoek, kenmerk: 382210-05, is binnen het plangebied één zomerverblijfplaats van de laatvlieger vastgesteld. De exacte vindplaats van de verblijfplaats is weergegeven in figuur 2 in bijlage 1. De zomerverblijfplaats van de laatvlieger is aangetroffen tussen de kantpannen van Boulevard de Wielingen 16. In het nader ecologisch onderzoek is ook beschreven dat laatvliegers gebruik maken van een netwerk van verblijfplaatsen.

Gedurende het vleermuisonderzoek zijn geen essentiële vliegroutes en/of essentieel foerageergebied vastgesteld.

Alternatieven

- *Tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen*

[9] https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/laatvlieger

In het mitigatieplan en de aanvullende gegevens is beschreven dat er voor de laatvlieger vier vleermuiskasten van het type VK SK 03[10] worden geplaatst. De tijdelijke kasten worden geplaatst aan gebouwen in de directe omgeving. De vleermuiskasten worden op een voor de laatvlieger geschikte plek aangebracht. Voor de laatvlieger wordt een gewenningsperiode van minimaal 3 maanden binnen de actieve periode van april-oktober aangehouden.

In de aanvraag zijn diverse eisen opgenomen waaraan de vleermuiskasten voor de laatvlieger moeten voldoen. Zo moeten de vleermuiskasten op verschillende oriëntaties worden geplaatst. De maximale afstand tussen de huidige vleermuisverblijfplaats en de alternatieve verblijfplaats is maximaal 200 meter. De alternatieve verblijfplaatsen worden buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden geplaatst. De kasten moeten op 3 meter hoogte worden geplaatst met een vrije in- en uitvliegroute. Daarnaast moeten de kasten voldoende veiligheid tegen predatoren en minimale verstoring van kunstmatig licht.

In de aanvullende gegevens is beschreven dat het gekozen type vleermuiskast VK SK 03 geschikt is omdat dit een grote kast is met veel compartimenten. Verder wordt aangevoerd dat de laatvlieger een grote vleermuis is die vaak een voorkeur heeft voor de wat warmere plekken. Het is daarom van belang dat de gerealiseerde verblijfplaatsen warm moeten worden. Door de grootte van de kasten en door de aanwezigheid van meerdere compartimenten is er in deze kast zowel een temperatuurgradiënt in de hoogte als in de diepte wat deze vleermuiskast geschikt maakt voor de laatvlieger.

Verder is de geschiktheid van dit type vleermuiskast volgens de aanvraag anekdotisch bewezen. Er is bijvoorbeeld een waarneming bekend van twee laatvliegers in een voor gewone dwergvleermuizen bedoelde mitigatie-kraamkast. Dit betreft één waarneming van twee laatvliegers in een voor gewone dwergvleermuizen bedoelde mitigatie-kraamkast. Ook zijn er twee waarnemingen bekend van laatvliegers in een tijdelijke opbouw-mitigatiekast en een tijdelijke mitigatiekast. Deze waarnemingen zijn beschreven in een notitie van de Zoogdiervereniging[11]. Deze notitie is ook bij de aanvraag gevoegd, ons kenmerk: 382210-09. In dit document wordt ook aangegeven dat standaardvoorzieningen (standaard externe (opbouw)kasten en inbouwkasten) potentie hebben als mitigatie voor een zomerverblijfplaats van de laatvlieger.

Daarnaast is in de aanvraag nog beschreven dat het openmaken van stootvoegen in voorliggende aanvraag geen goede optie is. Dit is omdat de verblijfplaats van de laatvlieger is aangetroffen onder een kantpan. Het openmaken van stootvoegen brengt daarom geen vergelijkbare situatie terug. Daarnaast zijn de stootvoegen in de bebouwing in de omgeving of al open, en is niet bekend of deze al in gebruik zijn als verblijfplaats, of te klein om als invliegopeningen voor de laatvlieger te dienen. In de bebouwing in de omgeving van het plangebied zijn ook kantpannen aanwezig, welke als uitwijkmogelijkheid kunnen dienen, maar ook hiervan is niet bekend of er al verblijfplaatsen aanwezig zijn.

- *Realiseren permanente voorzieningen*

Naast het realiseren van de alternatieve tijdelijke vleermuiskasten worden in de nieuwbouw ook vier vleermuiskasten geïntegreerd voor de laatvlieger. Deze inbouwkasten zijn het type IB de IB VL 10. Momenteel is het exacte ontwerp van de nieuwe appartementencomplexen nog niet bekend. Inbouwstenen worden echter geplaatst in daartoe geschikte (idealiter stenen) gevels. De locaties en verdere uitwerking van de voorzieningen worden in overleg met de ecologisch deskundige nader bepaald. Zodra de nieuwbouw met de inbouwvoorzieningen gereed is wordt dit gemeld bij de RUD-zeeland.

Het type inbouwsteen dat gebruikt zal worden is de enige inbouwstenen welke over een binnenruimte van 30 mm beschikt. De laatvlieger is een grote vleermuissoort die doorgaans nauwelijks gebruikt maakt van vleermuiskasten met een standaard binnenruimte van 25 mm. Hiervoor is de mitigatiecatalogus van Arcadis (Onnes, 2021) geraadpleegd, welke indiceert dat een binnenruimte van 30 mm geschikt kan zijn voor de laatvlieger. De inbouwvoorziening wordt bereikbaar voor vleermuizen door het toepassen van de entreesteen IB VL 09. Deze entreesteen heeft een sleuf van 11 cm hoog en 16 cm breed en biedt daarmee een grote opening om de inbouwvoorziening te betreden.

[10] VK SK 03 Vleermuiskast - Vivara Pro
[11] n2022020_werkbare_mitigatiemaatregelen_voor_de_laatvlieger_eptesicus_serotinus._versie_1_2022.026.2.pdf (zoogdiervereniging.nl)

Werkwijze

Omdat de te slopen woning op Boulevard de Wielingen 16 een functie heeft voor laatvlieger, zal vleermuisvriendelijk worden gewerkt. Dit houdt in dat er maatregelen worden genomen om te voorkomen dat laatvliegers worden gedood en ook onnodige verstoring wordt voorkomen.

- *Ongeschikt maken*

Een andere maatregel is het ongeschikt maken van de te slopen bebouwing voorafgaand aan de ingreep. Op deze manier krijgt de laatvlieger de tijd om de te slopen bebouwing te verlaten en worden geen laatvliegers gedood tijdens het slopen van de bebouwing.

Dit ongeschikt maken van de te slopen bebouwing mag alleen plaatsvinden tussen 1 september en 15 oktober of tussen 15 april en 15 mei. Dit ongeschikt maken mag alleen plaatsvinden als de temperatuur boven de 8 °C is én bij voor de laatvlieger geschikte weersomstandigheden.
Dit omdat laatvliegers beneden deze temperatuur en niet geschikte weersomstandigheden niet actief zijn en dan dus niet in staat zijn om hun verblijfplaats te verlaten. Laatvliegers krijgen zo de kans om de vastgestelde verblijfplaats tijdig te verlaten zodat er tijdens de werkzaamheden geen laatvliegers meer aanwezig kunnen zijn in de te slopen bebouwing.

De basis van het ongeschikt maken is het afdichten van verblijfplaatsen op een dusdanige manier dat vleermuizen wel naar buiten, maar niet meer naar binnen kunnen komen.

Bij het dichtmaken van openingen met rondschuim is het van belang dat er geen vleermuizen opgesloten raken in afgesloten delen. Deze methode mag daarom alleen worden toepast bij openingen waarbij de achterliggende spouw open is en aaneengesloten met openingen waar een “exclusion flap” aanwezig is. Voor het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen onder de kantpannen worden de kantpannen afgedicht met rondschuim en op de locatie van de invliegopening wordt een “exclusion flap” geplaatst.

Er wordt een “exclusion flap” voor de geschikte opening geplaatst, daarnaast wordt per type opening (voeg/kantpan) elke meter één “exclusion flap” geplaats, om voldoende uitvliegmogelijkheden te bieden. De overige openingen worden gedicht met rondschuim. Op deze manier kunnen vleermuizen de openingen verlaten, zonder opgesloten te raken en vervolgens niet meer betreden.

De voorzieningen voor het ongeschikt maken moeten minimaal vijf aaneengesloten dagen worden ingezet. Er wordt expliciet geen gebruikgemaakt van folie, netten of purschuim.
Om te controleren of er ondanks de genoemde maatregelen geen vleermuizen meer aanwezig zijn, vindt kort (twee dagen) voor de sloop een controle door de ecologisch deskundige plaats. Dit vindt plaats tussen het ongeschikt maken en de start van de sloop, maar ten minste vijf dagen na het ongeschikt maken, zodat de laatvlieger de tijd heeft gehad om uit te vliegen. Deze controle mag uiteraard ook alleen plaats vinden bij een voor vleermuizen geschikte temperatuur en weersomstandigheden.
Zijn er nog laatvliegers aanwezig dan mag pas met de sloop worden aangevangen nadat in overleg met de ecologisch deskundige maatregelen genomen zijn.

II. Reactie

Alternatieven

Het is bekend dat de laatvlieger zelden in tijdelijke vleermuiskasten wordt aangetroffen. De eerste mogelijkheid om alternatieve verblijfplaatsen te realiseren zou daarom moeten zijn om op zoek te gaan naar andere mogelijkheden.

De vastgestelde verblijfplaats is aangetroffen onder een kantpan. De beste optie zou daarom zijn om alternatieve verblijfplaatsen te realiseren onder een kantpan. Er is beschreven dat in de omgeving van het plangebied ook kantpannen aanwezig zijn in de bebouwing, welke als uitwijkmogelijkheid kunnen dienen, maar ook hiervan is niet bekend of er al verblijfplaatsen aanwezig zijn. Hieruit kunnen we opmaken dat er dus nader onderzoek plaats zou moeten vinden of er mogelijkheden zijn in de omgeving onder kantpannen. Dit omdat dit naar onze mening betere verblijfplaatsen oplevert voor de laatvlieger.

Een andere optie zou het open maken van stootvoegen kunnen zijn. In de aanvraag is beschreven dat het openmaken van stootvoegen niet de beste optie is in voorliggende aanvraag, omdat de verblijfplaats is aangetroffen onder een kantpan. Wij kunnen er mee instemmen dat het realiseren van een verblijfplaats onder een kantpan beter is dat het openmaken van een stootvoeg. Maar we vinden het openmaken van stootvoegen een betere optie dan de in voorliggende aanvraag gebruikte tijdelijke vleermuiskasten. Dit onder andere omdat in de aanvraag niet goed in kaart is gebracht of de aanwezige openingen in de omgeving al in gebruik zijn als verblijfplaats voor de laatvlieger. Ook is niet goed beschreven of er mogelijkheden zijn om openingen te realiseren.
Verder wordt ter onderbouwing van het gebruikte type vleermuiskasten verwezen naar een bijlage van de zoogdiervereniging. Deze notitie is ook bij de aanvraag gevoegd, ons kenmerk: 382210-09. Hierin wordt gezegd dat er eenmalig laatvliegers zijn aangetroffen in kraamkasten voor gewone dwergvleermuizen, maar daarbij is geen afmeting van de kasten gegeven. Omdat er verschillende kraamkasten met verschillende afmetingen tussenruimtes in de omloop zijn, valt hieruit niet af te leiden, hoe groot het in de brochure bedoelde type kast is. Het in voorliggende aanvraag gebruikte type vleermuiskast bestaat uit meerder compartimenten met een tussenruimte van 1,9 centimeter. Volgens de brochure vleermuisvriendelijk bouwen[12] dienen de tussenruimtes voor grote vleermuissoorten als de laatvlieger minstens 2,5-4 centimeter te zijn. Het gebruikte type vleermuiskast in voorliggende aanvraag is dus te klein voor de laatvlieger. We kunnen dus stellen dat de laatvlieger mogelijk wel gebruik maakt van kasten, maar uit de brochure valt niet af te leiden welke kasten dit zijn en weke afmeting deze hebben. Zonder deze informatie kunnen we het gebruikte type tijdelijke vleermuiskasten niet accepteren als geschikt voor de laatvlieger.

Voor wat betreft het type definitieve inbouw vleermuiskast kunnen we instemmen met de geschiktheid voor de laatvlieger. Ten eerste omdat dit type kast groot genoeg is voor de laatvlieger. Ten tweede omdat deze kast wordt ingebouwd in de gevel, wat het een geschikte verblijfplaats maakt voor de laatvlieger.

Werkwijze
De in de aanvraag geschetste werkwijze is een goede manier om de laatvlieger de tijd te geven de te slopen bebouwing te verlaten en het doden van de laatvlieger wordt op deze manier ook voorkomen. Wel wijzen we erop dat de aanvraag uitgaat van het uitvliegen van laatvliegers bij 8 °C. Veiligheidshalve gaan wij uit van 10 °C.

Een belangrijk aandachtspunt is wel om “exclusion flaps” te gebruiken die groot genoeg zijn voor de laatvlieger. Maar omdat de geschiktheid van de tijdelijke verblijfplaatsen ter discussie staat, kan er niet worden gegarandeerd dat er tijdens de werkzaamheden voldoende alternatieve verblijfplaatsen aanwezig zijn voor de laatvlieger. Dit betekent ook dat we niet kunnen garanderen dat geen schade optreedt aan de laatvlieger als er wordt gestart met het ongeschikt maken van de vastgestelde verblijfplaats.

Dit betekent dat niet vaststaat dat met het uitvoeren van de aangevraagde ingreep geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de laatvlieger in hun natuurlijke verspreidingsgebied ineen gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Zolang dit niet vaststaat, kan de aangevraagde ontheffing niet worden verleend en kan er niet worden gestart met het ongeschikt maken van de vastgestelde zomerverblijfplaats van de laatvlieger.

III. Conclusie
In tegenstelling tot datgene wat beschreven is in de aanvraag, zijn wij niet van mening dat door het plaatsen van vier tijdelijke vleermuiskasten van het type VK SK 03 voldoende geschikte alternatieve zomerpaarverblijfplaatsen voor de laatvlieger aanwezig zijn. Wij kunnen de gebruikte vleermuiskasten in voorliggende situatie niet zondermeer beschouwen als effectieve maatregel. Er kan daarom ook niet worden gestart met het ongeschikt maken van de vastgestelde verblijfplaats. Hierdoor kunnen wij niet uit sluiten dat met het uitvoeren van de aangevraagde ingreep geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de laatvlieger in hun natuurlijke verspreidingsgebied ineen gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

[12] https://www.zoogdiervereniging.nl/sites/default/files/2024-01/Brochure%20Vleermuisvriendelijk%20Bouwen.pdf

We verlenen de ontheffing van artikel 3.5 lid 2 en lid 4 Wnb om de laatvlieger opzettelijk te verstoren en om één zomerverblijfplaats van de laatvlieger te vernielen, daarom niet.

Beoordeling van het provinciaal beleid

- **Beleidsnota Natuurwetgeving**

Het soortenbeleid is geregeld in de Beleidsnota Natuurwetgeving: “Meer prioriteit voor Zeeuwse Biodiversiteit”. In de Beleidsnota Natuurwetgeving zijn over de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger geen specifieke bepalingen opgenomen. Aanvragen voor ontheffing over de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger worden daarom getoetst aan de wettelijke criteria. Deze toets heeft plaatsgevonden onder B2 van dit besluit.

- **Zeeuwse omgevingsvisie**

In de Zeeuwse omgevingsvisie staan de Zeeuwse ambities voor 2050 beschreven. De Zeeuwse gemeenten, woningcorporaties en de provincie werken aan een Zeeuwse Woonagenda, waarbinnen gezamenlijk wordt opgetrokken om de woningvoorraad toekomstbestendig te maken en te houden. De huidige Zeeuwse woningvoorraad is met veel oude woningen niet duurzaam. Er ligt daarom een grote verduurzamingsopgave, zowel voor bestaande woningen als voor nieuw te bouwen woningen. Hiermee willen we voorkomen dat we in Zeeland met een overschot te maken krijgen van oude woningen en bedrijfsgebouwen, die niet meer aan moderne eisen voldoen. Ook wordt op deze manier een bijdrage geleverd aan het verminderen van de CO_2-uitstoot. Daarnaast stuurt de provincie aan op ontwikkelingen binnen de bestaande kaders van verstedelijking. De aangevraagde ingreep zorgt voor de realisatie van duurzame nieuwbouw met een woonfunctie.

Recreatie en toerisme zijn zeer belangrijk voor Zeeland, als pijlers voor de economie, werkgelegenheid en leefbaarheid. Toerisme draagt in sommige regio’s binnen onze provincie in belangrijke mate bij aan de leefbaarheid en de instandhouding van voorzieningen, vooral in de kleine kernen van Zeeland, zoals bijvoorbeeld Cadzand-Bad. Bestedingen van verblijfs-en dagtoeristen liggen niet alleen in logies en horeca, maar ook in sectoren als detailhandel, vervoer en zakelijke dienstverlening. Daarnaast in de recreatie- en toerismesector is sterk in beweging en er ligt een vraag om kwaliteitsverbetering en een gemeenschappelijke infrastructuur. De aangevraagde ingreep zorgt voor verblijfsrecreatie die passend is voor de huidige vraag.

De voorgenomen ingreep is daarom niet in strijd met de Zeeuwse omgevingsvisie.

C. Zienswijze

Wij hebben u in het kader van artikel 4:7 lid 1 van de Awb tot 3 mei 2024 in de gelegenheid gesteld om mondeling of schriftelijk uw zienswijze over het voorgenomen besluit bij ons naar voren te brengen.

Op 2 mei 2024 heeft u uw zienswijze bij ons naar voren gebracht. Deze zienswijze is geregistreerd onder kenmerk: 382210-10. Deze zienswijze heeft geleid tot aanpassing van het voorgenomen besluit.

Wij geven hieronder uw zienswijze weer. In de reactie vindt u onze beoordeling van de zienswijze.

C.1 Tijdelijke alternatieve voorzieningen

Zienswijze

Ter aanvulling op de kasten die al zijn opgehangen voor de laatvlieger wordt, op 2 kopgevels van de bebouwing aan de Boulevard de Wielingen 12, gevelbetimmering gerealiseerd (zie figuur 3 in bijlage 1). Voor de gevelbetimmering wordt de Vleermuiskast VMN1 van Unitura geplaatst. Deze vleermuiskast is ontworpen als jaarrond verblijf voor laatvliegers. De voorziening is 240 cm breed en tussen de 120 en 60 cm hoog, afhankelijk van de dakhelling. De kast is voorzien van verschillende lagen met tussenruimtes van 30 mm. De tussenruimtes van 30 mm bieden voor de laatvlieger voldoende ruimte. Daarnaast stelt de Zoogdiervereniging in de bij de aanvraag gevoegde notitie, ons kenmerk: 382210-09, dat laatvliegers verblijfplaatsen hebben achter betimmering. Het aanpassen/plaatsen van gevelbetimmering wordt daarom benoemd als goed werkbare oplossing voor de laatvlieger.

Ook worden 4 vleermuiskasten van het type Vera van Faunus Nature Creation geplaatst op de gevels van de bebouwing aan de Boulevard de Wielingen 12 (zie figuur 3 in bijlage 1). De Vleermuiskast Vera is in potentie geschikt als zomerverblijfplaats voor laatvliegers. De kast is speciaal voor laatvliegers ontwikkeld op basis van ervaring en onderzoek. Deze vleermuiskast wijkt af van andere kasten doordat de kast twee verblijflagen heeft met een toegang vanaf de bovenzijde. Ook heeft de kast twee

compartimenten die vanaf de onderzijde toegankelijk zijn. De kast heeft binnenmaten van 51 x 3,2 x 73 cm (lxbxh) per laag, waarmee de kast voldoende ruimte biedt voor een grote vleermuissoort als de laatvlieger.

De woning (Boulevard de Wielingen 12) waaraan de extra maatregelen worden geplaatst ligt buiten de invloedssferen van de werkzaamheden en andere werkzaamheden die al uitgevoerd worden aan de Boulevard de Wielingen. Daarnaast ligt de woning binnen 200 meter van, met de bebouwing waar de verblijfplaats van de laatvlieger is waargenomen. Hiermee is een grote kans aanwezig dat de vleermuiskasten binnen de vliegroute van de laatvlieger vallen en sneller ontdekt en geaccepteerd gaan worden als tijdelijke voorziening. Door het realiseren van zowel gevelbetimmering als het plaatsen van tijdelijke kasten worden voor de laatvlieger diverse opties geboden als tijdelijke voorziening van voldoende grootte en met diverse microklimaten.

Reactie
In het voorgenomen besluit hebben we beschreven dat de laatvlieger zelden in standaard vleermuiskasten wordt aangetroffen, omdat die vaak te klein zijn en dat daarom gezocht zou moeten worden naar andere mitigerende maatregelen. In de zienswijze wordt nu voorgesteld om gevelbetimmering te realiseren aan twee kopgevels van een gebouw. Ook worden aan dit gebouw speciale voor de laatvlieger ontwikkelde vleermuiskasten opgehangen.

Omdat de aangetroffen verblijfplaats is aangetroffen onder een kantpan verdient het de voorkeur om de alternatieve verblijfplaatsen ook te realiseren aan de kopse kant van een gebouw. Het plaatsen van gevelbetimmering aan twee kopgevels is daarom een goede manier om alternatieve verblijfplaatsen te bieden. De afmetingen van de voorgestelde gevelbetimmering zijn groot genoeg om voor de laatvlieger als verblijfplaats te kunnen fungeren. Verder stelt de Zoogdiervereniging dat deze maatregelen kunnen werken voor de laatvlieger. Wel is het belangrijk om verschillende microklimaten aan te bieden. Door het plaatsen van gevelbetimmering aan twee kanten van een gebouw is hieraan voldaan. Het plaatsen van twee gevelbetimmeringen is voldoende om de laatvliegers uit de aangetroffen verblijfplaats, alternatieve verblijfplaatsen te kunnen bieden.

Dit maakt dat we kunnen instemmen met het plaatsen van gevelbetimmering als alternatieve verblijfplaats voor de laatvlieger. Het doen van extra onderzoek naar het gebruik van stootvoegen en kantpannen door de laatvlieger in de omgeving van het plangebied, zoals beschreven in het voorgenomen besluit is daarmee ook niet langer noodzakelijk.

Wel hebben we enkele voorschriften (21 en 24) opgenomen waaraan deze gevelbetimmering moet voldoen. Zodra de verblijfplaatsen zijn gerealiseerd, wordt dit gemeld bij de RUD-Zeeland (voorschrift 23). De tijdelijke alternatieve zomerverblijfplaatsen die als zodanig in gebruik zijn genomen door de laatvlieger moeten functioneel blijven (voorschrift 31).

In de zienswijze wordt verder nog gesproken over het plaatsen van extra vleermuiskasten van het type Vera van Faunus Nature Creations. Het gebruik van kasten door laatvlieger is niet bewezen effectief en verschillende bronnen spreken elkaar tegen.

De website van de leverancier van het type vleermuiskast Vera van Faunus Nature Creations beschouwd dat dit type vleermuiskast als potentieel geschikt voor de laatvlieger. Verder stelt de notitie van de Zoogdiervereniging dat standaardvoorzieningen (standaard externe (opbouw)kasten en inbouwkasten) potentie hebben als mitigatie voor een zomerverblijfplaats van de laatvlieger, maar daarbij zijn geen afmetingen bij vermeld. Volgens de eerder aangehaalde brochure vleermuisvriendelijk bouwen dienen de tussenruimtes voor grote vleermuissoorten als de laatvlieger minstens 2,5-4 centimeter te zijn. Het gebruikte type vleermuiskast in voorliggende aanvraag heeft twee tussenruimtes met een afmeting van meer dan 30 mm. Deze bieden voor de laatvlieger voldoende ruimte waarmee dit type kast in potentie geschikt is als zomerverblijfplaats voor de laatvlieger.

Samengevat komt het erop neer dat het plaatsen van kasten niet bewezen effectief is/zijn, maar dat het voorgestelde type vleermuiskast voor de laatvlieger groot genoeg is en de potentie heeft om te worden gebruikt door de laatvlieger. Wij beschouwen het gebruik van dit type vleermuiskast daarom als experimenteel. Dit betekent dat gedurende drie jaar monitoring plaats moet vinden naar de effectiviteit van dit type kasten. Dit is geborgd in voorschrift 25.

Verder zijn nog enkele andere voorschriften opgenomen met specificaties waar dit type kast aan moet voldoen (voorschrift 22 en 24). Zodra de verblijfplaatsen zijn gerealiseerd, wordt dit gemeld bij de RUD-Zeeland (voorschrift 23). De tijdelijke alternatieve zomerverblijfplaatsen die als zodanig in gebruik zijn genomen door de laatvlieger moeten functioneel blijven (voorschrift 31).

C.2 Overige opmerkingen

In het voorgenomen besluit is beschreven dat we konden instemmen met het voorgestelde type definitieve inbouw vleermuiskast voor de laatvlieger. Dit omdat dit type kast groot genoeg is voor de laatvlieger en omdat deze kast wordt ingebouwd in de gevel, wat het een geschikte verblijfplaats maakt voor de laatvlieger. Aan het voorliggende definitieve besluit zijn enkele voorschriften (26 en 30) verbonden die betrekking hebben op deze definitieve inbouwkasten.

Daarnaast is in het voorgenomen besluit beschreven dat de aanvraag geschetste werkwijze een goede manier is om de laatvlieger de tijd te geven de te slopen bebouwing te verlaten en het doden van de laatvlieger wordt op deze manier ook voorkomen. Maar omdat niet vaststond dat voldoende alternatieven aanwezig waren voor de laatvlieger kon er niet worden overgegaan tot het ongeschikt maken. In de zienswijze worden andere mitigerende maatregelen voorgesteld die wel geschikt zijn voor de laatvlieger, er kan nu dus wel worden overgegaan tot het ongeschikt maken van de te slopen gebouwen.

Wij hebben we aan dit besluit enkele voorschriften over de te volgen werkwijze (27 t/m 29) opgenomen. Deze voorschriften hebben betrekking op het ongeschikt maken van de te slopen bebouwing voor de laatvlieger. Ook is een controle voorafgaand aan het slopen nodig om te zien of het ongeschikt maken succesvol is geweest. Zo moet bijvoorbeeld rekening worden gehouden met een gewenningsperiode (voorschrift 21 en 22).

Deze voorschriften houden echter geen grote verandering van de manier van werken zoals die is beschreven in de aanvraag en het ontwerpbesluit. Wel wijzen we erop dat de aanvraag uitgaat van het uitvliegen van laatvliegers bij 8 °C. Veiligheidshalve gaan wij uit van 10 °C. Dit is ook als voorschrift 26 aan de ontheffing verbonden. Een ander belangrijk aandachtspunt is om zogenoemde “exclusion flaps” te gebruiken die groot genoeg zijn voor de laatvlieger. Dit is opgenomen in voorschrift 28.

D. Conclusies

U heeft voldoende aannemelijk gemaakt dat geen andere bevredigende oplossing bestaat en dat de ingreep nodig is in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Het verlenen van de ontheffing voor de gewone dwergvleermuis en laatvlieger levert evenmin strijdigheid op met het provinciaal beleid.

Daarnaast heeft u voldoende aannemelijk gemaakt dat geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populatie van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Wij zijn daarom van oordeel dat de ontheffing van de gewone dwergvleermuis onder oplegging van voorschriften (onderdeel 1) kan worden verleend.

Bijlage 1 – kaart van het plangebied en locatie alternatieven

Figuur 1 - De planlocaties (rood omkaderd) zijn gelegen aan de Boulevard de Wielingen 16, 24 en 25 te Cadzand-Bad.

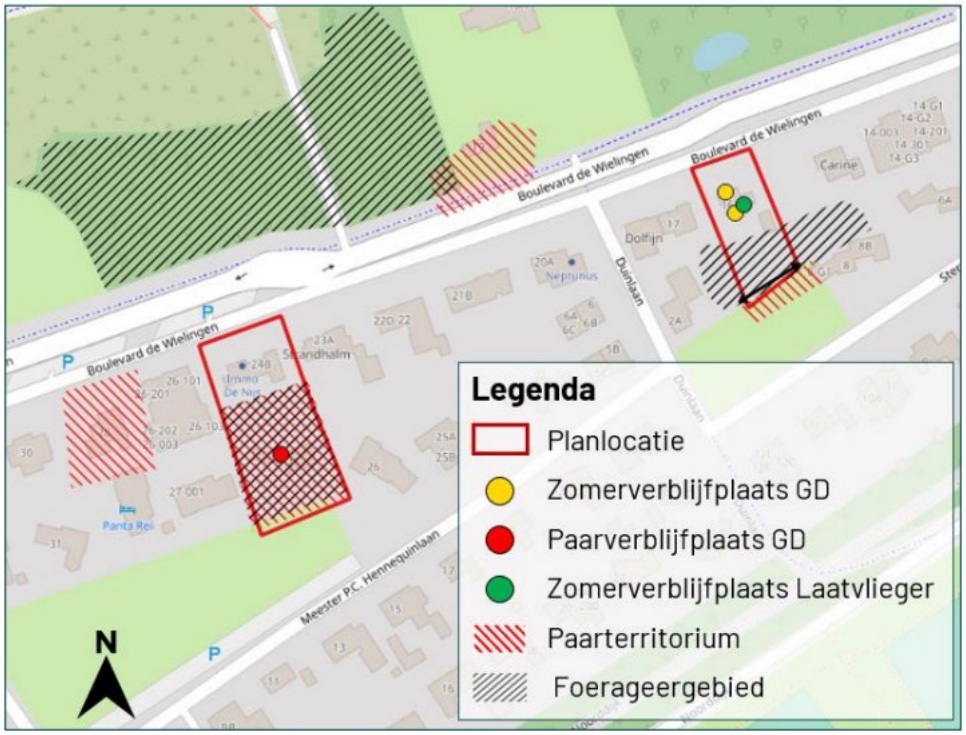

Figuur 2- Overzicht van de aangetroffen vleermuisverblijfplaatsen in het onderzoeksgebied.

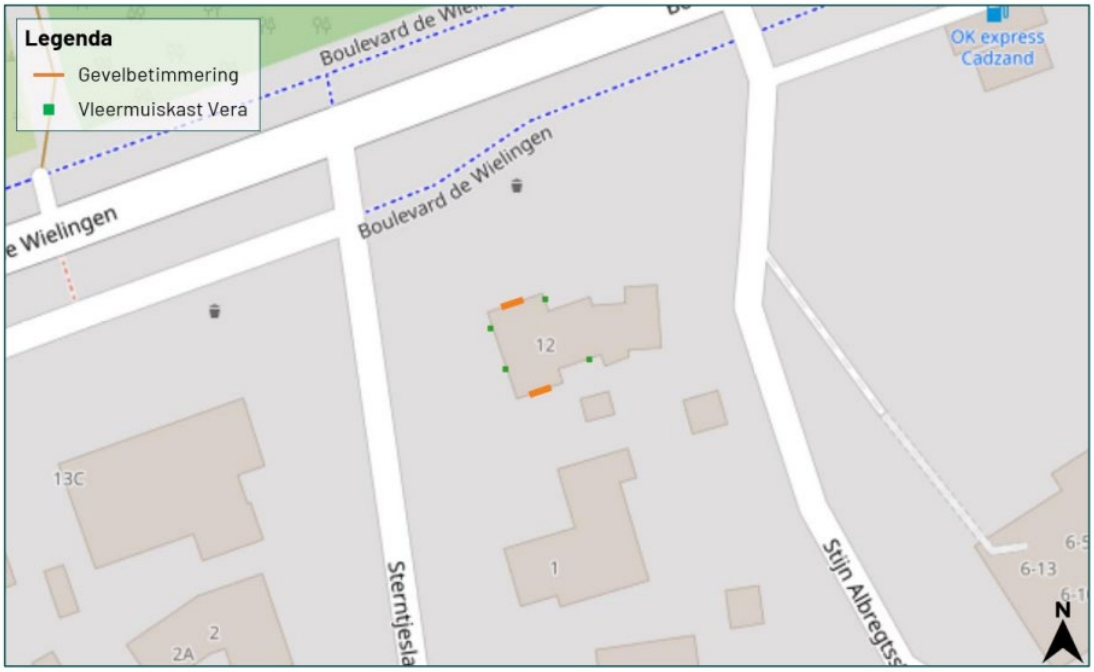

Figuur 3 - Locaties van de extra tijdelijke voorzieningen voor de laatvlieger.

Bijlage 2- Invulformulier dat moet worden gebruikt als logboek

Stuur het logboek twee dagen nadat de benodigde werkzaamheden zijn afgerond naar RUD-zeeland via handhaving.groen@rud-zeeland.nl. Onder vermelding van het zaaknummer van de ontheffing.

Zaaknummer:			
Nr. voorschrift	Datum & ecologisch deskundige/waarnemer	Wijze van invulling/afwijking voorschrift	Paraaf werkverantwoordelijke

Zaaknummer:			
Nr. voorschrift	Datum & ecologisch deskundige/waarnemer	Wijze van invulling/afwijking voorschrift	Paraaf werkverantwoordelijke

Bijlage 3 – Monitoringsformulier

Stuur het formulier vóór 31 december naar RUD zeeland: handhaving.groen@rud-zeeland.nl onder vermelding van het zaaknummer van de ontheffing.

1.Invulformulier monitoringsrapportage	
Zaaknummer:	
Opdrachtgever:	
Uitvoerende partij:	
Monitoringsjaar:	

2.Contactpersoon monitoring	
Contactpersoon uitvoerende partij:	
Telefoonnummer:	
Emailadres:	

3.Monitoringsmethode	
Soort(groep):	
Methodiek	
Protocol:	
Soort(groep):	
Methodiek	
Protocol:	
Soort(groep):	
Methodiek	
Protocol:	

4.Monitoringslocaties *(verblijfplaatsen genummerd op kaart)*

5.Monitoringsresultaten

Kastnummer	Datum	Soort	Aantallen	Functioneel (ja/nee)	Bijzonderheden/opmerking*
kast 1					
kast 2					
kast 3					
kast …					
kast …					
kast …					

**bijvoorbeeld: staat van de kast - factoren die de monitoringsresultaten beïnvloeden - kasttype*

6.Foto's verblijfplaatsen *(Foto's koppelen aan kastnummer)*